

**OBWIESZCZENIE
WÓJTA GMINY GOLESZÓW**

z dnia 19 sierpnia 2020 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027"

Na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) i art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.).

Wójt Gminy Goleszów informuje, iż w dniach od 20 sierpnia 2020 roku do 10 września 2020 r.

odbywają się konsultacje społeczne dla opracowanego projektu

„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”.

Z treścią projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” można zapoznać się:

- w siedzibie Urzędu Gminy Goleszów, ul. 1 Maja 5, 43-440 Goleszów,
- na stronie internetowej: www.goleszow.bip.net.pl - menu przedmiotowe, ochrona środowiska i informacja o środowisku.

Uwagi i wnioski do dokumentu można składać w terminie do dnia 10 września 2020 roku:

- w formie pisemnej na adres: Urzędu Gminy Goleszów, ul. 1 Maja 5, 43-440 Goleszów,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail: urząd@goleszow.pl.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Goleszów.

z up. Wójta
Zastępcy Wójta

Rafał Glajcar

Załącznik do obwieszczenia
Wójta Gminy Goleszów
z dnia 19 sierpnia 2020 r.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GOLESZÓW
NA LATA 2020-2023
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027**

ZLECENIODAWCA:

GMINA GOLESZÓW

ul. 1 Maja 5, 43-440 Goleszów

tel.: 33 479 05 10, fax.: 33 479 05 16

mail: urząd@goleszow.pl, www.goleszow.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Iwona Retko

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ :

- 1 *Urząd Gminy Goleszów,*
- 2 *Starostwo Powiatowe w Cieszynie,*
- 3 *Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie*
- 4 *Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszynie*
- 5 *Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,*
- 6 *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,*
- 7 *Wojewódzka Stacja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,*
- 8 *Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,*
- 9 *Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego*
- 10 *Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,*
- 11 *Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,*
- 12 *Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Gliwicach,*
- 13 *TAURON SA Rejon Dystrybucja Bielsko-Biała.*
- 14 *Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach,*
- 15 *Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.,*
- 16 *Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o.,*
- 17 *PGL LP Nadleśnictwo Ustroń*
- 18 *Polską Spółkę Gazownictwa Oddział w Zabrze,*
- 19 *PKP PLK S.A.*

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach.*

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	10
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	10
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	10
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	13
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	18
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	23
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	23
4.1.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	23
4.1.2.	OPIS STANU OBECNEGO	26
4.1.2.1.	<i>Jakość powietrza na obszarze gminy Goleszów</i>	<i>26</i>
4.1.2.1.	<i>Emisja z emitorów liniowych</i>	<i>30</i>
4.1.2.2.	<i>Niska emisja na terenie gminy Goleszów</i>	<i>32</i>
4.1.2.3.	<i>Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy Goleszów</i>	<i>33</i>
4.1.2.4.	<i>Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Goleszów</i>	<i>34</i>
4.1.2.5.	<i>Warunki wykorzystania OZE</i>	<i>34</i>
4.1.2.6.	<i>Emisje transgraniczne</i>	<i>35</i>
4.1.3.	ANALIZA SWOT	36
4.1.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	37
4.1.5	WPLYW ZMIAN KLIMATU NA ENERGETYKĘ I TRANSPORT, WRAŻLIWOŚĆ I ADAPTACJA DO ZMIAN	37
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	39
4.2.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	39
4.2.2.	OPIS STANU OBECNEGO	40
4.2.2.1.	<i>Hałas przemysłowy</i>	<i>40</i>
4.2.2.2.	<i>Hałas drogowy</i>	<i>40</i>
4.2.2.3.	<i>Hałas kolejowy i lotniczy</i>	<i>42</i>
4.2.3.	ANALIZA SWOT	43
4.2.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	43
4.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	44
4.3.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	44
4.3.2.	OPIS STANU OBECNEGO	44
4.3.3.	ANALIZA SWOT	47
4.3.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	47
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	48
4.4.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	48
4.4.2.	OPIS STANU OBECNEGO	49
4.4.2.1.	<i>Wody powierzchniowe</i>	<i>49</i>
4.4.2.2.	<i>Monitoring rzek w rejonie gminy Goleszów</i>	<i>51</i>
4.4.2.3.	<i>Wody podziemne</i>	<i>52</i>
4.4.2.4.	<i>Monitoring wód podziemnych</i>	<i>53</i>
4.4.2.5.	<i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	<i>54</i>
4.4.3.	ANALIZA SWOT	55
4.4.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	55
4.5.	GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	57
4.5.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	57
4.5.2.	OPIS STANU OBECNEGO	58
4.5.2.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	<i>58</i>
4.5.2.2.	<i>Odbiór ścieków</i>	<i>61</i>
4.5.3.	ANALIZA SWOT	63
4.5.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	63
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	65
4.6.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	65
4.6.2.	OPIS STANU OBECNEGO	65
4.6.2.1.	<i>Surowce naturalne</i>	<i>65</i>
4.6.2.2.	<i>Osuwiska</i>	<i>67</i>
4.6.3.	ANALIZA SWOT	69
4.6.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	70
4.6.5	WPLYW ZMIAN KLIMATU NA GÓRNICTWO, WRAŻLIWOŚĆ I ADAPTACJA DO ZMIAN	70

4.7.	GLEBY	71
4.7.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	71
4.7.2.	OPIS STANU OBECNEGO	71
4.7.2.1.	Gleby	71
4.7.2.2.	Struktura użytkowania terenu	71
4.7.2.3.	Rolnictwo.....	73
4.7.2.1.	Badania gleb	75
4.7.3.	ANALIZA SWOT	76
4.7.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY GLEB	76
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	77
4.8.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	77
4.8.2.	OPIS STANU OBECNEGO	77
4.8.2.1.	Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy.....	79
4.8.2.2.	Ilości zebranych odpadów.....	81
4.8.2.3.	Odpady inne niż komunalne.....	82
4.8.2.4.	Azbest.....	82
4.8.3.	ANALIZA SWOT	83
4.8.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW	83
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM TAKŻE LEŚNE	85
4.9.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	85
4.9.2.	OPIS STANU OBECNEGO	85
4.9.2.1.	Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska	85
4.9.2.2.	Formy ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów.....	87
4.9.2.3.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	89
4.9.3.	ANALIZA SWOT	91
4.9.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH 91	91
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	93
4.10.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	93
4.10.2.	OPIS STANU OBECNEGO	93
4.10.3.	ANALIZA SWOT	95
4.10.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	95
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	96
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	96
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	97
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	97
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	98
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	99
	TABELA 54 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	121
	TABELA 55 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	122
	TABELA 56 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH.....	123
	TABELA 57 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	125
	TABELA 58 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	126
	TABELA 59 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI.....	126
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	128
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	129

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA GMINY GOLESZÓW NA TLE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO I POWIATU CIESZYŃSKIEGO.....	18
RYSUNEK 2	UKŁAD SIĘCI DROGOWEJ NA OBSZARZE GMINY	19
RYSUNEK 3	ROZKŁAD SOLECTW W GMINIE GOLESZÓW	20
RYSUNEK 4	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU AZOTU NA STACJI W USTRONIU W LATACH 2017 - 2019	28
RYSUNEK 5	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W USTRONIU W LATACH 2017 - 2019	28
RYSUNEK 6	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM ₁₀ NA STACJI W USTRONIU W LATACH 2017 - 2019	29
RYSUNEK 7	UDZIAŁ NOŚNIKÓW ENERGII WYKORZYSTYWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDŁACH NISKIEJ EMISJI (%)	32
RYSUNEK 8	ZUŻYCIE ENERGII KOŃCOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW (MWh)	33
RYSUNEK 9	POTENCJAŁ ENERGII PROMIENIOWANIA SŁONECZNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM (kWh/m ² *ROK).....	35

RYSUNEK 10 NAPŁYWY TRANSGRANICZNE PYŁU PM ₁₀ NA TERENIE POLSKI (UG/M ³)	36
RYSUNEK 11 LOKALIZACJA BADANYCH ODCINKÓW DROGI WOJEWÓDZKIEJ 941 W OKOLICY GMINY GOLESZÓW	42
RYSUNEK 12 PRZEBIEG LINII ENERGETYCZNYCH NA OBSZARZE GMINY GOLESZÓW	45
RYSUNEK 13 WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	49
RYSUNEK 14 WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	51
RYSUNEK 15 LOKALIZACJA GZWP NA TERENIE POWIATU CIESZYŃSKIEGO	52
RYSUNEK 16 IŁOŚĆ DOSTARCZONEJ WODY NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2013-2019	60
RYSUNEK 17 IŁOŚĆ ŚCIEKÓW ODEBRANYCH Z TERENU CISOWNICY I GOLESZOWA RÓWNI W LATACH 2017-2019	61
RYSUNEK 18 IŁOŚĆ ŚCIEKÓW ODPROWADZANYCH Z TERENU PUŃCOWA DO KANALIZACJI SANITARNEJ MIASTA CIESZYN W LATACH 2017-2019	62
RYSUNEK 19 LOKALIZACJA TERENÓW EKSPLOATACJI LESZNA GÓRNA NA OBSZARZE GMINY GOLESZÓW	66
RYSUNEK 20 LOKALIZACJA OSUWISK NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	68
RYSUNEK 21 FORMY OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARZE GMINY GOLESZÓW	87

SPIS TABEL

TABELA 1 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027”	13
TABELA 2 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY GOLESZÓW Z PODZIAŁEM NA SOŁECTWA	21
TABELA 3 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	26
TABELA 4 ŚREDNIODOBOWY RUCH NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ DW 942 W REJONIE SKRZYŻOWANIA Z UL. CIESZYŃSKĄ	31
TABELA 5 WSKAŹNIKI EMISJI DLA POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW POJAZDÓW DLA ZAŁOŻONEJ PRĘDKOŚCI 60 KM/H	31
TABELA 6 WIELKOŚCI EMISJI GODZINOWEJ I ŚREDNIOROCZNEJ Z TRANSPORTU NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	31
TABELA 7 ZUŻYCIE ENERGII KOŃCOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW ORAZ W PODZIALE NA PALIWA I ENERGIĘ (MWh)	32
TABELA 8 LICZBA ODBIORCÓW I ZUŻYCIE GAZU NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2017-2019	33
TABELA 9 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KLIMATU AKUSTYCZNEGO – OCHRONY PRZED HAŁASEM	39
TABELA 10 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	44
TABELA 11 WYSZCZEGÓLNIENIE DŁUGOŚCI POSZCZEGÓLNYCH LINII NA OBSZARZE GMINY GOLESZÓW	46
TABELA 12 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWODZIĄ	48
TABELA 13 DŁUGOŚĆ CIEKÓW WODNYCH BĘDĄCYCH W ADMINISTRACJI PGW WODY POLSKIE – ZARZĄD ZLEWNI W KATOWICACH	49
TABELA 14 CHARAKTERYSTYKA JCWP NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	50
TABELA 15 OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH – RZEK NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	51
TABELA 16 CHARAKTERYSTYKA JCWPd NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	52
TABELA 17 KLASY JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH OKREŚLONE NA PODSTAWIE KLASYFIKACJI ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH STANU WÓD	53
TABELA 18 WYNIKI BADANIA JAKOŚCI JCWPd NR 155 I 162 W PUNKTACH KONTROLNO-POMIAROWYCH W LESZNEJ GÓRNEJ I W USTRONIU (WG STANU NA ROK 2016)	54
TABELA 19 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	58
TABELA 20 CHARAKTERYSTYKA UJĘĆ WÓD NA PODSTAWIE UZYSKANEGO POZWOLENIA WODNOPRAWNEGO	59
TABELA 21 CHARAKTERYSTYKA UJĘĆ WÓD NA PODSTAWIE UZYSKANEGO POZWOLENIA WODNOPRAWNEGO	59
TABELA 22 WYNIKI BADAŃ WÓD W CIEKU RADOŃ	62
TABELA 23 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	65
TABELA 24 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY GLEB	71
TABELA 25 SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI GMINY GOLESZÓW	72
TABELA 26 ZESTAWIENIE ZREALIZOWANYCH PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWYCH I ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH	74
TABELA 27 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	77
TABELA 28 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I ZASOBÓW LEŚNYCH	85
TABELA 29 POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE GMINY GOLESZÓW (HA)	89
TABELA 30 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE NADZWYCZAJNYCH ZAGROZEŃ ŚRODOWISKOWYCH	93
TABELA 31 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	99
TABELA 32 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	101
TABELA 33 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	103
TABELA 34 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM	104
TABELA 35 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	105
TABELA 36 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	105
TABELA 37 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	106
TABELA 38 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	106
TABELA 39 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	107
TABELA 40 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	108
TABELA 41 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	109
TABELA 42 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	109
TABELA 43 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	111
TABELA 44 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	112

TABELA 45 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	113
TABELA 46 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	114
TABELA 47 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	115
TABELA 48 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	115
TABELA 49 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB	116
TABELA 50 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB	117
TABELA 51 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB	117
TABELA 52 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI	119
TABELA 53 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI	120
TABELA 54 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	121
TABELA 55 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	122
TABELA 56 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	123
TABELA 57 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROZEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	125
TABELA 58 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROZEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	126
TABELA 59 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROZEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	126
TABELA 60 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	128

WYKAZ SKRÓTÓW:

<i>AKPOŚK</i>	-	<i>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>
<i>BAT</i>	-	<i>najlepsza dostępna technika</i>
<i>ChZT</i>	-	<i>chemiczne zapotrzebowanie na tlen</i>
<i>DK</i>	-	<i>droga krajowa</i>
<i>DW</i>	-	<i>droga wojewódzka</i>
<i>GDDKiA</i>	-	<i>Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad</i>
<i>GIOŚ</i>	-	<i>Główny Inspektorat Ochrony Środowiska</i>
<i>GPR</i>	-	<i>Generalny Pomiar Ruchu</i>
<i>GPZ</i>	-	<i>Główny punkt zasilania</i>
<i>GUS</i>	-	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
<i>GZWP</i>	-	<i>Główne Zbiorniki Wód Podziemnych</i>
<i>ITPOK</i>	-	<i>instalacja termicznego przetwarzania odpadów</i>
<i>IUNG</i>	-	<i>Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa</i>
<i>JCWP</i>	-	<i>Jednolite części wód powierzchniowych</i>
<i>JCWpd</i>	-	<i>Jednolite części wód podziemnych</i>
<i>KPGO</i>	-	<i>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami</i>
<i>KPOŚK</i>	-	<i>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>
<i>LKP</i>	-	<i>Leśny kompleks promocyjny</i>
<i>LZWP</i>	-	<i>Lokalny zbiornik wód podziemnych</i>
<i>MZP</i>	-	<i>mapa zagrożeń powodziowych,</i>
<i>MRP</i>	-	<i>mapa ryzyka powodzi</i>
<i>NFOŚiGW</i>	-	<i>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
<i>ODR</i>	-	<i>Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>
<i>OOŚ</i>	-	<i>ocena oddziaływania na środowisko</i>
<i>ORSIP</i>	-	<i>Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej</i>
<i>OSO</i>	-	<i>obszary specjalnej ochrony ptaków</i>
<i>OZE</i>	-	<i>Odnawialne Źródła Energii</i>
<i>PGW WP</i>	-	<i>Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”</i>
<i>PIG</i>	-	<i>Państwowy Instytut Geologiczny</i>
<i>PIOŚ</i>	-	<i>Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska</i>
<i>PIS</i>	-	<i>Państwowa Inspekcja Sanitarna</i>
<i>POH</i>	-	<i>Program Ochrony przed Hałasem</i>
<i>POIiŚ</i>	-	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
<i>PONE</i>	-	<i>Program Ograniczania Niskiej Emisji</i>
<i>POP</i>	-	<i>Program Ochrony Powietrza</i>
<i>PTTK</i>	-	<i>Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze</i>
<i>PWiK</i>	-	<i>Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji</i>
<i>PZRP</i>	-	<i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym</i>
<i>RDLP</i>	-	<i>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych</i>

<i>RDOŚ</i>	-	<i>Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</i>
<i>RDW</i>	-	<i>Ramowa Dyrektywa Wodna</i>
<i>RLM</i>	-	<i>Równoważna Liczba Mieszkańców</i>
<i>RPO</i>	-	<i>Regionalny Program Operacyjny</i>
<i>RZGW</i>	-	<i>Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej</i>
<i>SEKAP</i>	-	<i>System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej</i>
<i>SIWZ</i>	-	<i>Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia</i>
<i>SOO</i>	-	<i>specjalne obszary ochrony siedlisk</i>
<i>SPA 2020</i>	-	<i>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i>
<i>SWOT</i>	-	<i>Analiza SWOT to analiza mocnych i słabych stron korzyści i zagrożeń</i>
<i>WOŚiGW</i>	-	<i>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
<i>WIOŚ</i>	-	<i>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska</i>
<i>WODR</i>	-	<i>Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>
<i>WORP</i>	-	<i>wstępna ocena ryzyka powodziowego</i>
<i>WSO</i>	-	<i>Wojewódzki System Odpadowy</i>
<i>WSSE</i>	-	<i>Wojewódzka Stacja Sanitarnej – Epidemiologicznej</i>
<i>WWA</i>	-	<i>wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne</i>
<i>PDR</i>	-	<i>zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii</i>
<i>ZPK</i>	-	<i>Zespół Parków Krajobrazowych</i>
<i>ZZR</i>	-	<i>zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii</i>
<i>9WWA</i>	-	<i>dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych</i>

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną dokumentu jest ustawa Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) która mówi iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Program Ochrony Środowiska musi być zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy.

Gmina Goleszów w chwili obecnej posiada „Programu Ochrony Środowiska Gminy Goleszów na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020- 2023” opracowany w 2016 roku i przyjęty uchwałą nr 0007.70.2016 Rady Gminy Goleszów z dnia 28 grudnia 2016 roku.

Niniejszy „**Program...**” jest kolejnym dokumentem tego rodzaju i obejmuje zadania, które będą realizowane w latach 2020-2023 oraz w perspektywie do 2027 roku.

Podstawą formalną opracowania jest umowa między Eko – Team Konsulting z Bielska Białej, a Gminą Goleszów na wykonanie dokumentacji pt.: „**Program ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**”.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 283, z późn. zm.), stanowią, iż „projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”. Niemniej po uzgodnieniu braku potrzeby przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania.

W związku z tym w trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina Goleszów zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 283, z późn. zm.).

Na etapie zbierania danych i materiałów do opracowania wszystkie referaty zajmujące się szeroko pojętą ochroną środowiska oraz inne jednostki zostały poproszone o sprecyzowanie planów i projektów jakie będą realizowane na terenie gminy do roku 2023 i do roku 2027, co stanowi formę włączenia w prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu.

Jednocześnie już na etapie opracowania projektu „**Programu...**” zostały wyznaczone osoby w Urzędzie Gminy w Goleszowie do koordynacji i stałej współpracy z Wykonawcą „**Programu...**”.

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego „**Program ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**” zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Goleszów do realizacji.

Z wykonania „**Programu...**” Wójt Gminy Goleszów powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Powiatu Cieszyńskiego.

Realizacja postanowień „**Programu...**” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

Po opracowaniu projektu dokumentacji przeprowadzone zostaną konsultacje z Urzędem Gminy w celu dopracowania ostatecznego kształtu. Kolejnym etapem jest uchwała Rady Gminy Goleszów przyjmująca „**Program ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**” do realizacji.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„**Program ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o nowe dokumenty strategiczne.

Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne samorządu gminnego oraz zadania monitorowane. Zadania monitorowane to zadania realizowane przez jednostki realizujące zadania środowiskowe na terenie gminy, ale bez jej zaangażowania finansowego.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Goleszów, Starostwa Powiatowego w Cieszyń, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie gminy w tym między innymi Zarządów Dróg, Nadleśnictwa Ustroń, Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Zakładu, Gospodarki Komunalnej w Cieszyń, Wód Polskich, WIOŚ, RDOŚ, ODR i ARiMR, a także większych podmiotów gospodarczych.
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**.
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2019 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych (nie zamknięty rok statystyczny, np. BDO czy sprawozdania śmieciowe) wykorzystano stan na dzień 31.12.2018 r.
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli danymi przekazanymi przez Urząd Gminy Goleszów oraz instytucje od których pozyskano niezbędne dane i informacje. Istotą celów jest ich spójność z powiatowym POŚ.
- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania.
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” Ministerstwa Środowiska (z dnia 2 września 2015 r.) niniejszy dokument zawiera takie elementy jak:

- Wstęp,
- Informacje o metodologii opracowania,
- Informacje o spójności **Programu** z dokumentami wyższego szczebla,
- Charakterystykę gminy Goleszów,
- Ocenę stanu środowiska w zakresie:
 - Ochrony klimatu i jakości powietrza,
 - Zagrożeń hałasem,
 - Pól elektromagnetycznych,
 - Gospodarowania wodami,
 - Gospodarki wodno – ściekowej,
 - Zasobów geologicznych,
 - Gleb,
 - Gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - Zasobów przyrodniczych w tym leśnych,
 - Zagrożeń poważnymi awariami.
- Zagadnienia horyzontalne,
- Cele programu ochrony środowiska oraz kierunki działań i interwencji proekologicznych,
- Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Goleszów i monitorowanych wraz z ich finansowaniem,
- System realizacji programu ochrony środowiska,
- Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Struktura każdego z rozdziałów dotyczących poszczególnych obszarów interwencji obejmuje:

- ocenę stanu aktualnego,
- efekty realizacji dotychczasowego POŚ,
- analizę SWOT.

Wszystkie obszary interwencji uwzględniają zagadnienia horyzontalne (przekrojowe dla wszystkich dziedzin) takie jak adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring.

Podczas tworzenia niniejszego „**Programu...**” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych.

Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju zaczerpnięte z dokumentów wyższych szczebli przyjmując perspektywę czasową zgodną z dokumentami wyższych szczebli lub porównywalną.

W związku z tym w niniejszym dokumencie przyjęto perspektywę czasową realizacji zadań na lata 2020-2023 oraz horyzont długoterminowy do 2027 roku.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej, • Śląska oraz promocji zmian strukturalnych,

	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	- Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, - Rozwój obszarów wiejskich.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa	Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej, Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce, Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego, Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną, Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa, Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa, Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

DOKUMENTY SEKTOROWE		
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2. Prawa wodnego
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	Cel 1 - Zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi, Cel 2 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 50% do 2025 r., Cel 3 - zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).	1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów 2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji 3. Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. W celu obliczenia poszczególnych wartości procentowych wskazanych poniżej, należy ująć wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane (również odpady BiR¹ pochodzące z gospodarstw domowych) 4. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie) 5. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r. 6. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych 7. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia 8. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych 9. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi 10. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych

¹ odpady remontowo budowlane

		odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12) 11. Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybactwej do zmian klimatu, Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+"	Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska, Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi, Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi Racjonalna gospodarka odpadami Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska
Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	Cel 1 Powietrze atmosferyczne, Cel 2 Zasoby wodne, Cel 3 Gospodarka odpadami, Cel 4 Ochrona przyrody, Cel 4 Zasoby surowców naturalnych, Cel 4 Tereny przemysłowe, Cel 4 Hałas, Cel 4 Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące,	1. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, 2. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami, 3. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, 4. Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym

	Cel 4 Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym, Cel 4 Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.	przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii, 5. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, 6. Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, 7. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, 8. Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, 9. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, 10. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, 11. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
Program ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego	Ochrona powietrza i klimatu Ochrona przed hałasem Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym Gospodarowanie wodami Gospodarka wodno ściekowa Gospodarowanie zasobami geologicznymi Ochrona gleb Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów Ochrona przyrody i krajobrazu	1. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, 2. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego Środowiska, 3. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, 4. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, 5. Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi, 6. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, 7. Racjonalna gospodarka odpadami, 8. Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne, 9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Źródło: „Wytoczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

3. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Goleszów to wiejska gmina położona w południowej części województwa śląskiego w powiecie cieszyńskim w zachodniej jego części.

Gmina Goleszów zajmuje obszar o powierzchni 65,89 km² i sąsiaduje:

- od północy z gminą miejską Cieszyn, gminą Dębowice i gminą Skoczów należącymi do powiatu cieszyńskiego,
- od wschodniej strony z gminą Ustronь częściowo gminą Skoczów należącymi do powiatu cieszyńskiego,
- od strony zachodniej oraz południowej z Republiką Czeską z gminami Nydek, Wędrzyna, Trzyniec, Czeski Cieszyn.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Goleszów na tle województwa śląskiego i powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Vademecum Samorządowego oraz www.osp.org.pl (dostęp 10 czerwca 2020)

W skład gminy Goleszów wchodzi 11 sołectw Goleszów Dolny, Goleszów Górny, Goleszów Równia, które razem tworzą wieś gminną, Bażanowice, Cisownica, Dziegielów, Godziszów, Kisielów, Kozakowice, w którego skład wchodzi Kozakowice Dolne i Kozakowice Górne, Leszna Górna i Puńców.

Położenie Goleszowa przy ruchliwej drodze pomiędzy Cieszynem i Ustroniem oraz obecność znajdującego się na terenie gminy przejścia granicznego w Lesznej Górnej i pobliskiego przejścia granicznego w Cieszynie powoduje, że przez teren gminy przejeżdża wielu turystów. Najczęściej jednak zmierzają oni w stronę Cieszyna, Ustronia i Wisły, albo kierują się do Czech i na Słowację, pomijając tak wiele ciekawych miejsc znajdujących się w gminie.

Gmina poprzez relatywnie dobrze rozwiniętą sieć drogową posiada dobre połączenia komunikacyjne z sąsiednimi miastami.

Goleszów zlokalizowany jest w odległości ok. 9 km od Cieszyna, 10 km od Skoczowa, 35 km od Bielska-Białej, 77 km od Katowic. W odległości około 10 km położone jest przejście graniczne w Cieszynie z Republiką Czeską. Przez teren gminy przebiega fragment drogi wojewódzkiej o długości 133 m, 10 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 47,9 km. Goleszów posiada rozbudowaną sieć dróg gminnych i wewnętrznych, których całkowita długość wynosi 124,416 km.

Dodatkowo poprzez drogowe przejście graniczne Leszna Górna zapewnione jest połączenia z republiką Czeską.

Na terenie gminy zlokalizowane jest także drogowe przejście graniczne Puńców-Kojkovice, które w przeszłości funkcjonowało w ramach małego ruchu granicznego, aktualnie ze względu na zły nawierzchni ulicy Kojkowickiej wykorzystywane jest tylko przez pracujących w Czechach mieszkańców Puńcowa i Dziegielowa

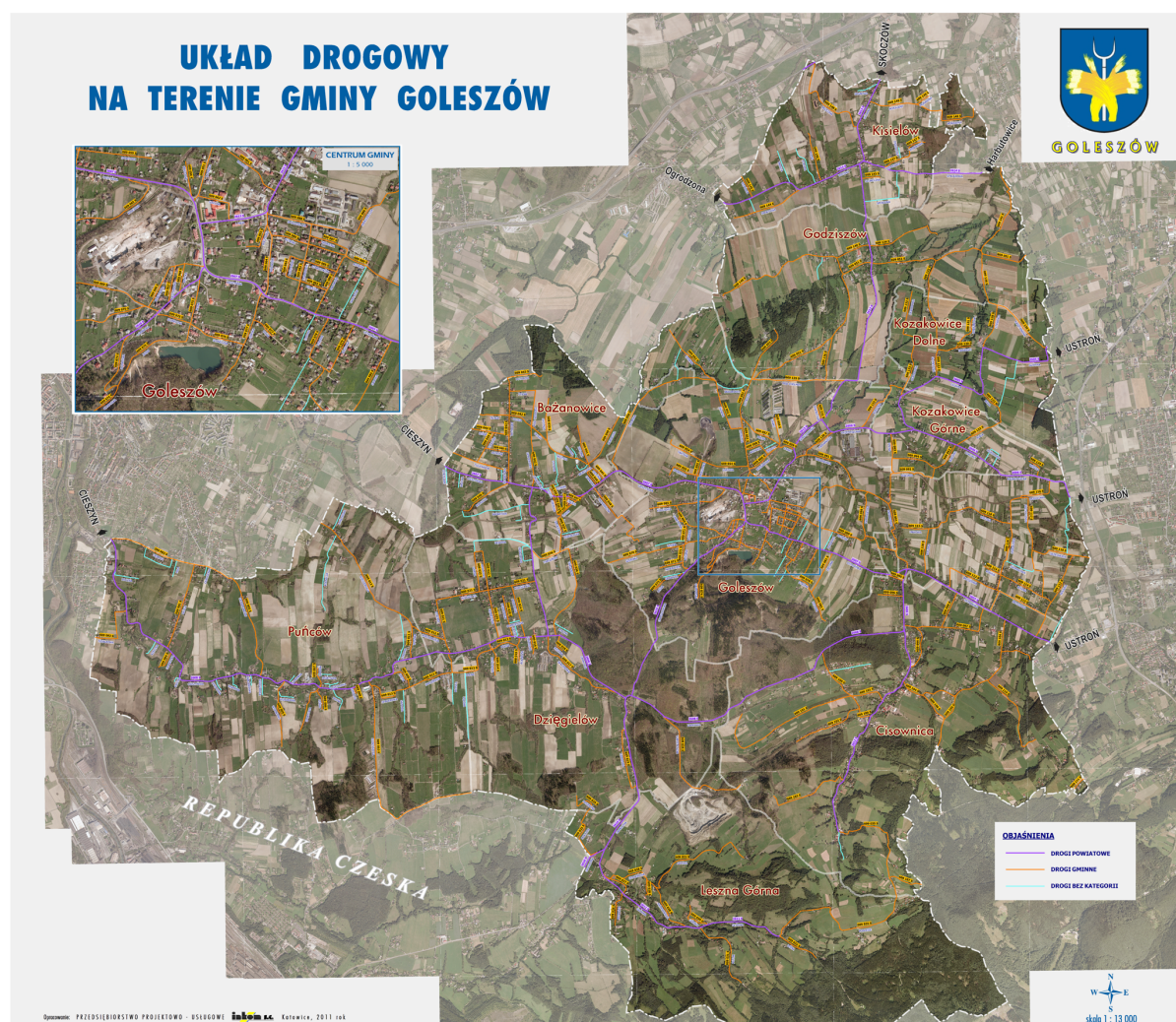
Mniejsze znaczenie w powiązaniach lokalnych i regionalnych, głównie ze względu na oferowane parametry czasowe, ma istniejąca linia kolejowa Bielsko-Biała - Cieszyn.

Transport publiczny zapewniany jest przez ZPG WISPOL, DAS Katarzyna Kwiczala oraz Firmę Przewozową „TRANS-BUS” Jerzy Cieślak. Aktualnie wszystkie sołectwa objęte są siecią komunikacji autobusowej. Poza transportem autobusowym trzy osoby posiadają (stan na koniec 2019 roku) licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką.

Gmina Goleszów wpisuje się trasami w główną Pętlę Rowerową Euroregionu „Śląsk Cieszyński” (nr 24 C). Na terenie gminy Goleszów wyznaczony został również odcinek w ramach Europejskiego Szlaku Rowerowego Greenways. Jego długość to 780 km, w tym w granicach Polski 207 km.

Na terenie gminy oznaczono również Okrężną Trasę Rowerową Gminy Goleszów „Śladami Stroju Cieszyńskiego” (kolor czarny). Przebiega ona w całości po terenie gminy Goleszów, łącząc ciekawe obiekty historyczne oraz miejsca widokowe. Jej łączna długość to ok. 40 km.

W 2019 roku wraz z sąsiednimi samorządami Gmina podjęła rozmowy na temat przygotowania projektu zakładającego utworzenie kolejnych ścieżek rowerowych. Prace polegały na opracowaniu wstępnej koncepcji przyjęto także założenie, że projektowane przebudowy kolejnych odcinków dróg gminnych będą zawierały przy nich ścieżki rowerowe.

Rysunek 2 Układ sieci drogowej na obszarze gminy

Źródło: Urząd Gminy Goleszów, 2020

Procesy urbanizacyjne doprowadziły do ukształtowania istniejącego układu osadniczego w formie samodzielnych wsi, wywodzących się z najprostszego układu ruralistycznego, tzw. ulicówki, początkowo położonych w dolinach rzek i potoków z zabudową zlokalizowaną wzdłuż dróg (Puńców, Cisownica, Leszna Górna), by w ostatnich kilkudziesięciu latach spowodować rozszerzenie się zabudowy na szersze obszary dolin i otaczające je zbocza, przekształcając się w bardziej rozwiniętą formę wielodrożnicę.

Na obszarze gminy wyróżnia się 9 jednostek strukturalnych o następujących podstawowych funkcjach:

- Goleszów - wieś gminna lokalny ośrodek wielofunkcyjny,
- Bażanowice – funkcja rolnicza, osadnicza i wytwórczo - usługowa,

- Cisownica – funkcja osadnicza, rolnicza, rekreacji, turystyki i wypoczynku,
- Dziegiełłów – funkcja osadnicza, rolnicza,
- Godziszów – funkcja rolnicza, osadnicza, predyspozycje do rozwoju funkcji rekreacji, turystyki i wypoczynku,
- Kisielów – funkcja rolnicza i osadnicza,
- Kozakowice – funkcja rolnicza i osadnicza,
- Leszna Górna - funkcja wytwórcza (teren górniczy, eksploatacja złóż wapienia) osadnicza, rolnicza, rekreacji, turystyki i wypoczynku,
- Puńców - funkcja rolnicza, osadnicza, wytwórcza

Rysunek 3 Rozkład sołectw w gminie Goleszów

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:POLMiejscowośćGoleszów.png> (dostęp 10 maja 2020 r.)

Analizując zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym na przestrzeni lat zmianom ulega charakter gminy, zwiększa się udział działalności produkcyjno-wytwórczej. Wyznacza się także tereny dla działalności w zakresie rekreacji i sportu. W zakresie wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową przyjęto zasadę uzupełniania i intensyfikowania istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej. Szkielet komunikacyjny oparty o sieć dróg o charakterze publicznym, drogi wewnętrzne i ciągi pieszo-jezdne jest uporządkowywany.

Główną przesłanką przystępowania do opracowywania planów jest tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju lokalnych przedsiębiorców oraz firm, które zamierzają rozpocząć działalność na terenie gminy.

Dobrym prognostykiem na dalsze zmiany w planowaniu przestrzennym gminy jest fakt, iż uwzględnia ono jednocześnie walory gminy oraz zasady zawarte w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w myśl zrównoważonego rozwoju.²

Teren gminy leży na granicy makroregionów: Beskidy Zachodnie oraz Pogórze Zachodniobeskidzkie na granicy mezoregionów: Pogórze Śląskie oraz Beskid Śląski.

Część Gminy stanowi Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną.

Większość terenów należących do gminy Goleszów leży w obrębie Pogórza Śląskiego. Jest to obszar wyżynno-pagórkowaty z płaskimi garbami o przeciętnych wysokościach 350-400 m n.p.m i lokalnymi wzniesieniami m.in. Chelm – 464 m n.p.m., Machowa – 464 m n.p.m., Jasieniowa – 521 m n.p.m. Nachylenie stoków nie przekracza 10°. Występujące na tym obszarze wzniesienia cechują się deniwelacjami rzędu 50-200 m. Występują tutaj dość długie urozmaicone zbocza. Obszar gminy w obrębie Pogórza Śląskiego porożcinany jest dolinami rzek, które spływając z Beskidu, miejscami tworzą V-kształtne wąwozy. W południowej części gminy miejscami widoczne są formy osuwiskowe (Dziegiełłów, Puńców, Leszna Górna, Cisownica, Godziszów). Niewielka południowo-wschodnia część Gminy leży w obrębie Beskidu Śląskiego. Występuje tutaj krajobraz górski z szczytami m.in. góry Kowalok – 557 m n.p.m., Malcowej Góry

– 528 m n.p.m., Tuł – 621 m n.p.m., Ostry – 712 m n.p.m. Przeważają tutaj zbocza o nachyleniu 15° i więcej. Na zboczach góry Tuł, występuje częściowo nachylenie 35°. Ponadto na stokach można zaobserwować formy osuwiskowe, które są efektem podcinania zboczy przez rzekę (dolina Lesznicy).

² Raport o stanie gminy Goleszów za 2018 rok, maj 2019, Raport o stanie gminy Goleszów za 2019 rok, maj 2020

Gminę dzieli na dwie części grzbiet wododziałowy pomiędzy zlewiskiem rzek Odry i Wisły, który biegnie od małej Czantorii (866 m) przez Tuł (621 m), Jasieniową (520 m) i Chełm (464 m).³

Dominującą formą zagospodarowania terenu jest rolnictwo. Strukturę przestrzenną gminy kształtują tereny zabudowane, tereny rolne i tereny leśne, występujące na terenie gminy w następujących proporcjach:

- tereny zurbanizowane – 12,5%,
- tereny rolne – 66%,
- tereny leśne – 19%.

Gmina Goleszów w stosunku do innych gmin położonych na terenie województwa śląskiego, szczególnie tych w środkowej i północnej części Śląska, jest stosunkowo w niewielkim stopniu przekształcona w wyniku oddziaływania człowieka (czynniki antropogeniczne).

Odbiór odpadów komunalnych w gminie odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Goleszów uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Przyjęto zasadę, w której wszystkie nieruchomości zarówno zamieszkałe i niezamieszkałe objęte są gminnym systemem odbioru i zagospodarowania odpadów.

Gmina Goleszów na koniec 2019 roku liczyła 12.812 mieszkańców. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 4,06%. W okresie 2016-2019 liczba mieszkańców przyrosła około 1%.

W Kozakowicach Górnych i Kozakowicach Dolnych odnotowano najwyższy przyrost mieszkańców w ciągu 2019 roku. Najwięcej mieszkańców ubyło zaś w Cisownicy i Godziszowie. Szczegółowe dane zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 2 Liczba mieszkańców gminy Goleszów z podziałem na sołectwa

Sołectwo	2016	2017	2018	2019
Bažanowice	1233	1236	1237	1239
Cisownica	1696	1703	1695	1685
Dzięgielów	1352	1349	1355	1358
Godziszów	599	617	629	619
Goleszów	4315	4315	4296	4296
Kisielów	731	721	709	706
Kozakowice Dolne	277	275	277	285
Kozakowice Górne	442	447	447	455
Leszna Górna	528	526	518	523
Puńców	1636	1634	1643	1647
SUMA	12809	12823	12806	12813

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Goleszów

Gmina Goleszów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -54 osoby. W 2019 roku urodziło się 125 dzieci, w tym 56,5% dziewczynek i 43,5% chłopców. W tym samym roku zanotowano 161 zgonów.

W 2018 roku zarejestrowano 152 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 105 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Goleszów +47.

Wzrost liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach jest m.in. konsekwencją permanentnego rozszerzania się zabudowy jednorodzinnej. Są to tereny atrakcyjne zarówno ze względu na walory krajobrazowe, jak i dobre połączenia komunikacyjne z okolicznymi ośrodkami miejskimi (Cieszyn, Ustroń, Skoczów).

W ostatnich kilku latach na terenie gminy przebywają także obcokrajowcy. Są to głównie imigranci zarobkowi pochodzący z państw położonych za wschodnią granicą Polski (np. z Ukrainy). Są oni zatrudnieni w przedsiębiorstwach produkcyjnych na terenie gminy, zwłaszcza w firmach zlokalizowanych w Bažanowicach i Goleszowie. W roku 2019 nastąpił istotny wzrost liczby cudzoziemców zameldowanych na terenie gminy Goleszów. O ile w 2018 roku było ich 66, o tyle w roku 2019 było to już 218 osób.

³ opracowanie ekofizjograficzne podstawowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficzne (Dz.U.2002.155.1298) do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Goleszów, 2012

60,6% mieszkańców gminy Goleszów jest w wieku produkcyjnym, 18,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Jest to społeczeństwo starzejące się.

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 1380 podmiotów gospodarki narodowej ogółem z czego 1172 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a 59 to spółki handlowe.

W głównej mierze są to mikroprzedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa małe, choć w Goleszowie, Bażanowicach i Puńcowie funkcjonują również przedsiębiorstwa średniej wielkości. Firmy te są miejscem pracy nie tylko dla wielu mieszkańców, ale także osób spoza gminy, w tym obcokrajowców.⁴

⁴ Raport o stanie gminy Goleszów za 2018 rok, maj 2019, Raport o stanie gminy Goleszów za 2019 rok, maj 2020

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

4.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie gminy Goleszów		
Cel krótkookresowy: Poprawa jakości powietrza na terenie gminy Goleszów		
Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Termomodernizacja budynków mieszkalnych Ograniczenie niskiej emisji w gminie Goleszów poprzez modernizację indywidualnych kotłowni domowych	Na terenie gminy Goleszów w latach 2017-2019 mieszkańcy przeprowadzili 36 zadań z zakresu termomodernizacji indywidualnych budynków mieszkalnych, z czego: 6 zadań przeprowadzono w roku 2017 w ramach programu „SMOG STOP”, które polegały na wymianie źródeł ciepła opalanych węglem na kotły spalające gaz (3 zadania) oraz na kotły opalane węglem spełniające wymogi 5 klasy wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:2012 (3 zadania), wśród zadań przeprowadzonych w 2017 roku ani jedno nie objęło termomodernizacji (ocieplenia) budynków 4 zadania przeprowadzono w 2018 roku w ramach programu „SMOG STOP”, które objęły wymianę źródeł ciepła spalających węgiel na opalane gazem (4 zadania), wśród zadań tych 3 polegały poza wymianą źródła ciepła również na termomodernizacji (ociepleniu) obiektu 26 zadań przeprowadzono w roku 2019 w ramach Programu „Czyste Powietrze”, które polegały na wymianie źródła ciepła (25 zadań) na a) kotły gazowe – 21 sztuk wymienionych źródeł, b) kotły na biomasę – 3 sztuki wymienionych źródeł, c) kocioł na węgiel spełniający wymogi Programu „Czyste Powietrze” – 1 wymieniony kocioł. 13 zadań (50%) polegało na termomodernizacji (dociepleniu przegród) budynków. Rada Gminy 25 kwietnia 2018 roku podjęła uchwałę nr 0007.28.2018 w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła. W oparciu o uchwałę mieszkańcy mogli uzyskać dofinansowanie w wysokości 50% poniesionych nakładów finansowych na zakup nowego urządzenia grzewczego. Realizacja tego zadania kosztowała Gminę w 2018 roku 60 000,00 zł. Do Urzędu Gminy Goleszów złożonych zostało 46 wniosków mieszkańców ubiegających się o dofinansowanie wymiany starych źródeł ciepła na nowe, wysokosprawne urządzenia grzewcze. Finalnie, 17 inwestycji (kotły gazowe – 12 sztuk, kotły na biomasę – 1 sztuki, kotły na paliwo stałe – 4 sztuki) uzyskało dotacje w kwocie 48 738,42 zł. Środki na ten cel pochodziły w całości z budżetu Gminy, nie wystąpiono o dotację na ten cel do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Rada Gminy 30 stycznia 2019 roku podjęła uchwałę nr 0007.3.2019 w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła (podobnie jak w 2018 r.). Na realizację tego zadania w budżecie Gminy Goleszów na 2019 rok przeznaczono 120 000,00 zł, a dotacją objęto 30 inwestycji ((kotły gazowe – 20 sztuk, kotły na biomasę – 4 sztuki, kotły na paliwo stałe – 6 sztuki), na które udzielono dofinansowania w kwocie 115 434,34 zł. Środki na ten cel pozyskano w całości z częściowo umarzałnej pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W 2019 r. gmina zrealizowała budowę 13 instalacji centralnego ogrzewania typu gazowego w mieszkaniach komunalnych w Cisownicy.	16 termomodernizacji budynków 82 zadania polegające na wymianie źródła ciepła, w tym 60 na kocioł gazowy, 14 kotłów węglowych 5 klasy oraz 8 kotłów na biomasę 13 gazowych instalacji c.o. w zasobie komunalnym w Cisownicy.
Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej oraz	Gmina Goleszów zleciła wykonanie aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie gminy w 2016 roku, w	Aktualizacja w 2019 roku.

programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	2019 r. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został zaktualizowany.	
Budowa i wyznaczenie tras pieszo-rowerowych na terenie gminy Goleszów	W kwietniu 2017 r. Gmina Goleszów i partnerska Gmina Wędrynia przystąpiły do realizacji projektu „Przyroda nie zna granic” - wyznaczenia ścieżki przyrodniczej na odcinku 15 km między Goleszowem, a Wędrynią. Był on objęty współfinansowaniem ze środków Unii Europejskiej z Programu Interreg V-A Republika Czeska - Polska w ramach Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko i budżetu państwa. Głównym celem projektu był przyrodniczo-turystyczny i gospodarczy rozwój gmin partnerskich, rozszerzenie współpracy partnerskiej oraz lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i turystycznych obszaru pogranicza poprzez utworzenie nowej, wspólnej oferty turystycznej. Zakres projektu obejmował między innymi: - wyznaczenie ścieżki przyrodniczej na odcinku Goleszów – Wędrynia (łącznie ok. 15 km), - wydanie dwujęzycznej książki i ulotki, - ustawienie 15 dwujęzycznych tablic informacyjnych opisujących np. dziedzictwo przyrodnicze i religijne obu gmin, - wykonanie miejsc postojowych w Lesznej Górnjej ułatwiających dostęp do dziedzictwa opisywanego w projekcie, - odnowienie krzyża na granicy polsko – czeskiej i wykonanie w jego pobliżu miejsca wspólnych spotkań i odpoczynku. Całkowita wartość projektu to 59 265 euro, w tym wartość części projektu realizowanego przez Gminę Goleszów – 30 167,60 euro, zaś przez Gminę Wędrynia – 29 097,40 euro. Polska część projektu dofinansowana została w 85% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i 5% z budżetu państwa. W 2017 roku na granicy polsko-czeskiej, a następnie w „Czytelni” w Wędryni (Czechy) otwarto nową ścieżkę przyrodniczą i jednocześnie podsumowano projekt „Przyroda nie zna granic / Příroda nezná hranic”.	Ścieżka przyrodnicza o długości 15 km
Budowa i modernizacja oraz remont istniejących dróg gminnych Budowa i modernizacja oraz remont dróg powiatowych	W latach 2017-2019 gmina Goleszów realizowała remont i modernizację dróg gminnych – ul. Spokojnej i ul. Szkolnej (Bażanowice) oraz ul. Sportowej w Goleszowie, łącznie na ten cel przeznaczono środki finansowe gminy w wysokości 274 707,36 zł. Ponadto w latach 2016-2019 realizowano budowę drogi gminnej (ul. Polna) o długości 185 m, budowę mostu na Cisówce w Cisownicy, a także projekt przebudowy ul. Ożany w Cisownicy. W roku 2017 budowa mostu i ul. Polnej zostały zakończone, a całkowity koszt wyniósł 457 143,00 zł. W roku 2018 gmina Goleszów wykonała remonty dróg na łącznej długości 4,503 km (17 odcinków) na kwotę 1 773 954,47 zł. W 2019 r. gmina zrealizowała przebudowę drogi gminnej - ul. Osiedlowej w Goleszowie Równi (długość odcinka - 796 m). Inwestycja została dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020) w kwocie 1 360 423,00 zł. Ponadto przebudowano 519 m drogi - ul. Jana Ożany w Cisownicy. Przebudowa dróg w 2019 r. objęła także ul. Stromą w Kisielowie. Prace zrealizowano na długości 400 m. W 2019 r. poza przebudową dróg, zrealizowano również prace modernizacyjne następujących odcinków dróg: Cisownica, ul. Pawła Łyżbickiego (264 m), Puńców, ul. Długa (474 m), Goleszów/Godzisów, ul. Pod Chelmem (289 m), Goleszów, ul. Górska (448 m), Puńców, ul. Stroma (120 m), Cisownica, ul. Zadni Gaj (100 m). Gmina Goleszów w 2019 r. zakończyła budowę mostu w Lesznej Górnjej. W zakresie remontów dróg powiatowych Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie przeprowadził w latach 2017-2019 prace na drogach: odcinek ok. 0,9 km drogi powiatowej nr 2610 S relacji Goleszów - Dzięgielów - Leszna (ul.	Budowa i przebudowa dróg gminnych: budowa 1 odcinka drogi o długości 185 metrów, budowa 2 mostów, przebudowa 3 odcinków dróg o łącznej długości 1,715 km Remonty i modernizacje dróg gminnych: 23 odcinków o długości 6,198 km (lata 2018-2019) Remonty i modernizacje dróg powiatowych: 5 odcinków o długości ok. 3,4 km

	Goleszowska w Dzięgielowie) o całkowitej wartości 307 664,00, w tym wkład finansowy gminy Goleszów wyniósł 150 000,00 zł, • odcinek ok 0,5 km drogi powiatowej nr 2608 S w Dzięgielowie (odcinek od ul. Cieszyńskiej w Puńcowie do skrzyżowania przy Zamku w Dzięgielowie). Wartość całkowita inwestycji wyniosła 2 381 927,00 zł, w tym finanse z budżetu Powiatu Cieszyńskiego – 1 027 002,00 zł, wkład finansowy gminy Goleszów - 260 000,00 zł, inne finansowanie – 1 094 925,00 zł, • remont nawierzchni drogi o nr 2611 S Leszna - Leszna Górna na odcinku ok 1 km o wartości całkowitej 466 544,00 zł, • naprawa korpusu drogi powiatowej nr 2608 S ul. Cieszyńska w Puńcowie uszkodzonego na skutek osuwiska o wartości całkowitej 1 453 227,00 zł, finansowanego w kwocie 618 227,00 zł przez Powiat Cieszyński i przez inne finansowanie 835 000,00 zł, • odcinek ok. 1 km drogi powiatowej nr 2608 S w Dzięgielowie o wartości całkowitej 3 445 837,00 zł, w tym finansowanie Powiatu Cieszyńskiego 1 681 564,00 zł oraz przy pomocy z budżetu gminy Goleszów (150 000,00 zł) i pozostałego finansowania (1 614 273,00 zł).	
Utrzymanie i modernizacje oświetlenia ulicznego	W 2018 roku na utrzymanie oświetlenia ulicznego gmina w przeznaczyła prawie 300 000,00 zł. Około 190 938,10 zł stanowią koszty energii elektrycznej, natomiast koszty związane z konserwacją punktów oświetleniowych wyniosły 78 812,25 zł, a koszty wynajmu słupów 4 560,05 zł. Modernizacje ani też prace związane z oświetleniem ulicznym w gminie nie wiązały się z wymianą oświetlenia. Końcem 2019 roku w gminie Goleszów została przeprowadzona inwentaryzacja oświetlenia ulicznego. Według danych które zostały przedstawione po zakończeniu prac związanych z inwentaryzacją na terenie gminy Goleszów obecnie znajdują się 661 szt. punktów świetlnych – opraw. W 2019 r. przeprowadzono pilotażowy projekt zamontowania ulicznych lamp solarnych w wybranych sołectwach. Projekt ma na celu weryfikację opłacalności energetycznej i ekonomicznej tego typu oświetlenia. Ponadto gmina Goleszów w 2019 r. podjęła opracowanie koncepcji wymiany i rozbudowy oświetlenia ulicznego na terenie całej gminy dzięki temu zamontowano nowe 4 lampy wyposażone w system fotowoltaiczny oraz 4 nowe lampy typu LED	Zamontowano nowe 4 lampy wyposażone w system fotowoltaiczny oraz 4 nowe lampy typu LED
Modernizacja i rozbudowa sieci gazowej	Rozbudowa sieci gazowej jest realizowana na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb, a te fragmenty sieci, których stan techniczny tego wymaga są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych. W 2017 roku zmodernizowany został odcinek 41,5 m gazociągu w Lesznej Górnej (ul. Graniczna) oraz odcinek 77,4 m w Puńcowie, przy ul. Jabłoniowej. Prace w 2017 r. dotyczyły także wykonania 427,5 m nowej sieci gazowej na skutek zgłoszeń mieszkańców o przyłącze. W 2018 roku sieć została rozbudowana o 1274,7 m, a w 2019 r. o kolejne 909,9 m, ale w tych latach nie przeprowadzono żadnych modernizacji sieci. Łącznie w 3-letnim okresie mieszkańcy wystąpili o 47 nowych przyłączy.	Modernizacja 118,9 m sieci gazowej Nowa sieć gazowa - rozbudowa o 2612,1 m 47 nowych przyłączy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 3 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Klasa jakości powietrza	C	C (pyły PM10 i PM2,5, benzo(a)piren, ozon)
2.	Długość wybudowanych dróg (km)	-	1,9
	Długość zmodernizowanych dróg (km)	-	9,598
3.	Długość utworzonych ścieżek rowerowych/piesznych (km)	-	15
4.	Moc zainstalowanych instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej (MW)	0	0
5.	Ilość przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów w domowych kotłowniach	-	w zależności od potrzeb
6.	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji budynków	-	16
7.	Ilość zmodernizowanych kotłowni	-	82 (mieszkańcy) + 13 (zasób komunalny gminy)
8.	Klasa jakości powietrza	C	C (pyły PM10 i PM2,5, benzo(a)piren, ozon)

Źródło: opracowanie własne

4.1.2. Opis stanu obecnego

Na stan powietrza i środowiska w gminie Goleszów wpływa głównie emisja zanieczyszczeń pochodzących z jednorodzinnej i wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej oraz transport. W szczególności zabudowa mieszkalna położona w dolinach rzek i potoków może być narażona na niekorzystne warunki klimatyczne związane z gromadzeniem się zanieczyszczeń wraz ze spływem zimnego powietrza i znaczną wilgotnością powietrza. Takie warunki wywierają niekorzystny wpływ na zdrowie mieszkańców gminy Goleszów.

Znaczący wpływ ma także geograficzne położenie gminy i bliskość granicy państwa z Republiką Czeską. Transgraniczne zanieczyszczenie powietrza stanowi problem gmin i miast znajdujących w bezpośredniej strefie przygranicznej. Goleszów niewątpliwie należy do takich gmin. Wpływ na pogorszenie się jakości powietrza w gminie ma również napływ zanieczyszczeń z sąsiadujących gmin i miast, które cechują się wyższym stopniem urbanizacji i rozwoju przemysłu.

4.1.2.1. Jakość powietrza na obszarze gminy Goleszów

Jakość powietrza na terenie gminy kształtowana jest przez kilka znaczących czynników, do których należą:

- zanieczyszczenia emitowane ze źródeł liniowych – tj. wszelkiego rodzaju transport na drogach publicznych gminy,
- niska emisja (powierzchniowa) pochodząca z zabudowań mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, a także z obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy,
- emisja z emitorów punktowych na terenie gminy – tj. emisja pochodząca z zakładów przemysłowych, które posiadają stosowane pozwolenia w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza wydane przez organy do tego właściwe.

W kolejnych podrozdziałach zostaną omówione poszczególne rodzaje źródeł emisji na terenie gminy.

W 2017 roku Sejmik Województwa Śląskiego wydał uchwałę (nr V/36/1/2017) w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała antysmogowa wprowadzona została w celu redukcji zanieczyszczeń pochodzących w szczególności z tzw. niskiej emisji i reguluje szereg ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji i korzystania z instalacji spalających paliwa.

Uchwała antysmogowa zakazuje spalania:

- węgla brunatnego oraz pochodnych paliw tworzonych z jego wykorzystaniem,

- mułu i flotokoncentratów węglowych oraz ich mieszanek,
- paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3mm wynosi więcej niż 15%,
- biomasy o wilgotności powyżej 20%.

Ponadto, uchwała zobowiązuje mieszkańców, w przypadku montażu urządzeń na paliwo stałe w nowych budynkach, do instalacji jedynie kotłów spełniających klasę 5 według normy PN-EN 303-5:2012 lub wymogi ekoprojektu.

Uchwała wprowadza także daty graniczne wymiany starych kotłów węglowych, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r. w zależności od wieku urządzenia:

- powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej - do 31.12.2021 r.,
- od 5 do 10 lat od daty ich produkcji - do 31.12.2023 r.,
- poniżej 5 lat od daty ich produkcji - do 31.12.2025 r.,
- spełniający wymagania dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012 - do 31.12.2027 r.

Gmina ma także możliwość oddziaływania na poziom niskiej emisji poprzez propagowanie zastosowania w budynkach jednorodzinnych nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii cieplnej. Realizowany jest Program Ograniczenia niskiej emisji poprzez dofinansowania dla mieszkańców na wymianę kotłów. Równocześnie gmina prowadzi kontrole budynków w zakresie rodzajów spalanych paliw, w ostatnich latach 2018-2019 przeprowadzono 38 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości.

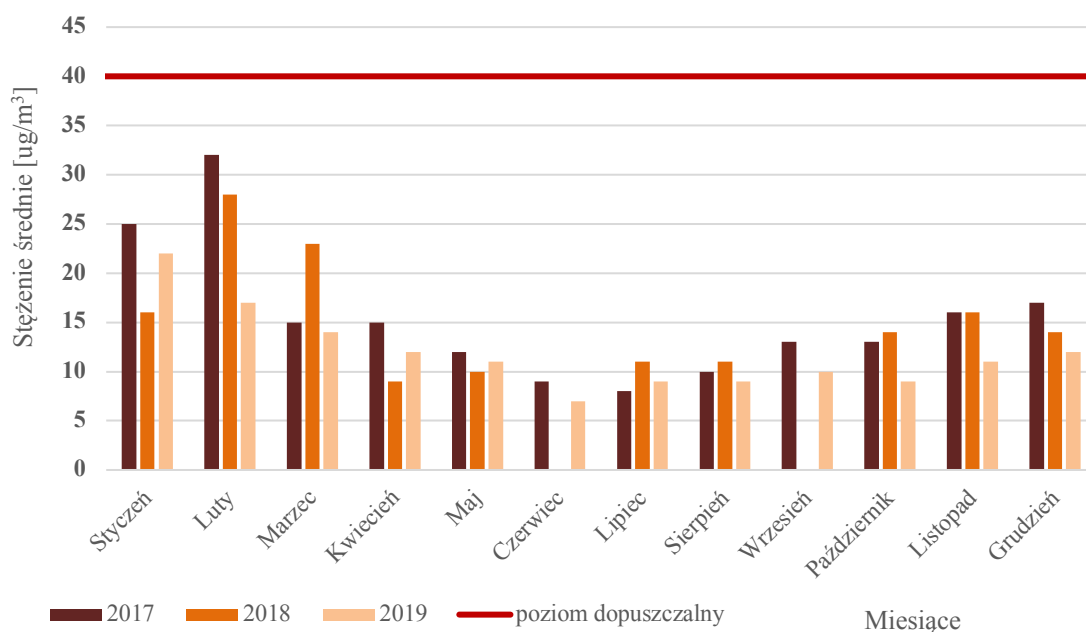
Ocena jakości powietrza oraz stopień zanieczyszczenia powietrza to jeden z głównych kierunków działań samorządów w ostatnich latach zmierzających do poprawy stanu powietrza w poszczególnych gminach i powiatach. W sposób szczególny kładzie się nacisk na monitoring stanu powietrza przy pomocy punktów pomiarowych, które badają stopień zanieczyszczenia i stanowią jednocześnie narzędzie kontroli i analiz działań wdrażanych przez samorządy w celu polepszenia jakości powietrza na poziomie lokalnym. Pomiary prowadzone są dla substancji, których oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na roślinność może być znaczące. Najbardziej uciążliwymi substancjami emitowanymi do powietrza są tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek węgla oraz pyły. Wraz z emisją pyłów, które mogą występować w różnych frakcjach, emitowane są również inne zanieczyszczenia, wśród których pojawia się często benzo(a)piren - należący do grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych związków o udowodnionym silnie kancerogennym wpływie na zdrowie ludzi.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach i udostępniania jest ona publicznie w postaci publikowanych „Ocen jakości powietrza w województwie śląskim” dla kolejnych lat. Województwo śląskie wedle tych ocen podzielone jest na wyodrębnione strefy:

- strefa śląska,
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Gmina Goleszów przynależy do strefy śląskiej. W 2017 r. w strefie śląskiej przekroczenie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu odnotowano dla benzo(a)pirenu, dwutlenku siarki, pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} oraz przekroczony został poziom docelowy dla ozonu (klasa C). W 2018 r. przekroczenia poziomów dopuszczalnych w strefie śląskiej dotyczyły pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. Przekroczony został także cel długoterminowy dla ozonu. Taką samą sytuację w związku z przekroczeniami poziomów substancji w powietrzu odnotowano dla roku 2019 (w stosunku do roku 2018).

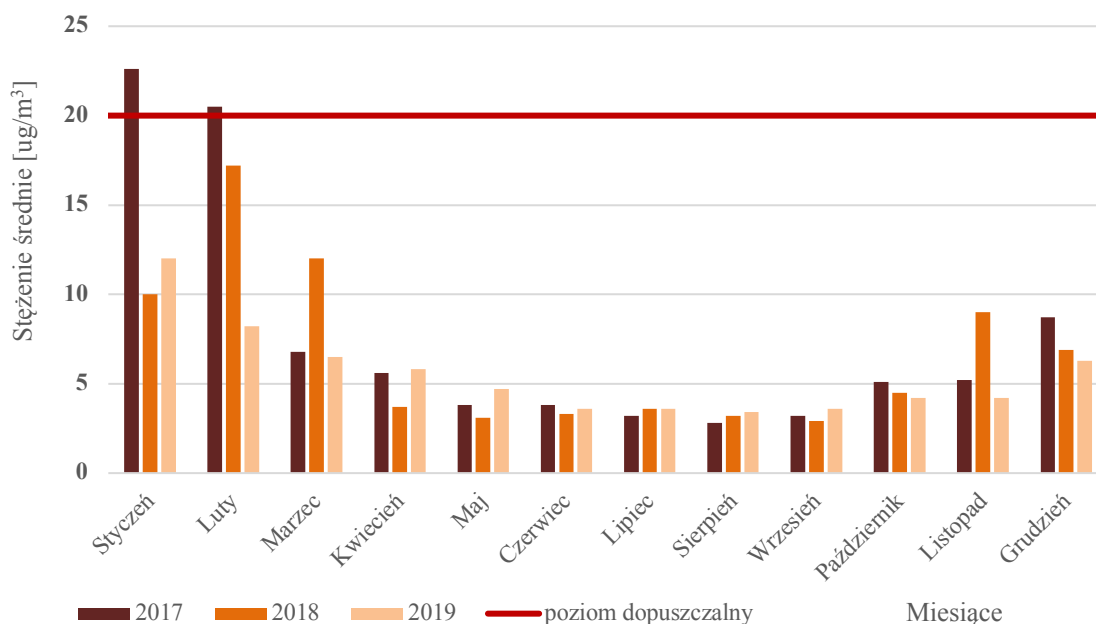
Na terenie gminy Goleszów nie znajdują się stacje pomiarowe badające stan jakości powietrza prowadzone przez WIOŚ, dlatego też na poniższych wykresach pokazano stężenie średnie uzyskane przez punkt pomiarowy o nr PL0568A zlokalizowany w Ustroniu na ul. Sanatoryjnej (najbliższa stacja pomiarowa od granic gminy Goleszów). Stacja pomiarowa w Ustroniu prowadzi pomiary tlenków azotu (w tym dwutlenku azotu), dwutlenku siarki, ozonu oraz pyłu PM₁₀ metodą automatyczną.

Rysunek 4 Średnie stężenie dwutlenku azotu na stacji w Ustroniu w latach 2017 - 2019

Źródło: System Monitoringu Jakości Powietrza – woj. śląskie (<http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/> dostęp: 22.05.2020 r.)

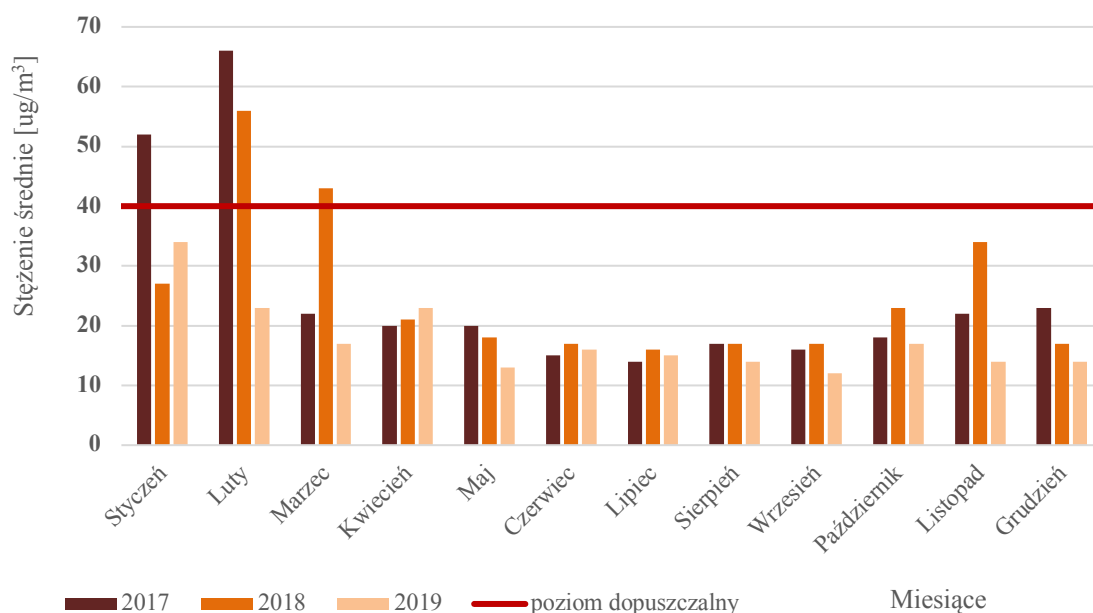
W latach 2017-2019 w rejonie gminy Goleszów nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla dwutlenku azotu. Z uwagi na wzmożone spalanie paliw w domowych kotłowniach (niska emisja) w okresie zimowym, przewidywalnie stężenia dwutlenku azotu są zwiększone w tym czasie (największa wartość w 2017 r. wyniosła 32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Rysunek 5 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Ustroniu w latach 2017 - 2019

Źródło: System Monitoringu Jakości Powietrza – woj. śląskie (<http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/> dostęp: 22.05.2020 r.)

W roku 2017 w rejonie gminy Goleszów wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla dwutlenku siarki. Największe wartości zanotowano dla stycznia i lutego (23 i 20,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) i przekraczały one dopuszczalny poziom dla dwutlenku siarki wynoszący 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rysunek 6 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Ustroniu w latach 2017 - 2019

Źródło: System Monitoringu Jakości Powietrza – woj. śląskie (<http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/> dostęp: 22.05.2020 r.)

W roku 2017 i 2018 miały miejsce ponadnormatywne stężenia pyłu PM10 na stacji w Ustroniu. Odnotowano wówczas w styczniu (2017 r.), lutym (2017 r. i 2018 r.) oraz w marcu (2018 r.) stężenia przekraczające poziom dopuszczalny dla pyłu PM10 wynoszący $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W lutym 2017 r. stężenie to znacznie przekroczyło poziom dopuszczalny – aż o 65% i wyniosło $66 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr V/47/5/2017 z dnia 18 grudnia 2017 roku uchwalił "Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji". Nadzrędnym celem aktualizacji Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Starostowie, prezydenci miast, burmistrzowie i wójtowie zobowiązani są do sporządzania sprawozdań z realizacji działań naprawczych wskazanych w Programie w danym roku za rok poprzedni i ich przekazywania w terminie do 30 kwietnia każdego roku Marszałkowi Województwa. Sprawozdania z gminy Goleszów powinny być przekazywane jednostce organizacyjnej właściwej do spraw środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego.

Integralną część Programu ochrony powietrza stanowi Plan działań krótkoterminowych (dalej: PDK) odnoszący się do działań w zakresie ograniczenia skutków i czasu trwania przekroczeń oraz zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń w zakresie występujących w danej strefie przekroczeń poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu. W PDK ujęty jest zestaw działań krótkoterminowych, które można wdrożyć w sytuacjach wystąpienia ryzyka przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia norm jakości powietrza oraz wskazane są procedury postępowania w trakcie wystąpienia sytuacji wskazujących na konieczność wdrożenia planu działań krótkoterminowych. W ramach PDK wprowadza się trzy poziomy ostrzegania:

- I poziom - powiadomienie o wystąpieniu przekroczenia, podejmowane są działania informacyjne, ostrzegawcze, edukacyjne. Samorządy gminne umieszczają na stronach internetowych informacje o jakości powietrza lub link do strony WIOŚ oraz informacje o ogłaszanych poziomach ostrzegania. Informacja powinna znajdować się w jednolitej zakładce pod nazwą „JAKOŚĆ POWIETRZA”. Informacje w komunikacie na stronie internetowej muszą uwzględniać: rodzaj i stopień poziomu ostrzegania, obszar objęty ogłoszeniem, przyczynę wystąpienia przekroczenia oraz informacje o działaniach do podjęcia,
- II poziom - ostrzeżenie, podejmowane są działania informacyjne, ostrzegawcze, operacyjne. Samorządy gminne przekazują informacje dla dyrektorów podległych samorządowi oraz innych niepublicznych placówek opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń,

- III poziom - alarm smogowy, podejmowane są działania informacyjne, ostrzegawcze, operacyjne, nakazowe i zakazowe. Informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, informacje o stężeniu pyłu z poprzedniej doby i zakładane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych, lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym, komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej, portali społecznościowych jednostek samorządu gminnego i ich jednostek, wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów.

4.1.2.1. Emisja z emitorów liniowych

Stale rosnąca popularność środków komunikacji, rozbudowa dróg i autostrad, a także konieczność ciągłego przemieszczania się wpływa na powstawanie emisji liniowej – tj. emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu i spalania paliw w różnego typu pojazdach. Gmina Goleszów posiada sieć dróg gminnych, których całkowita długość wynosi 124,416 km. Drogi te posiadają zróżnicowaną nawierzchnię:

- ulepszona bitumiczna o długości 106,334 km,
- ulepszona betonowa o długości 1,685 km,
- tłuczniowa o długości 8,727 km,
- kostka o długości 0,14 km,
- gruntowa wzmocniona żwirem, żużlem itp. o długości 3,882 km,
- żwirowa o długości 0,006 km,
- gruntowa naturalna o długości 3,642 km.

Drogi powiatowe na terenie gminy Goleszów podlegają pod Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych (dalej: PZDP) w Cieszynie i są to następujące odcinki:

- 2605 S Nierodzim – Kozakowice o długości 3,832 km,
- 2606 S Goleszów – Hermanice o długości 2,996 km,
- 2607 S Cieszyn – Ustroń o długości 7,9 km,
- 2608 S Cieszyn – Dzięgielów – Cisownica o długości 12,204 km,
- 2609 S Bażanowice – Dzięgielów o długości 1,839 km,
- 2610 S Goleszów – Dzięgielów – Leszna o długości 4,523 km,
- 2611 S Leszna – Leszna Górna o długości 2,870 km,
- 2612 S droga przez wieś Cisownica o długości 2,6 km,
- 2613 S Międzywiecie – Goleszów o długości 5,650 km,
- 2614 S Skoczów – Kisielów – Ogrodzona o długości 3,486 km,

o całkowitej długości 47,9 km.

Ponadto na obszarze gminy znajdują się obiekty mostowe w obrębie dróg powiatowych podlegające tym samym również pod Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie:

- 2606 S Goleszów – Hermanice w miejscowości Goleszów 1 most i w miejscowości Kozakowice 1 most,
- 2607 S Cieszyn – Ustroń w miejscowości Bażanowice 1 most i 3 mosty w Goleszowie,
- 2609 S Bażanowice – Dzięgielów w miejscowości Bażanowice 1 most,
- 2610 S Goleszów – Dzięgielów – Leszna w miejscowości Dzięgielów 2 mosty,
- 2611 S Leszna – Leszna Górna w miejscowości Leszna Górna 5 mostów,
- 2612 S droga przez wieś Cisownica – 5 mostów,

co daje łączną ilość 19 takich obiektów w całej gminie.

PZDP jako jednostka odpowiedzialna za stan dróg i mostów na terenie gminy prowadzi bieżące prace utrzymaniowe i remontowe poprzez ocenę stanu tych obiektów. Odcinki dróg będące w najgorszym stanie i wymagające remontu są traktowane priorytetowo i sukcesywnie podlegają tym pracom w miarę możliwości finansowych Zarządu.

Przez teren gminy przebiega jeszcze krótki 133 metrowy odcinek drogi wojewódzkiej.

Na drogach krajowych i wojewódzkich Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza tzw. Generalny Pomiar Ruchu (dalej: GPR), którego celem jest przedstawienie poziomu natężenia ruchu w wybranych punktach pomiarowych. W roku 2015 na drogach krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony GPR,

który z uwagi na fakt iż jest przeprowadzany co 5 lat (w roku 2020 będzie miał miejsce kolejny GPR) stanowi aktualne źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce.

W pobliżu granicy gminy Goleszów ma miejsce punkt pomiarowy drogi wojewódzkiej DW 942 Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad tj. w Ustroniu przy ul. Cieszyńskiej (przechodzącej następnie w ulicę Ustrońską na terenie gminy Goleszów).

Tabela 4 Średniodobowy ruch na drodze wojewódzkiej DW 942 w rejonie skrzyżowania z ul. Cieszyńską

DW 942 – nr punktu pomiarowego 24234	Suma pojazdów	Motocykle	Osobowe	Lekkie ciężarowe	Ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
					z przyczepą	bez przyczepy		
Ilość pojazdów w ciągu doby	14 212	185	13 003	640	171	156	43	14

Źródło: Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w punktach pomiarowych w 2015 roku na drogach krajowych, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (<https://www.gddkia.gov.pl/pl/2551/GPR-2015>, data dostępu: 22.05.2020 r.)

Do obliczeń emisji szkodliwych substancji do powietrza wykorzystano dane z tabeli powyżej z założeniem, że ilość wszystkich typów pojazdów na terenie gminy Goleszów wynosi 1/3 (30%) ilości przejeżdżających pojazdów przez punkt pomiarowy GDDKA w Ustroniu, wskaźniki spalania paliw przez pojazdy oraz liczbę kilometrów dróg publicznych na terenie gminy Goleszów. Wskaźniki emisji przyjęto według „Ekspertyzy na temat modelowania cząstek stałych PM10 i PM2.5 ze źródeł motoryzacyjnych wraz z opracowaniem programu obliczeniowego do wyznaczania emisji drogowej do wyznaczania emisji drogowej tlenku węgla, węglowodorów, niemetanowych lotnych związków organicznych, tlenków azotu, cząstek stałych, tlenków siarki oraz benzenu dla skumulowanych kategorii pojazdów: samochodów osobowych, lekkich samochodów ciężarowych (dostawczych) oraz samochodów ciężarowych i autobusów, Warszawa styczeń 2016” autorstwa prof. Zdzisława Chłopka. Ponadto przyjęto, że pojazdy poruszające się po drogach gminy Goleszów osiągają średnią prędkość 60 km/h.

Tabela 5 Wskaźniki emisji dla poszczególnych typów pojazdów dla założonej prędkości 60 km/h

Rodzaj pojazdu	Wskaźnik emisji przy założonej prędkości 60 km/h [g/(szt×km)]								
	HC	CO	SOx	NOx	TSP	PM10	B(a)P	NMLZO	C ₆ H ₆
samochody osobowe	0,303	0,584	0,004	0,091	0,003	0,003	0,000	0,029	0,002
dostawcze	0,029	0,230	0,005	0,299	0,021	0,021	0,000	0,027	0,001
ciężarowe	0,433	0,037	0,012	1,439	0,033	0,033	0,000	0,012	0,001
autobusy	0,433	0,037	0,012	1,439	0,033	0,033	0,000	0,012	0,001

Źródło: „Ekspertyza na temat modelowania cząstek stałych...” prof. Z. Chłopka (data opracowania: styczeń 2016)

Tabela 6 Wielkości emisji godzinowej i średniorocznej z transportu na terenie gminy Goleszów

Rodzaj pojazdu	Ilość pojazdów ¹⁾	Węglowodory alifatyczne	CO	SOx	NOx	TSP	PM10	B(a)P	NMLZO	C ₆ H ₆
kg/dobę										
Osobowe	3901	203,48	392,54	2,65	61,33	2,18	2,18	0,000323	19,38	1,055
Ciężarowe	290	21,65	1,87	0,58	71,95	1,64	1,64	0,000045	0,58	0,039
Autobusy	13	0,96	0,08	0,03	3,20	0,07	0,07	0,000002	0,03	0,002
Mg/rok										
Osobowe	3901	74,27	143,28	0,97	22,39	0,79	0,79	0,000118	7,07	0,385
Ciężarowe	290	7,90	0,68	0,21	26,26	0,60	0,60	0,000016	0,21	0,014
Autobusy	13	0,35	0,03	0,01	1,17	0,03	0,03	0,000001	0,01	0,001

Źródło: opracowanie własne na podstawie wskaźników „Ekspertyzy na temat modelowania cząstek stałych...” prof. Z. Chłopka (data opracowania: styczeń 2016)

¹⁾- Założono 30% pojazdów każdego typu na drogach gminnych i powiatowych poruszających się w ciągu doby na obszarze gminy Goleszów w stosunku do ilości pojazdów w punkcie pomiarowym przy ul. Cieszyńskiej w Ustroniu

4.1.2.2. Niska emisja na terenie gminy Goleszów

Niska emisja to emisja szkodliwych gazów i pyłów na niskiej wysokości – maksymalnie do 40 m, które powstały w konsekwencji nieefektywnego spalania paliw – głównie węgla kamiennego, węgla drzewnego, oleju napędowego, benzyny itp. w domach oraz samochodach. Niezbyt duża wysokość kominów i innych źródeł emisji powoduje zwiększoną szkodliwość tego zjawiska z uwagi na to, że zanieczyszczenia wykazują tendencję do gromadzenia się wokół miejsca ich powstawania, czyli zazwyczaj w pobliżu zwartej zabudowy mieszkaniowej.

Niska emisja w gminie Goleszów została szczegółowo zinwentaryzowana i przedstawiona w Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej sporządzonej w 2019 roku. W ramach zaktualizowanego dokumentu wydzielono kilka źródeł niskiej emisji:

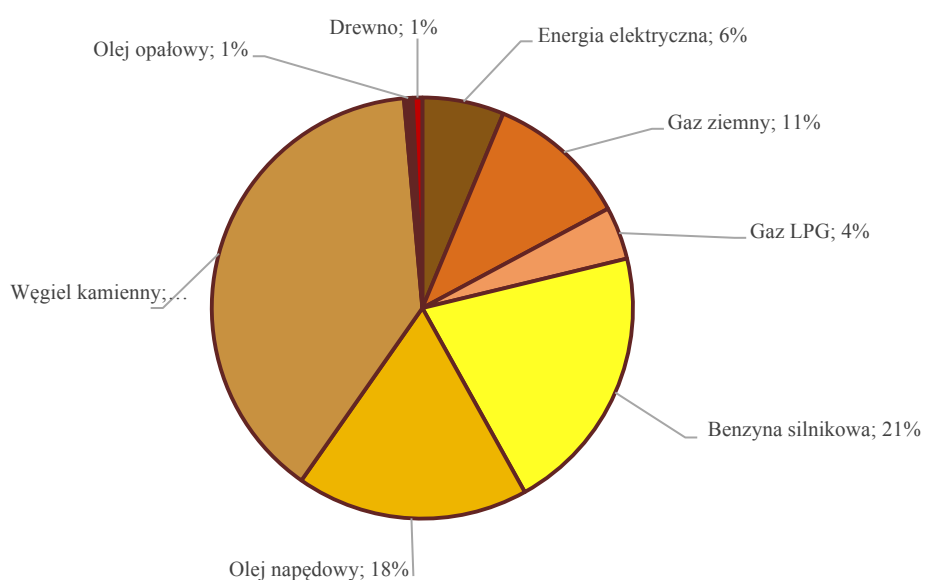
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty mieszkalne,
- handel, usługi, przedsiębiorstwa,
- oświetlenie uliczne,
- transport.

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii w poszczególnych źródłach niskiej emisji.

Tabela 7 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach na terenie gminy Goleszów oraz w podziale na paliwa i energię (MWh)

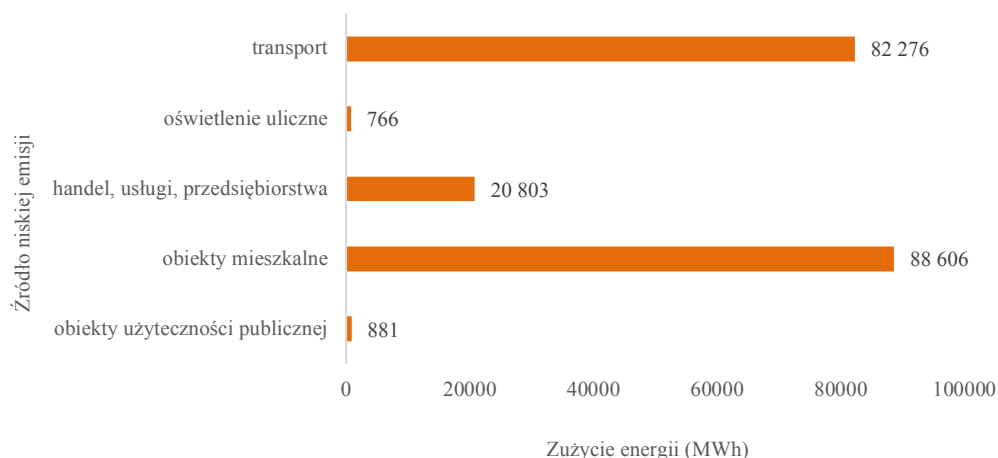
Źródło niskiej emisji	Energia elektryczna	Gaz ziemny	Gaz LPG	Benzyna silnikowa	Olej napędowy	Węgiel kamienny	Olej opałowy	Drewno
obiekty użyteczności publicznej	327,5	553,1	-	-	-	-	-	-
obiekty mieszkalne	9054,0	16625,0	1,7	-	-	60 849,6	908,1	1167,6
handel, usługi, przedsiębiorstwa	1987,5	3899,7	0,2	-	-	14 280,7	378,4	256,3
oświetlenie uliczne	765,5	-	-	-	-	-	-	-
transport	-	-	7815,6	40 005,5	34 454,7	-	-	-
razem	12 134,5	21 077,8	7817,5	40 005,5	34 454,7	75 130,3	1286,5	1423,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Aktualizacja PGN, 2019

Rysunek 7 Udział nośników energii wykorzystywanych w poszczególnych źródłach niskiej emisji (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Aktualizacja PGN, 2019

Rysunek 8 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach na terenie gminy Goleszów (MWh)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Aktualizacja PGN, 2019

Największe zużycie energii obserwuje się w sektorze obiektów mieszkalnych oraz w transporcie – łącznie te dwa sektory są odpowiedzialne w 88% za powstawanie tzw. niskiej emisji. Biorąc pod uwagę rodzaj paliwa, węgiel kamienny ma największy udział ze wszystkich paliw w tworzeniu niskiej emisji (39%), natomiast drewno i olej opałowy to najrzadziej stosowane paliwa i tym samym przyczyniające się w najmniejszym stopniu (około 1%) do powstawania niskiej emisji.

W wyniku niewielkiego udziału emisji przemysłowej w bilansie gminy Goleszów Starosta Cieszyński wydawał dla przedsiębiorstw decyzje udzielające pozwolenia w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza z instalacji. Aktualne decyzje posiada 10 przedsiębiorców w terenie gminy:

- w 2011 roku wydano 3 decyzje,
- w 2013 roku wydano 1 decyzję,
- w 2015 roku wydano 1 decyzję,
- w 2017 roku wydano 3 decyzje,
- w 2019 roku wydano 2 decyzje.⁵

4.1.2.3. Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy Goleszów

Gmina Goleszów jest zgazyfikowana w 55% - długość sieci wynosi 218 584 metrów (w tym sieć średniego ciśnienia bez przyłączy wynosi 172 977 metrów) i jest zasilana gazem ziemnym, średnioprężnym z 3 kierunków:

- z Ustronia - gazociągami średnioprężnymi o średnicy Ø 200 mm,
- ze stacji redukcyjno - pomiarowej zlokalizowanej w Wilamowicach koło Skoczowa,
- z Cieszyna gazociągami średnioprężnymi o średnicy Ø 80 mm (Bażanowice), ze stacji redukcyjno - pomiarowej przy ul. Siennej i gazociągami średnioprężnymi o średnicy Ø 50 mm (Puńców) ze stacji redukcyjno - pomiarowej przy ul. Łyska.

Długość przyłączy budynków do sieci średniego ciśnienia na koniec roku 2019 wynosiła 45 607 metrów, a ilość przyłączonych obiektów wyniosła 2206 sztuk, w tym 2136 budynków mieszkalnych.

Odbiorcy gazu ziemnego korzystają z 9 taryf określających warunki poboru gazu. Rodzaje taryf, liczbę odbiorców i zużycie gazu ziemnego na przestrzeni lat 2017-2019 na terenie gminy Goleszów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Liczba odbiorców i zużycie gazu na terenie gminy Goleszów w latach 2017-2019

Taryfa	2017		2018		2019	
	ilość gazu tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu tys. m ³	ilość instalacji
W-1.1	248,33	1 252	249,22	1 236	238,04	1 157
W-1.2	0,87	4	0,82	4	0,58	2

⁵ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie 18.06.2020 r.

W-2.1	786,86	1 101	727,09	1 114	716,43	1 221
W-2.2	5,26	8	5,12	7	4,08	9
W-3.6	1 131,28	602	1 275,71	677	1 415,56	732
W-3.9	67,79	29	64,90	32	67,63	34
W-4	221,45	15	196,72	15	162,88	13
W-5.1	553,88	17	491,17	18	497,42	22
W-6.1	603,57	3	457,21	3	480,29	2
razem	3 619,30	3 031	3 467,97	3 106	3 582,90	3 192

Źródło: dane udostępnione przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze, znak pisma: PSGZA.RODZ.OA.422.294.20

W latach 2017-2019 zwiększeniu uległa liczba instalacji gazowych na terenie gminy o 5%, co jest pozytywnym trendem pod kątem działań związanych z ochroną środowiska w gminie. Zwiększenie ilości instalacji gazowych przekłada się jednocześnie na zmniejszenie liczby kotłowni domowych opalanych nieekologicznym węglem kamiennym, które w znacznym stopniu zanieczyszczają powietrze i przyczyniają się do powstawania niskiej emisji. Wraz z poszerzaniem się obszaru objętego zabudową mieszkaniową oraz usługową i przemysłową konieczna jest ciągła rozbudowa sieci gazowniczej i poszerzanie grona odbiorców instalacji gazowych.

4.1.2.4. Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Goleszów

Gmina Goleszów jest dobrze zelektryfikowana. Odbiorcy końcowi są zaopatrywani w energię elektryczną przez system napowietrznych sieci elektroenergetycznych rozdzielczych SN 15kV, zasilanych z głównych punktów zasilania (GPZ):

- Główny Punkt Zasilania (GPZ) 110/15 kV Cieszyn Mnisztwo,
- Główny Punkt Zasilania (GPZ) 110/15kV Skoczów,
- Główny Punkt Zasilania (GPZ) 110/15 kV Ustroń,

Oprócz tego, przez teren gminy przechodzi napowietrzna, jednotorowa linia wysokiego napięcia 110 kV relacji Ustroń -Trzyniec (republika Czeska) - Cieszyn Mnisztwo.

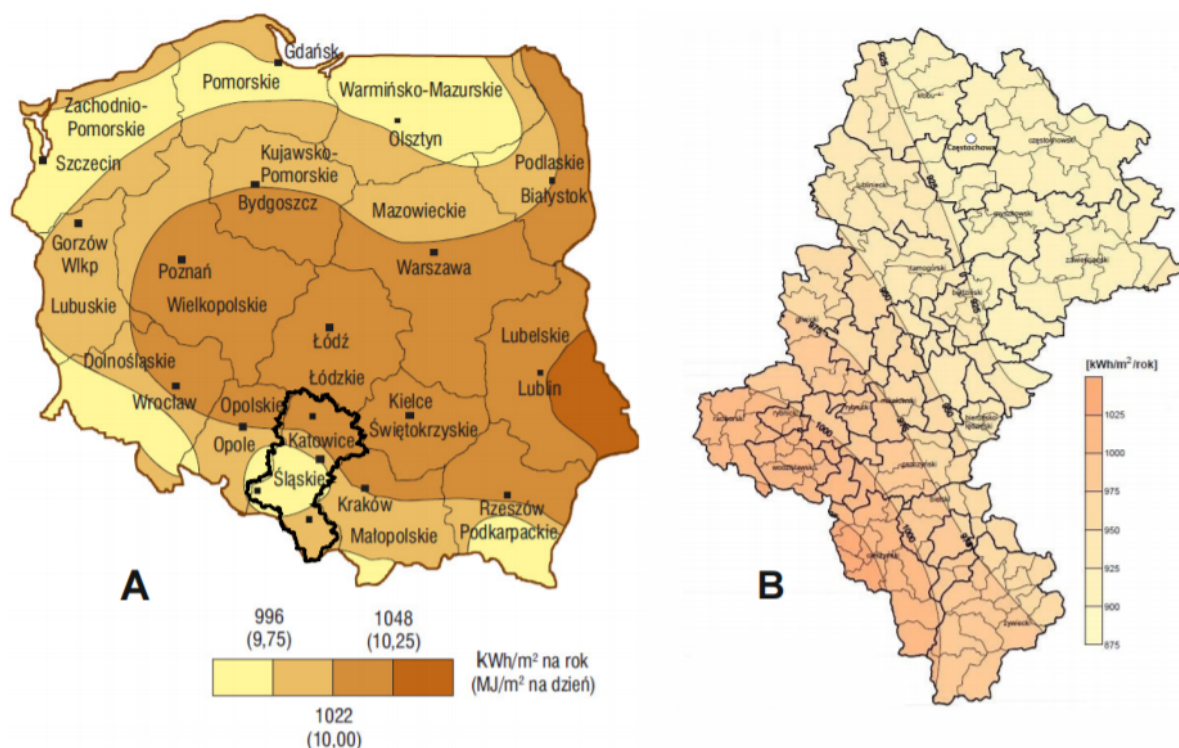
Ze uwagi na znaczną rozległość sieci oraz jej układ występują duże straty przesyłowe mocy i energii elektrycznej. Mimo iż stan linii i słupów jest dobry, a łączna moc zainstalowana transformatorów 15/0,4 kV jest większa niż ich obciążenie, to przeważające promieniste układy sieci powodują, że sieć elektroenergetyczna w ogólnej formie jest bardzo zawodna - występują częste zakłócenia w dostawie energii elektrycznej oraz długi czas trwania przerw zakłóceń. Średnia jakość energii (poziom napięcia, wahania napięcia, odchylenia napięcia) wymusza stopniową modernizację istniejących sieci elektroenergetycznych poprzez tworzenie układów pierścieniowych zamiast promienistych i lokalizację nowych stacji transformatorowych. Z tego względu, konieczne są permanentne przeglądy i modernizacje sieci elektroenergetycznej w gminie.

4.1.2.5. Warunki wykorzystania OZE

Gospodarka niskoemisyjna gminy powinna opierać się o mechanizmy i narzędzia redukujące lub eliminujące emisje pochodzące z różnych sektorów gospodarki. W tym zakresie największy potencjał posiadają odnawialne źródła energii, które w ostatnich latach zyskują ogromną popularność, a ich technologia stale jest unowocześniana, co przekłada się na większe efektywności uzysków energii z takich źródeł.

Energia słońca

Potencjał energii promieniowania słonecznego dla województwa śląskiego określony został w przedziale 900-1050 kWh/(m²/rok). Według poniższego rysunku teren gminy Goleszów znajduje się w rejonie o dosyć wysokim potencjalne promieniowania, tj. powyżej 1000 kWh/(m²·rok). Dla takich terenów opłacalne jest stosowanie instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych, w których zachodzi konwersja energii słonecznej w energię elektryczną (fotowoltaika) lub ciepłą (kolektory).

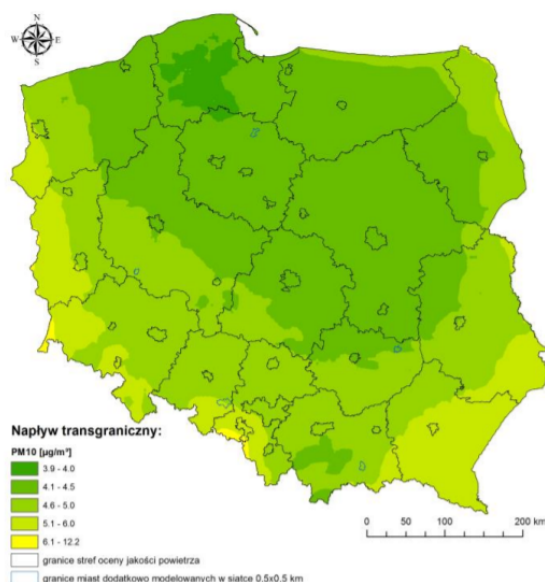
Rysunek 9 Potencjał energii promieniowania słonecznego w województwie śląskim (kWh/m²*rok)

Źródło: Analiza regionalnego potencjału energii promieniowania słonecznego - Inżynieria i Ochrona Środowiska 2017, 20(3), 371-386, Politechnika Częstochowska

Na terenie gminy Goleszów spotyka się jedynie sporadyczne instalacje fotowoltaiczne zamontowane w budynkach jednorodzinnych, czyli tzw. mikroinstalacje o mocach do 10 kW. Na terenach i obiektach pozostających w zasobie komunalnym gminy nie zamontowano dotychczas instalacji fotowoltaicznych ani kolektorów słonecznych. Ze względu jednak na potencjał energii promieniowania słonecznego w gminie Goleszów wskazane jest zastosowanie odnawialnych źródeł energii takich jak fotowoltaika czy kolektory słoneczne, co pozwoli na zmniejszenie pobieranej energii przez obiekty i budynki mieszkalne, a także na osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszonego zużycia paliw kopalnych, jak węgiel kamienny w konwencjonalnych elektrowniach i elektrociepłowniach.

4.1.2.6. Emisje transgraniczne

Ocena jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2016 poza stanem powietrza w poszczególnych częściach kraju przedstawia także problematykę emisji transgranicznych. Zgodnie z załączoną poniżej mapą zanieczyszczeń transgranicznych w Polsce, obszar gminy Goleszów znajduje się w strefie zwiększonego napływu pyłu PM10 zza granicy z Republiką Czeską. Stężenie średnie napływającego pyłu waha się w granicach 5-12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi najwyższe wielkości napływów transgranicznych w Polsce.

Rysunek 10 Napływy transgraniczne pyłu PM10 na terenie Polski (ug/m³)

Źródło: Ocena jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2016

Jednym z narzędzi gminy i mieszkańców w kontroli emisji transgranicznych jest udział w postępowaniach administracyjnych – tzw. transgranicznych dotyczących procedowania wydania decyzji środowiskowych dla przedsięwzięć lokalizowanych w strefach przygranicznych, które potencjalnie mogą znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na emisje do powietrza.

4.1.3. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak uciążliwych zakładów przemysłowych na terenie gminy emitujących zanieczyszczenia i pogarszających jakość powietrza przyjęcie uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego dot. ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji satysfakcjonujący stopień zgazyfikowania gminy (79%) korzystne warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii (szczególnie wykorzystujących energię słoneczną)	korzystanie w przeważającej większości z tradycyjnych, przestarzałych źródeł ciepła sporadyczna ilość instalacji OZE na terenie gminy znaczną emisją liniową
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy modernizacja domowych kotłowni opalanych węglem kamiennym termomodernizacja budynków zarówno mieszkalnych jak i pozostających w zasobie komunalnym gminy zachęty do korzystania z dofinansowań i pożyczek w ramach Programu Czyste Powietrze przyjęcie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Goleszów na lata 2017-2032 edukacja ekologiczna w zakresie ekologicznych źródeł ciepła edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości spalania odpadów w kotłowniach domowych nowe ścieżki rowerowe i dydaktyczne	zanieczyszczenie powietrza w wyniku tzw. niskiej emisji stosowanie węgla kamiennego jako paliwa do ogrzewania domostw i mieszkań spalanie odpadów w domowych kotłowniach ciągły wzrost liczby pojazdów na terenie gminy problemy budżetowe związane z wydatkami na ochronę powietrza emisje transgraniczne

Źródło: opracowanie własne

4.1.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu klimatu i jakości powietrza

Ochrona powietrza to temat szczególnie często poruszany i będący celem wielu uchwał i zarządzeń zmierzających do poprawy stanu i jakości powietrza w województwach, powiatach i gminach. Priorytetem dla jednostek samorządowych staje się dążenie do utrzymywania poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach. Jakość powietrza na terenie gminy Goleszów w ostatnich latach ulegała zmianom w kierunku poprawy stanu powietrza (w roku 2019 stężenia dwutlenku siarki, tlenów azotu czy pyłu były niższe w stosunku do poprzednich lat). Ocenę jakości powietrza na terenie gminy przeprowadzono w oparciu o dane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz dane ze stacji pomiarowej, tj. stacji w Ustroniu. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza gmina należy do strefy śląskiej, dla której występują corocznie ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, ozonu oraz benzo(a)pirenu, co przekłada się na przypisanie strefie śląskiej klasy C ze względu na roczne stężenie w powietrzu tych substancji. Wpływ na jakość powietrza w gminie ma kilka czynników – procesy spalania niskiej jakości paliw stałych w domowych kotłowniach oraz straty energetyczne generowane podczas ogrzewania tych budynków, które nie są ocieplone lub są ocieplone w niewystarczający, nieefektywny sposób. Te czynniki wpływają z kolei na powstawanie tzw. niskiej emisji, która stanowi zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Analiza SWOT pokazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację domowych kotłowni, czy termomodernizację budynków. Poprawa jakości powietrza może nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza, a także poprzez uruchomienie rządowego Programu „Czyste powietrze”, czego efektem powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również na podniesienie komfortu życia mieszkańców, będą termomodernizacje i wymiany nieefektywnych źródeł ciepła spalających paliwa stałe w budynkach mieszkalnych oraz wymiana instalacji centralnego ogrzewania w zasobie komunalnym gminy. Planuje się opracowanie koncepcji wymiany i rozbudowy oświetlenia ulicznego, co także przyczyni się do zmniejszenia emisji. W zakresie emisji liniowej pochodzącej z transportu na terenie gminy, możliwe jest zredukowanie zanieczyszczeń poprzez podejmowanie czynności prowadzących do podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z tym są realizowane, a także planowane prace związane z poprawą stanu dróg publicznych gminnych i powiatowych. Gmina Goleszów planuje także działania obejmujące rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez instalacje fotowoltaiczne na obiektach użyteczności publicznej – szkołach w Bażanowicach i Cisownicy. Większość inwestycji zarówno termomodernizacyjnych, efektywności energetycznej, jak i dotyczących infrastruktury drogowej będzie współfinansowana z funduszy krajowych i unijnych (w tym RPO, POIiŚ).

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 31, 32, 33.

4.1.5 Wpływ zmian klimatu na energetykę i transport, wrażliwość i adaptacja do zmian

W zapotrzebowaniu na energię elektryczną obserwuje się w Polsce dwie tendencje. Pierwsza z nich to zmniejszenie się różnic w zapotrzebowaniu na moc w miesiącach zimowych i letnich, druga – stopniowy wzrost zapotrzebowania na moc i energię. Mimo wzrostu zapotrzebowania roczne zużycie energii elektrycznej na mieszkańca jest w Polsce ciągle jeszcze dwukrotnie mniejsze niż w innych krajach UE stąd z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że zapotrzebowanie to będzie wzrastało (na pewno do 2030 roku). Wzrost temperatury nie zmienia tej tendencji, gdyż brak jest korelacji między warunkami klimatycznymi w kraju a zużyciem energii elektrycznej.

O ile w perspektywie przyszłych lat prognozowany jest wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, to w przypadku ciepła należy się spodziewać spadku lub utrzymania aktualnych potrzeb. Utrzymywanie się dotychczasowego zapotrzebowania jest wypadkową dwóch podstawowych składowych: ciągłego przyrostu liczby mieszkań, połączonego ze wzrostem ich powierzchni oraz spadku jednostkowego zapotrzebowania na ciepło w istniejących budynkach.

Zapotrzebowanie na ciepło zależy oczywiście także od warunków klimatycznych. Prognoza klimatyczna wskazuje, że do 2030 roku liczba stopniodni (będących wymiarem zapotrzebowania na ciepło) – zależnie od rejonu Polski – zmniejszy się, o 140–220, czyli poniżej 5%, przy czym zmniejszą się różnice w potrzebach ciepłych mieszkańców różnych rejonów kraju. Zmniejszenie zapotrzebowania będzie korzystne dla scentralizowanych systemów ciepłowniczych, gdyż zmniejszy się dysproporcja między zapotrzebowaniem letnim (ciepła woda użytkowa), a zimowym (dodatkowo ogrzewanie).

Zmiana liczby stopniodni do roku 2100 może sięgnąć 25% i w takiej perspektywie liczyć się należy ze znacznym zmniejszeniem zapotrzebowania na ciepło. Efekt ten będzie dodatkowo wzmocniony perspektywą znaczącej wymiany infrastruktury budowlanej na energooszczędną.

Najbardziej wrażliwą, z punktu widzenia zmian klimatu, składową sektora energetyki jest infrastruktura wykorzystywana do dystrybucji energii elektrycznej. Już obecnie obfite opady śniegu połączone z przechodzeniem temperatury przez wartość 0°C powodują masowe awarie sieci niskiego napięcia i nawet kilkudniowe braki zasilania, głównie na obszarach wiejskich. Wzrost temperatury w warunkach krajowych spowoduje, że zimą dni o temperaturze 0°C znacznie przybędzie. Wzrastały będą zatem straty spowodowane brakiem zasilania w energię elektryczną.

Można przypuszczać, że przyszłe technologie energetyczne OZE praktycznie nie będą wrażliwe na zmiany klimatu, co zapewni odpowiedni rozwój poszczególnych technologii i ich adaptację do nowych warunków. Niektóre podsektory, jak energetyka wodna czy technologie spalania biomasy naturalnej (w tym plantacji energetycznych) nie będą wykorzystywane w związku ze znacznie ograniczonymi ich zasobami.

Sektor energetyki powinien przygotować się do efektywnego pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, ich magazynowania i przetwarzania w energię końcową, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych odbiorców: przemysłu, budownictwa, transportu i rolnictwa, jak i zróżnicowaną specyfikę OZE. Konieczne jest prowadzenie działań zintegrowanych pomiędzy poszczególnymi sektorami gospodarki.

Działania adaptacyjne poszczególnych sektorów powinny uwzględniać odpowiednie podlegające im obszary, tj. planowania energetycznego, przestrzennego, budownictwa i infrastruktury, transportu, rolnictwa, z uwzględnieniem wspólnych celów zmniejszania ich energochłonności i zanieczyszczenia środowiska. Jednocześnie istotne jest, aby obiekty energetyczne, wytwarzające czy też pozyskujące energię dostosowywały się do zmian klimatu. Oznacza to konieczność rozszerzenia i wzmocnienia badań nad nowymi technologiami energetycznymi oraz rozszerzenia programów nauczania na szczeblu podstawowym, średnim i wyższym. Edukacja w zakresie innowacyjnych energooszczędnych rozwiązań we wszystkich sektorach gospodarczych jest kluczowa dla szybkiej i efektywnej adaptacji do zmian klimatu i jego skutków. W zależności od obszaru działań, sektora gospodarki i jego wrażliwości na zmiany klimatu, działania adaptacyjne mogą mieć charakter jednorazowy, cykliczny lub długoterminowy. Wobec bardzo długiego okresu, w jakim będzie przeprowadzany proces adaptacyjny, preferowane powinny być działania cykliczne w zakresie administracyjnoprawnym i ciągle w obszarze edukacyjnym. Większość działań powinna zostać podjęta natychmiast, a ich skutki powinny być skutki monitorowane w zależności od tych skutków działania w razie potrzeby korygowane cyklicznie.

Transport to jedna z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu dziedzina gospodarki. We wszystkich jego kategoriach, tj. transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym i żegludze śródlądowej wrażliwość na warunki klimatyczne należy rozpatrywać z punktu widzenia trzech podstawowych elementów, tj. infrastruktury, środków transportu oraz komfortu społecznego.

Największym zagrożeniem dla transportu, wskazanym w scenariuszach klimatycznych w perspektywie do końca XXI wieku mogą być zmiany w strukturze: występowanie ekstremalnych opadów deszczu oraz zwiększenie opadu zimowego.

4.2. Zagrożenia hałasem

4.2.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy „Poprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców gminy Goleszów przed nadmiernym hałasem”		
Cel krótkookresowy „Ochrona przed nadmiernym hałasem”		
Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w Miejsowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.	W ostatnich latach Rada Gminy Goleszów przyjęła dwie uchwały: - nr 0007.11.2019 z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Goleszów - etap I. W zakresie ochrony przed hałasem w MPZP widnieją zapisy: <i>[...] „w zakresie ochrony przed hałasem ustala się, że poziom dźwięku przenikającego do środowiska na obszarach objętych planem nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w przepisach odrębnych dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku” [...]</i> - nr 0007.41.2018 z 27 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Leszna Górna III. W tym planie nie wprowadzono żadnych zapisów dotyczących ochrony przed hałasem.	W części MPZP stosowane są odpowiednie zapisy
Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	W przyjętych w ostatnich latach miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisami planów możliwe jest lokowanie na terenie gminy działalności nieuciążliwej należy przez to rozumieć usługi: • biurowe, projektowe, informatyczne, • związane z obsługą rynku: reklamy, nieruchomości, organizacji i zarządzania, obsługi prawnej i konsultingowej, • handlu detalicznego o powierzchni sprzedaży do 2000 m² z wyłączeniem sprzedaży paliw i pojazdów mechanicznych, oraz materiałów składowanych poza budynkami, • turystyczne, gastronomiczne, • finansowe, ubezpieczeniowe, • rzemieślnicze takie jak fryzjerstwo, krawiectwo, rzemiosło artystyczne, szklarstwo, optyka, fotografia itp. • kultury, opieki społecznej lub socjalnej, • oświaty i wychowania, • pocztowe i telekomunikacyjne,	Wprowadzanie do MPZP zapisów dotyczących działalności nieuciążliwych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 9 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego – ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Ilość punktów pomiaru hałasu drogowego na terenie gminy	0	0
2.	Czy wprowadzono do MPZP zapisy dot. ograniczenia emisji hałasu	tak	tak
3.	Ilość wydawanych rocznie decyzji administracyjnych w zakresie emisji hałasu	0	1 (w latach 2012-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów, Powiatu Cieszyńskiego oraz WIOŚ

4.2.2. Opis stanu obecnego

4.2.2.1. Hałas przemysłowy

Przedsiębiorstwa, zakłady i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą kształtują klimat akustyczny w swoim otoczeniu.

Gospodarka gminy Goleszów oparta jest o handel hurtowy i detaliczny, przetwórstwo przemysłowe oraz drobną działalność wytwórczą i usług.

Na koniec 2019 roku według danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowanych było 833 działalności gospodarczych zarejestrowanych na obszarze gminy Goleszów. To te średnie i mniejsze przedsiębiorstwa stanowią główne źródło emisji hałasu. Większe przedsiębiorstwa posiadają uregulowany stan prawny i czynią starania w kierunku zmniejszenia lub całkowitego wyeliminowania uciążliwości związanych z ich działalnością. Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Za przekroczenie poziomów hałasu określonych w decyzji na emitowanie hałasu do środowiska i obowiązujących decyzjach o dopuszczalnym poziomie hałasu przenikającego do środowiska – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, kary pieniężne. Ponadto na podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą spoczywa odpowiedzialność za ochronę środowiska polegająca na podjęciu niezbędnych działań naprawczych.

Aktualnie 3 przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie gminy Goleszów posiadają decyzję Starosty Cieszyńskiego określającą dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska:

- w 2011 roku została wydana – 1 decyzja,
- w 2012 roku została wydana – 1 decyzja,
- w 2013 roku została wydana – 1 decyzja.

W późniejszych latach Starosta nie wydawał decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu dla przedsiębiorców z terenu gminy Goleszów.

Corocznie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na podstawie zgłoszeń o uciążliwościach prowadzi na terenie gminy kontrole przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w tym także emisji hałasu.

W okresie 2017-2019 na terenie gminy Goleszów Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska przeprowadził 37 kontroli przedsiębiorstw pod kątem przestrzegania przepisów ochrony środowiska w tym także nadmiernej emisji hałasu. W 9 przypadkach stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska, udzielono 11 pouczeń i wystawiono 1 mandat karny.⁶

4.2.2.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Przez teren gminy Goleszów przebiega:

- droga wojewódzka 1 odcinek o długości 133 m.
- drogi powiatowe 10 dróg o długości 47,9 km
- drogi gminne 156 odcinków o łącznej długości ok. 124,4 km.
- 53 odcinków dróg wewnętrznych.

W ciągu dróg powiatowych zlokalizowanych jest 20 mostów, nie ma ekranów akustycznych. Na drogach powiatowych oraz na obiektach mostowych Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie corocznie dokonuje przeglądów technicznych na bazie których wykonywane są plany remontów i modernizacji. Odcinki dróg jak również obiekty mostowe w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych środków finansowych.

Stan techniczny dróg gminnych zgodnie z przeprowadzonymi w 2018 i 2019 oględzinami wymaga naprawy licznych spękań oraz uszkodzeń krawędzi jezdni, występują również liczne ubytki kruszywa, rowy występujące w pasie drogowym wymagają czyszczenia i udroźnienia. Około 20% dróg publicznych wymaga nałożenia nowej nakładki z masy bitumicznej. Mosty są w średnim bądź złym stanie. Ze względu na zły stan techniczny jeden

⁶ dane WIOŚ udostępnione pismem nr DBIN.7016.13.2020.MS z dnia 24 marca 2020 r.

z obiektów mostowych został wyłączony z ruchu. W przypadku pozostałych obiektów mostowych zostaną podjęte działania remontowe ze względu na uszkodzenia zagrażające bezpieczeństwu uczestników ruchu drogowego.

Władze Gminy podejmują corocznie prace polegające na remontach i modernizacjach. W ostatnich latach każdego roku wykonywano modernizacje, remonty a także doraźne prace na kilkudziesięciu odcinkach dróg gminnych.

Niemniej jednak jest to zadanie wieloletnie, wymagające dużych nakładów finansowych. Na 2020 rok planowane prace remontowe zostaną wykonane na kolejnych 11 odcinkach dróg gminnych.

Planowane działania Powiatowego Zarządu Dróg Publicznych w Cieszynie zatwierdzane są planami na najbliższe lata, nie mniej jednak, aktualnie nie został zatwierdzony plan zadań na lata 2021-2024.

Wybór poszczególnych zadań przeznaczonych do realizacji dokonywany jest przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego, a ich realizacja odbywa się na podstawie zatwierdzonej uchwały budżetowej na dany rok.

Wzdłuż dróg gminnych jak i wzdłuż dróg powiatowych nie przeprowadzano oceny hałasowej, w związku z tym nie ma informacji czy poziom hałasu przekracza dopuszczalne poziomy. Z informacji Urzędu Gminy Goleszów i Starostwa Powiatowego w Cieszynie wynika, iż mieszkańcy w ostatnich latach nie zgłaszali uciążliwości hałasowych, raczej zgłoszenia dotyczyły podejrzenia spalania odpadów, które po kontrolach zostały wyjaśnione.

Na oddziaływanie hałasu ma niewątpliwy wpływ zieleni izolacyjna szczególnie wzdłuż dróg oraz na posesjach mieszkańców, co chroni mieszkańców przed hałasem okolicznych dróg i działalności w najbliższym sąsiedztwie.

W ostatnich latach 2018-2019 na obszarze gminy prowadzonych było 646 postępowań dotyczących wycinki drzew, głównie na terenach prywatnych.⁷ W tym samym okresie dokonano wycinki drzew na terenach gminnych - 79 sztuk, na terenach Wód Polskich 197 sztuk, oraz na terenie należącym do Powiatu Cieszyńskiego 120 sztuk.

Jednocześnie Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie dokonał wzdłuż dróg powiatowych wycinki 293 drzew oraz nasadzenia 28 drzew.⁸

Dla równowagi na terenach publicznych gminy Goleszów w okresie 2017-2019 nasadzono:

- w latach 2017 -2018 roku 4220 drzew i 4000 krzewów,
- w 2019 roku 85 drzew.

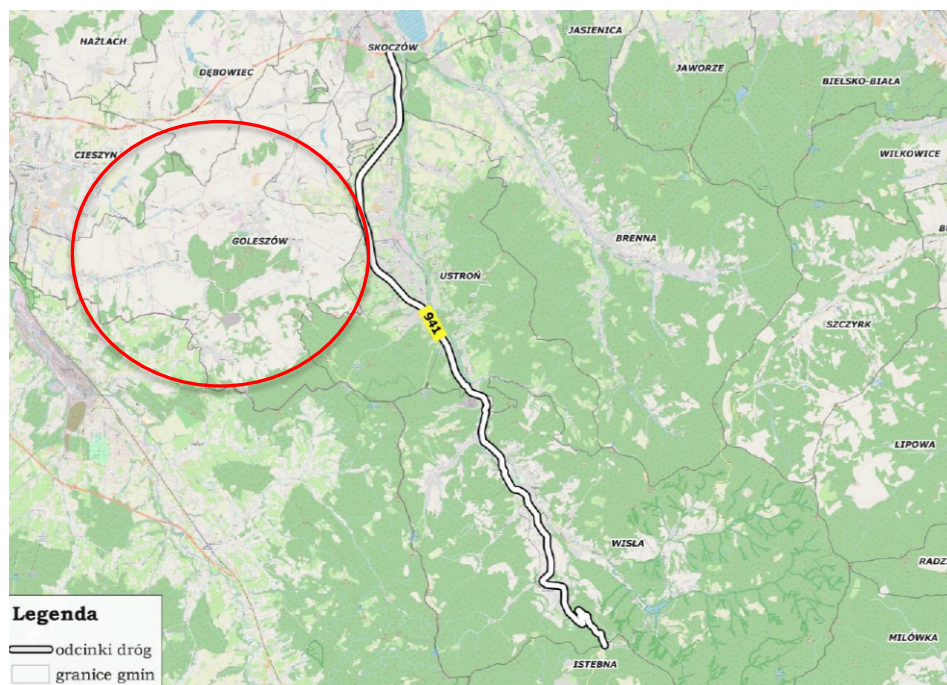
W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie dokonywał badań hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Goleszów.

W dniu 26 sierpnia 2019 roku, Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr VI/12/8/2019 przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”. Określa on priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych w odniesieniu do dróg i linii kolejowych położonych poza aglomeracjami.

Na terenie powiatu cieszyńskiego analizowano odcinek wojewódzkiej nr 941 zaczyna się w Skoczowie w miejscu skrzyżowania drogi ekspresowej S52 z drogą krajową nr 81, natomiast kończy się na granicy gmin Wisła i Istebna na skrzyżowaniu z ul. Kasztanową. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie cieszyńskim. Długość odcinka: 25,60 km.

⁷ Raport o stanie gminy Goleszów za 2018 rok, maj 2019, Raport o stanie gminy Goleszów za 2019 rok, maj 2020

⁸ dane PZPD pismo nr PZDP.ZUD.444.33.20 z dnia 14 kwietnia 2020 r.

Rysunek 11 Lokalizacja badanych odcinków drogi wojewódzkiej 941 w okolicy gminy Goleszów

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”, załącznik do uchwały nr VI/12/8/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2019 r

Przekroczenia na badanym odcinku w tym na obszarze w okolicach gminy Goleszów w porze dziennej sięgały pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodziła do 10 dB.

Natomiast w porze nocnej przekroczenia sięgały pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodziła do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiągały wartości do 10 dB.

Podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz terminy ich realizacji na obszarze całego województwa śląskiego zestawione zostały wartości wskaźnika M dla poszczególnych odcinków dróg. Wskaźnik M odnosił się do wielkości przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i liczby mieszkańców na tym terenie. Wyższe wartości wskaźnika M oznaczają większą liczbę mieszkańców narażoną na wysokie poziomy hałasu. W okolicy gminy Goleszów badany odcinek zaliczono do $0,1 < M < 50$, oznacza to iż nie stanowi dużego priorytetu w harmonogramie, na tym odcinku zaplanowano przebudowę drogi wojewódzkiej w Wiśle.⁹

4.2.2.3. Hałas kolejowy i lotniczy

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- 190 (Cieszyn – Bielsko-Biała),
- 191 (Goleszów – Wisła Głębce).

Obecnie linia nr 190 jest wyłączona z ruchu, a na linii 191 liczba połączeń została znacznie ograniczona. Jednocześnie przejazdy kolejowe usytuowane w ciągach dróg publicznych są w złym stanie i także wymagają prac remontowych.

W ostatnich kilku latach toczyły się dyskusje dotyczące rewitalizacji tych linii, których efektem jest rozpisany przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w 2018 roku przetarg na wykonanie prac projektowych i robót budowlanych, obejmujących „Rewitalizację linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów – Goleszów – Cieszyn/Wisła Głębce”. W związku z tym prognozuje się, iż w 2020 roku rozpoczną się prace rewitalizacyjne linii kolejowych i w ciągu kilku kolejnych lat na trasie Goleszów-Cieszyn ponownie będą jeździć pociągi.

⁹ na podstawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”, załącznik do uchwały nr VI/12/8/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2019 r

W związku z tym można stwierdzić iż aktualnie hałas kolejowy nie stanowi źródła hałasu na obszarze gminy Goleszów. Być może po rewitalizacji i zwiększeniu ilości kursów pociągów sytuacja ulegnie zmianie i konieczne będzie zastosowanie zabezpieczeń akustycznych niemniej jednak na chwilę obecną nie ma takiej potrzeby.

4.2.3. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
atrakcyjne położenie gminy z dobrą dostępnością komunikacyjną brak uciążliwości hałasowych brak dużych przedsiębiorstw mogących wpływać na klimat akustyczny	brak badań hałasu komunikacyjnego niezadowalający i zły stan niektórych dróg, mostów oraz przejazdów kolejowych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
niewielkie działalności gospodarcze nie emitujące znacznych poziomów hałasu wykonanie badań hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	rozwój turystyczny gminy może prowadzić do zwiększenia ilości turystów i ilości pojazdów a tym samym rozwoju sfery handlowej i zwiększenia emisji hałasu zwiększenie ilości pociągów może zwiększyć emisję hałasu

Źródło: opracowanie własne

4.2.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas jest elementem wpływającym na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zamieszkałych i terenach prowadzenie działalności gospodarczej. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

W sytuacjach funkcjonowania oraz nowopowstających przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszenie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań, a jednostkami odpowiedzialnymi za ich realizację są przedsiębiorcy.

Istotnym elementem jest stała kontrola przedsiębiorców pod kątem przestrzegania przepisów ochrony środowiska w tym emisji hałasu, zwłaszcza w okolicy terenów mieszkaniowych. Działania kontrolne prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego, którego źródłem emisji hałasu są drogi gminne, powiatowe i odcinek drogi wojewódzkiej.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną gminy jest dobra dostępność komunikacyjna, ale jednocześnie słabą stroną jest zły stan niektórych dróg, mostów oraz przejazdów kolejowych a także brak badań hałasu drogowego. W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ciągłymi zadaniami do realizacji są remonty i modernizacje dróg zarówno gminnych jak i powiatowych. Zadania te zapisano zarówno w harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych – do realizacji przez zarządców dróg.

Niebagatelnym zadaniem, którego realizacja prowadzona jest na każdym szczeblu i w trybie ciągłym jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych, do realizacji przez gminę, a finansowane będzie ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz sponsorów.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 34, 35, 36.

4.3. Pola elektromagnetyczne

4.3.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska Cel średniookresowy „Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych” Cel krótkookresowy „Monitoring i utrzymanie poniżej poziomu dopuszczalnego PEM”		
Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	W ostatnich latach Rada Gminy Goleszów przyjęła dwie uchwały: nr 0007.11.2019 z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Goleszów - etap I. W zakresie ochrony przed hałasem w MPZP widnieją zapisy: „W zakresie telekomunikacji ustala się możliwość realizacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, jako inwestycji celu publicznego lub jako zakładowych sieci telekomunikacyjnych.” nr 0007.41.2018 z 27 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Leszna Górna III. „Na całym obszarze planu ustala się zakaz lokalizowania: • urządzeń do produkcji energii z wiatru; • wolnostojących masztów telefonii komórkowej.”	W części MPZP stosowane są odpowiednie zapisy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Ilość wykonanych pomiarów promieniowania elektromagnetycznego w danym roku	0*	3**
2.	Ilość miejsc z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0*	0**

* badania są wykonywane w cyklach trzyletnich

** wyniki dla powiatu cieszyńskiego

4.3.2. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

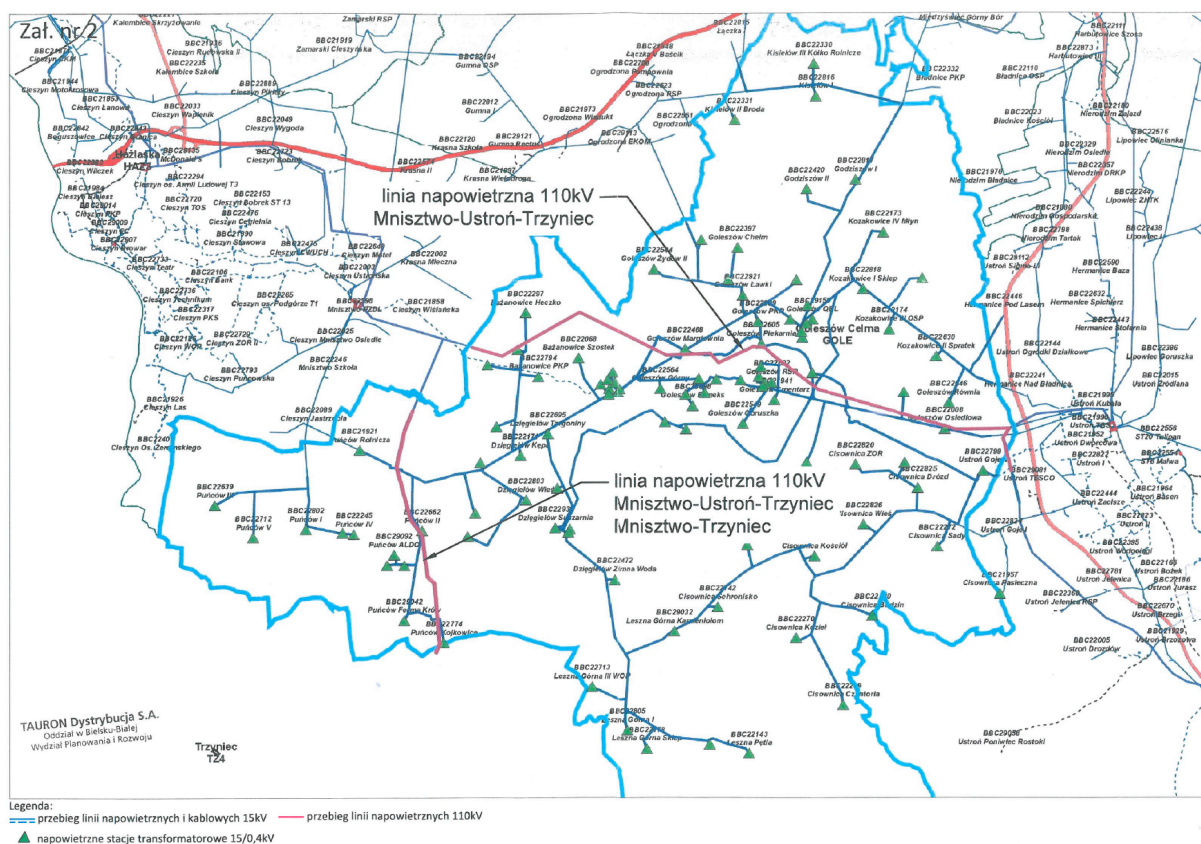
są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Głównym źródłem zasilania sieci 15 kV na obszarze gminy Goleszów są:

1. Stacja transformatorowa 110/15 kV GPZ Mnisztwo wyposażona w dwa transformatory 110/15kV o mocy 16MVA i zasilana liniami 110 kV, bezpośrednio lub pośrednio) poprzez inne stacje transformatorowe 110/15kV) liniami relacji:
 - Mnisztwo - Ustroń - Trzynieć,
 - Mnisztwo - Trzynieć,
 - Mnisztwo - Hażlaska,
 - Mnisztwo - Pniówek.
2. Stacje transformatorowe 110/15 kV o mocy 25MVA i zasilane liniami 110kV, bezpośrednio lub pośrednio poprzez inne stacje transformatorowe 110/15 kV liniami:
 - Ustroń - Wisła,
 - Mnisztwo - Ustroń - Trzynieć,
 - Ustroń - Skoczów.

Rysunek 12 Przebieg linii energetycznych na obszarze gminy Goleszów

Źródło: dane TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej, 2020 pismo nr TD/OBB/OMR/2020-04-10/00000001 z dnia 10 kwietnia 2020 r.

Na terenie gminy zlokalizowane są także istniejące oraz będące własnością i w eksploatacji TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej:

- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) 20 kV,
- linie napowietrzne średniego napięcia (SN) 15 kV,
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN),
- linie napowietrzne i kablowe oświetlenia ulicznego niskiego napięcia (nN),
- stacje transformatorowe SN/nN.

Wyszczególnienie długości linii zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11 Wyszczególnienie długości poszczególnych linii na obszarze gminy Goleszów

L.p.	Wyszczególnienie	km
1.	linie napowietrzne 110 kV	25,9
2.	linie napowietrzne 15 kV	70,1
3.	linie kablowe 15 kV	20,1
4.	linie napowietrzne 0,4 kV	238,3
5.	linie kablowe 0,4 kV	43,1

Źródło: dane TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej, 2020 pismo nr TD/OBB/OMR/2020-04-10/00000001 z dnia 10 kwietnia 2020 r.

Na terenie gminy Goleszów zlokalizowanych jest kilka instalacji przekątnikowych telefonii komórkowych:

- w Puńcowie przy ulicy Wielodroga na maszcie Play - jedna antena,
- w Dzięgielowie na maszcie na budynku Ewangelickiego Domu Opieki EMAUS - dwie anteny,
- w Puńcowie przy ulicy Kojkowickiej na maszcie na bloku mieszkalnym - dwie anteny,
- w Lesznej Górnej na maszcie Plusa - cztery anteny,
- w Cisownicy na wieży kościelnej- trzy anteny,
- w Goleszowie przy ulicy 1 Maja na dachu szkoły - trzy anteny,
- w Goleszowie przy ulicy Wolności na wieży kościoła - trzy anteny.¹⁰

Został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, niezbędne jest tylko zgłoszenia instalacji do Starostwa. Starostwo Powiatowe w Cieszynie prowadzi rejestr zgłoszeń w/w instalacji. W latach 2017-2019 do Starostwa wpłynęło 5 zgłoszeń.¹¹

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego.

W ostatnich latach 2017-2018¹² w cyklach trzyletnich prowadzono badania w okolicy gminy Goleszów w Wiśle, Koniakowie, Cieszynie, Brennej, Skoczowie Ustroni i Zebrzydowicach.

W 2017 roku uzyskano wyniki:

- Wisła - 0,14 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,04 V/m,
- Koniaków - 0,29 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,07 V/m,
- Cieszyn - 0,57 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,14 V/m.

W 2018 roku uzyskano wyniki:

- Brenna - 0,15 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,04 V/m,
- Skoczów - 0,87 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,22 V/m,
- Ustron - 0,33 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,08 V/m,
- Zebrzydowice - 1,32 V/m z niepewnością pomiaru rzędu 0,33 V/m.

W żadnym punkcie uzyskane wartości nie przekroczyły wartości dopuszczalnych który wynosi 7 V/m i wahały się w granicach 0,04 - 0,3 V/m¹³.

Niemniej jednak zauważalny jest nieznaczny wzrost poziomów promieniowania na terenach bardziej zurbanizowanych – co za kilka-kilkanaście lat może skutkować przekroczeniem dopuszczalnych poziomów.

W związku z tym szczególnie istotnym elementem są zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego o prawidłowej lokalizacji źródeł promieniowania. Gmina Goleszów takie zapisy wprowadza w miejscowych planach w trakcie ich aktualizacji.

¹⁰ <http://beta.btsearch.pl> (dostęp 5.05.2020)

¹¹ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie 18.06.2020 r

¹² dane za 2019 rok nie są jeszcze dostępne

¹³ dane WIOŚ www.wios.katowice.gov.pl (dostęp 5.05.2020)

4.3.3. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępności sieci elektroenergetycznej w okolicach gminy i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania dobrze zapisy w MPZP dotyczące lokalizacji instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	brak badań promieniowania na terenie gminy
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dobra dostępność sieci komórkowych	na przestrzeni lat możliwość zwiększenia się poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne

4.3.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Na terenie gminy Goleszów instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje przekątnikowe telefonii komórkowej.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Zniesiony został obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak nałożono obowiązek wykonania pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Starostwa fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.

Na podstawie tych zgłoszeń w Starostwie prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko. W okresie od 2017 roku do końca 2019 roku zgłoszono 5 instalacji. Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania, nie wykonywano badań na terenie gminy Goleszów. Wyniki badań z województwa śląskiego nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak w perspektywie ostatnich kilku lat zauważa się nieznaczny wzrost poziomu promieniowania.

W związku z dużą presją na rozwój sieci komórkowej i stałego zwiększania jej zasięgu istotnym elementem jest wprowadzenie do Planu Zagospodarowania Przestrzennego zapisów precyzujących możliwe lokalizacje stacji przekątnikowych telefonii komórkowych. Takie zapisy zostały wprowadzone w 2018 i w 2019 roku do Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 36, 37, 38.

4.4. Gospodarowanie wodami

4.4.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie gminy Goleszów		
Cel krótkookresowy: Poprawa jakości wód na terenie gminy Goleszów		
Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Prowadzenie ewidencji Przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.	W 2018 roku Gmina prowadziła ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych, zgodnie z ewidencją na koniec 2018 roku gmina posiadała 3023 zbiorniki bezodpływowe, 59 oczyszczalni ścieków oraz 731 przyłączy kanalizacyjnych. Ewidencja ta jest aktualizowana. Na koniec 2019 roku gmina posiadała 3080 zbiorników bezodpływowych, 69 oczyszczalni ścieków oraz 706 przyłączy kanalizacyjnych. Na terenie gminy usługi w zakresie ich opróżniania i transportu nieczystości do oczyszczalni ścieków prowadzi trzynastu firm. W ramach realizacji zadań nałożonych przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach pracownicy Referatu Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Goleszów w 2018 roku skontrolowali częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych w czterdziestu budynkach. Kontrole nie wykazały istotnych nieprawidłowości oraz naruszeń obowiązujących przepisów.	Kontrola 40 budynków pod kątem częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych
Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	Prace utrzymaniowe cieków wodnych prowadzone przez PGW WP – Zarząd Zlewni w Katowicach: 1. Konserwacja cieku Równia w km 0+600-0+700 w miejscowości Kozakowice (rok 2017) 2. Zabudowa wyrwy brzegowej (brzeg prawy) na długości 30 m na potoku Radoń w miejscowości Kozakowice Górne (rok 2018) Prace utrzymaniowe cieków wodnych prowadzone przez PGW WP – RZGW w Gliwicach: 1. Usuwanie drzew i krzewów porastających brzegi cieków Puńcówka i Bobrówka 2. Usuwanie zatorów i wiatrolomów powodujących zagrożenie powodziowe na ciekach Puńcówka i Bobrówka.	Prace utrzymaniowe na 4 ciekach wodnych
Konserwacja rowów melioracyjnych	W 2018 roku podejmowano działania związane m.in. z bieżącym usuwaniem usterek w ciągach melioracyjnych. Bezpośrednio zajmuje się tym Gminna Spółka Wodna, a Gmina dofinansowuje jej działalność. Z kolei przy okazji robót drogowych w Dzięgielowie wykonano regulację rowu melioracyjnego na długości ok. 75 metrów. W 2019 roku podejmowano działania związane m.in. z bieżącym usuwaniem usterek w ciągach melioracyjnych. Bezpośrednio zajmuje się tym Gminna Spółka Wodna, a Gmina dofinansowuje jej działalność.	Prace utrzymaniowe i regulacyjne na rowach melioracyjnych – długość minimum 75 metrów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Klasa jakości wód podziemnych	Dobry stan wód	Dobry stan wód
2	Ilość inwestycji w zakresie konserwacji cieków wodnych	Brak danych	4 cieków wodnych objętych pracami utrzymaniowymi
3.	Ilość inwestycji w zakresie konserwacji rowów melioracyjnych	Brak danych	Działanie ciągłe polegające na uwianiu usterek na rowach melioracyjnych regulacja jednego rowu przy okazji robót drogowych

Źródło: opracowanie własne

6	Cieplica	4,65
7	Kisielówka	3,85
8	Knajka	0,11
9	Potok Iskrzyński	0,98
10	Kozakówka	1,10
11	Podłączanka	0,32
12	Rówieński	1,40
13	Rzeczycza	1,07
15	Puńcówka	11,65
16	Bobrówka	4,57
17	Glinik	1,46
18	Leśnica	4,75
19	Bielowiec	0,04

Źródło: PGW Wody Polskie – Zarząd Zlewni w Katowicach (pismo z dnia 23.04.2020 r. znak: GL.ZZI.2.4603.DKW101.2020.RL/RKW-2020-2986) oraz RZGW w Gliwicach (pismo z dnia 15.05.2020 r. znak: GL.RPU.517.10m.2020.WR)

Obszar gminy Goleszów leży w zlewniach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

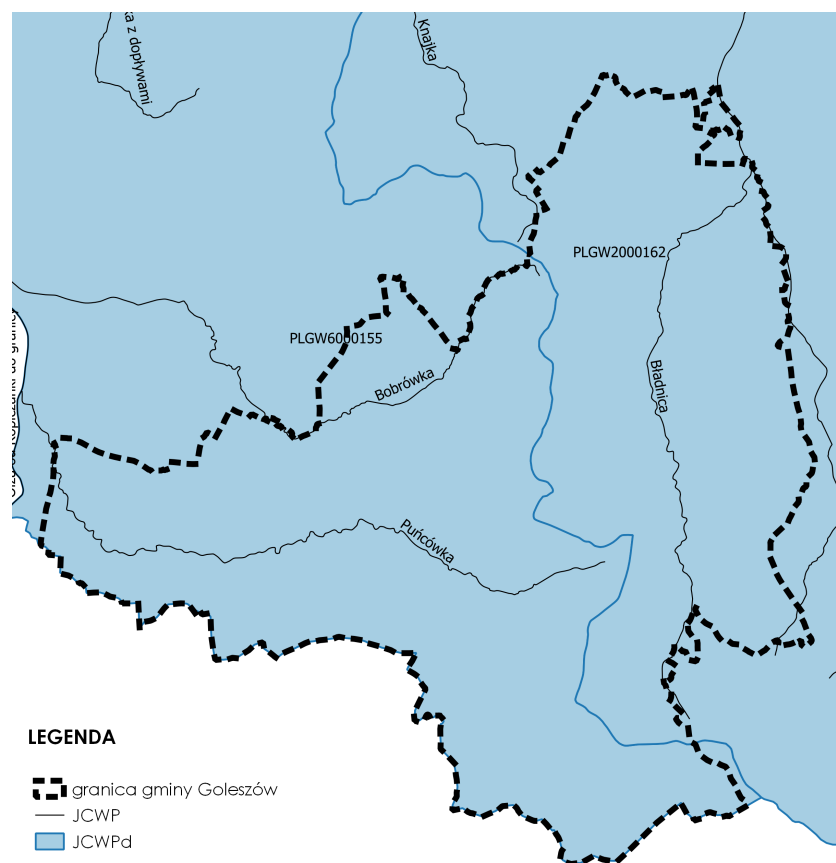
- JCWP Puńcówka (PLRW600012114369),
- JCWP Bobrówka (PLRW60001211449),
- JCWP Knajka (PLRW2000621115729),
- JCWP Bładnica (PLRW200062111529),
- JCWP Olza od Ropiczanki do granicy (PLRW60001411453),
- JCWP Wisła od Dobki do Bładnicy (PLRW20009211151).

Poniższa tabela przedstawia charakterystykę JCWP na terenie gminy Goleszów wraz ze wskazaniem celów środowiskowych wynikających z Planu gospodarowania wodami dorzecza Wisły i Odry, a także oceną ryzyka nieosiągnięcia tych celów.

Tabela 14 Charakterystyka JCWP na terenie gminy Goleszów

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar dorzecza	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Puńcówka	Odry	dobry	Utrzymanie dobrego stanu ekologicznego	Utrzymanie dobrego stanu chemicznego	niezagrożona
2	Bobrówka	Odry	zły	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona
3	Knajka	Wisły	zły	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona
4	Bładnica	Wisły	zły	Osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona
5	Olza od Ropiczanki do granicy	Odry	zły	Osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego (możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Olza od granicy do Ropiczanki)	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	zagrożona
6	Wisła od Dobki do Bładnicy	Wisły	zły	Osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego	Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016 poz. 1967), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016 poz. 1911)

Rysunek 14 Wody powierzchniowe na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji o danych przestrzennych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (<https://www.kzgw.gov.pl/index.php/pl/aktualnosci/551-informacja-o-danych-przestrzennych> - dostęp 29.05.2020 r.)

4.4.2.2. Monitoring rzek w rejonie gminy Goleszów

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne. Monitoring realizowany jest w oparciu o wyznaczone jednolite części wód. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki monitoringu JCWP na terenie gminy Goleszów w latach 2016-2018. Z przeprowadzonych badań wynika, iż ogólny stan JCWP występujących na analizowanym terenie jest zły. Potencjał ekologiczny określany jest jako dobry (Bobrówka) oraz umiarkowany (Bładnica). Puńcówka charakteryzowała się umiarkowanym stanem ekologicznym. Knajka charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym. Natomiast pod względem stanu chemicznego, monitoring był prowadzony dla Olzy od Ropiczanki do granicy, a wody charakteryzowały się stanem chemicznym poniżej dobrego.

Tabela 15 Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych – rzek na terenie gminy Goleszów

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu jcwp	
	Rok badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Puńcówka	2017	3	umiarkowany stan ekologiczny			2017	zły stan wód
Bobrówka	2018	2	dobry potencjał ekologiczny				Brak możliwości oceny (z klasyfikacji stanu ekologicznego wyłączono BZT5 - wartość przekroczenia stężenia średniorocznego - mieści się

							w granicach niepewności pomiaru)
Olza od Ropiczanki do granicy				2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	zły stan wód
Knajka	2016	4	słaby stan ekologiczny			2016	zły stan wód
Bładnica	2016	3	umiarkowany potencjał ekologiczny			2016	zły stan wód

Źródło: <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> - dostęp 29.05.2020 r.

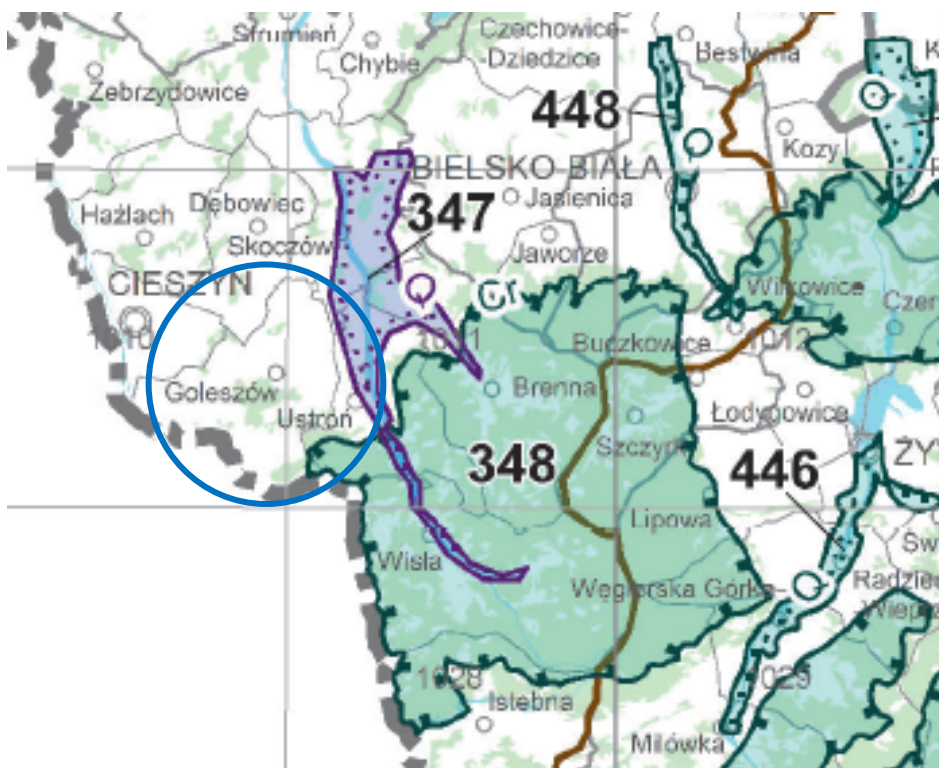
4.4.2.3. Wody podziemne

Gmina Goleszów leży w obrębie dwóch jednostek Jednolitych Części Wód Podziemnych tj. JWCPd nr 162 w Regionie Wodnym Małej Wisły (wschodnia część gminy), oraz JWCPd nr 155 w Regionie Wodnym Górnej Odry (zachodnia część gminy).

Tabela 16 Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Goleszów

L. p.	Nazwa JCWP	Obszar dorzecza	Cel środowiskowy – stan chemiczny	Cel środowiskowy - stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	155	Odry	Utrzymanie dobrego stanu chemicznego	Utrzymanie dobrego stanu ilościowego	niezagrożona
2	162	Wisły	Utrzymanie dobrego stanu chemicznego	Utrzymanie dobrego stanu ilościowego	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016 poz. 1967), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016 poz. 1911)

Rysunek 15 Lokalizacja GZWP na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny (<https://www.pgi.gov.pl/psh/dane-hydrogeologiczne-psh/947-bazy-danych-hydrogeologiczne/8890-gzwp.html>) dostęp 29.05.2020 r.)

Tylko niewielki, południowy kraniec gminy Goleszów znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 348 – Zbiornik warstw (F) Godula (Beskid Śląski) – typ zbiornika – szczelinowo-porowy o średniej głębokości ujęć 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 8,5 tys. m³/dobę. W pobliżu wschodniej granicy gminy, znajduje się ponadto GZWP nr 347 – Zbiornik Rzeki Górna Wisła. Szacunkowe zasoby całego zbiornika wynoszą ok. 13 tys. m³/d. Wschodnia część Godziszowa oraz Kozakowice położone są w obrębie czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP) – zbiornik Q1 Dolina rzeki Wisła 1 – Brennica. Wody występujące w utworach czwartorzędowych zajmują głównie terasy akumulacyjne – wyższe dolin rzecznych. Wodonośne plejstoceny żwiru i piaski o miąższości 10 do 30 m. znajdują się głównie w międzyrzeczu Radonia i Bładnicy. Zwierciadło wody zalega na głębokości 2 do 5 m. p.p.t. (wahania w ciągu roku 1,5 do 3,5 m). Zasoby wody w tych utworach są stosunkowo duże. Poza tym wodonośne są holoceny utwory żwirowe dolin rzecznych Beskidu (miąższość kilka metrów), a w części Pogórza, aluwialne utwory żwirowe terasów zalewowych (miąższość 5 do 10 m). W tym przypadku zwierciadło wody występuje na głębokości 0 do 2 m. p.p.t (wahania roczne -1 do 2 m). Wody podziemne głównych poziomów wodonośnych charakteryzują się bardzo dobrą i dobrą jakością wody¹⁴.

4.4.2.4. Monitoring wód podziemnych

Monitoring wód podziemnych pozwala na obserwację zmian chemizmu i zasobów ilościowych wód podziemnych oraz sygnalizowanie pojawiających się zagrożeń. Ma to na celu wspomaganie działań, zmierzających do ograniczenia wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne, które ze względu na swą wysoką jakość i potencjalne zasoby, stanowią ważne źródło zaopatrzenia w wodę.

Stan chemiczny wód podziemnych występujących na terenie gminy Goleszów został scharakteryzowany na podstawie monitoringu prowadzonego w 2016 roku. Oceny stanu wód dokonano na podstawie klasyfikacji elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148). Aktualny podział obejmuje pięć klas jakości wód i został przedstawiony w poniższej tabeli. Klasy jakości wód podziemnych I–III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.

Tabela 17 Klasy jakości wód podziemnych określone na podstawie klasyfikacji elementów fizykochemicznych stanu wód

Klasa jakości wód podziemnych	Opis klasy	
I	Wody bardzo dobrej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego, wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
II	Wody dobrej jakości	wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych, wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
III	Wody zadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
IV	Wody niezadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka
V	Wody złej jakości	wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

Poniższa tabela przedstawia wyniki monitoringu wód podziemnych występujących na terenie gminy Goleszów. Analizując wyniki przedstawione poniżej należy stwierdzić, iż na podstawie przeprowadzonych badań stan chemiczny JCWPd nr 155 oraz 162 został określony jako dobry.

¹⁴ źródło: Uchwała nr 0007.59.2015 z dnia 30 września 2015 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów, na podstawie „Atlas hydrogeologiczny Polski” – PIG Warszawa 1994 r.

Tabela 18 Wyniki badania jakości JCWPd nr 155 i 162 w punktach kontrolno-pomiarowych w Lesznej Górnej i w Ustroniu (wg stanu na rok 2016)

JCWPd	Klasa wg wskaźników nieorganicznych (wartości średnie)	Klasa wg wskaźników organicznych	Klasa końcowa dla wartości średnich	Przyczyna zmiany klasy w roku (dla wartości średnich)
PLGW6000155	III		III	
PLGW2000162	III		II	tylko temperatura w III klasie

Źródło: WIOŚ w Katowicach (<http://www.katowice.wios.gov.pl> dostęp: 29.05.2020 r.)

4.4.2.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 310) powódź to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni. Już niewielkie spadki terenów, niewielka powierzchnia zlewni cieków, może spowodować gwałtowne wezbrania w przypadku nawałnych opadów lub roztopów pokrywy śnieżnej. Częstym zjawiskiem są wezbrania opadowo – rozlewne. Ich przyczyną są najczęściej długotrwałe opady deszczu. Wezbrania te występują na ogół od maja do września, szczególnie w miesiącach letnich.

Do końca 2017 roku za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiadali (przede wszystkim) zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW) oraz marszałkowie województw. Odpowiedzialni oni byli za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku, zostaje utworzona państwowa osoba prawna Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo wodne, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej, marszałków, będących państwowymi jednostkami budżetowymi, stają się odpowiednio należnościami, prawami i obowiązkami Wód Polskich.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie przejęło zadanie z zakresu administracji rządowej wykonywane przez samorząd województwa - w stosunku do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służących polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy. Ponadto, do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie zostały przekazane zadania ze starostw powiatowych i urzędów marszałkowskich związane z wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych.

Zgodnie z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym, który został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1938), oraz wg map zagrożenia powodziowego ISOK (arkusz M-34-74-C-d-1) na terenie gminy Goleszów nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Według zapisów Strategii zagrożenie istnieje jedynie przy występowaniu deszczów nawałnych w rejonie rzeki Puńcówki i potoku Radoń¹⁵.

W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań w zakresie zarządzania kryzysowego w przypadku wystąpienia powodzi, na szczeblu powiatowym funkcjonuje Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Cieszynie, który pełni rolę pośrednika pomiędzy jednostkami fizycznie prowadzącymi ochronę mieszkańców i mienia, a mieszkańcami.

Cieki powierzchniowe, znajdujące się na terenie gminy Goleszów są administrowane przez następujące podmioty:

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, w gestii którego jest zarządzanie ciekami naturalnymi
- Osoby fizyczne, gmina, Gminna Spółka Wodna w Goleszowie odpowiedzialne za stan urządzeń melioracji
- PGL Lasy Państwowe, które zarządzają urządzeniami melioracji znajdującymi się w obszarach leśnych,

¹⁵ źródło: Uchwała nr 0007.33.2016 z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju gminy Goleszów na lata 2016-2026

- podmioty gospodarcze, które zarządzają rowami i kanałami prowadzącymi wody technologiczne.

Jednym z największych wyzwań stojących przed Gminą Goleszów jest realizacja zadań z zakresu melioracji.

Bezpośrednio zajmuje się tym Gminna Spółka Wodna, a Gmina dofinansowuje jej działalność. W 2018 roku przy okazji robót drogowych w Dzięgielowie wykonano regulację rowu melioracyjnego na długości ok. 75 metrów, w 2019 roku podejmowano działania związane m.in. z bieżącym usuwaniem usterek w ciągach melioracyjnych. Niestety działania te nie zaspokajają wszystkich potrzeb. Problemem jest także odwadnianie użytków rolnych.¹⁶

Aktualnie trwają prace nad stworzeniem planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy, które mają przyczynić się do ograniczenia zjawiska suszy oraz minimalizowania skutków suszy. projekt wraz z przygotowywanymi przez Prezesa KZGW planami gospodarowania wodami oraz planami zarządzania ryzykiem powodziowym stanowić będzie program przyczyniający się do zintegrowanej ochrony wód i gospodarki wodami, mając na celu zapewnienie dobrej jakości oraz wystarczającej ilości wód służących wszystkim działom gospodarki narodowej oraz środowisku naturalnemu. Rolą Planów jest zaproponowanie działań łagodzących i zapobiegawczych w celu ograniczenia negatywnego wpływu suszy na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Opracowanie zostanie udostępnione do publicznej wiadomości, co przyczyni się do wzrostu świadomości o skali zagrożenia i posłuży zapewnieniu dostępu do aktualnych informacji w tym zakresie oraz zaplanowaniu działań prewencyjnych na obszarze dorzeczy.

4.4.3. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
położenie gminy w zasięgu GZWP nr 346 rozwinięta sieć hydrograficzna gminy dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych	zły stan większości jednolitych części wód powierzchniowych ryzyko podtopień wskutek nawalnego deszczu brak odwadniania użytków rolnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych podejmowane działania z zakresu konserwacji cieków naturalnych i urządzeń melioracji wodnej	wpływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy na stan czystości wód występowanie zbiorników bezodpływowych

Źródło: opracowanie własne

4.4.4. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami

Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy Goleszów nie ulega pogorszeniu, co świadczy o skuteczności działań podejmowanych w zakresie ich ochrony. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W analizowanym okresie nie odnotowano znaczącej poprawy jakości wód podziemnych, jednak mając na uwadze fakt, iż zmiany w wodach podziemnych zachodzą bardzo powoli na pozytywne skutki realizowanych działań trzeba będzie poczekać jeszcze kilka lat.

W celu osiągnięcia zobowiązań dotyczących poprawy stanu ekologicznego wód powierzchniowych i określonych wskaźników dla wód podziemnych, należy kontynuować podejmowane wcześniej przedsięwzięcia. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powinno mieć na uwadze zarówno oszczędzanie wody, jak też dbanie o jej jak najlepszą jakość. Efektywne wykorzystanie zasobów wodnych ograniczy ryzyko wystąpienia jej niedoborów i doprowadzi do poprawy ich jakości. W okresie obowiązywania Programu należy zwrócić uwagę na kształtowanie reżimu hydrologicznego w regionie. Jest to niezwykle istotne w kształtowaniu klimatu i stanowi element zmian klimatycznych. Ze względu na coraz częstsze występowanie zjawisk ekstremalnych w ostatnich latach oraz prognozowanym systematycznym ich nasileniem, szczególnie istotne w ramach realizacji Programu będzie wdrażanie Strategii SPA 2020. Pozwoli to na wprowadzanie w skali regionalnej działań ograniczających niekorzystne zmiany klimatyczne oraz przystosowanie do ich negatywnych skutków.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące

¹⁶ Raport o stanie gminy Goleszów za 2018 rok, maj 2019, Raport o stanie gminy Goleszów za 2019 rok, maj 2020

i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, realizację obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane. Monitoring wód powierzchniowych wykonywany będzie w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2016-2020” przez WIOŚ w Katowicach i finansowane z budżetu kraju.

Istotny wpływ ma tutaj realizacja zadań z zakresu zwiększania retencji wodnej: utrzymanie i budowa urządzeń piętrzących w dolinach rzecznych oraz małych zbiorników wodnych, realizacja zalesień, zachowanie terenów podmokłych. Szczególnie dotyczy to zjawisk suszy, powodzi i podtopień.

Zadania utrzymaniowe cieków i urządzeń wodnych na terenie gminy Goleszów będą w dalszym ciągu prowadzone przez ich administratora tj. PGW Wody Polskie, a zadanie dotyczące odwodnień i melioracji przez Gminną Spółkę Wodną.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 40, 41, 42.

4.5. Gospodarka wodno - ściekowa

4.5.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy: Rozwój gospodarki wodnościekowej na terenie gminy Goleszów		
Cel krótkookresowy: Pełne skanalizowane oraz zwodociągowanie obszaru gminy Goleszów		
Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie całej gminy	W 2018 roku wybudowano łącznie ok. 7,4 km sieci wraz z przepompowniami sieciowymi oraz odcinkami kanalizacji grawitacyjnej i ciśnieniowej. W Cisownicy do Pasiek wykonano kanalizację ciśnieniową o średnicy 90 mm PE – 611 m, średnicy 63 mm PE – 337 m oraz grawitacyjną o średnicy 200 mm PVC – 2357 m, o średnicy 160 mm PVC – 1 119 m. Łączna długość nowo wybudowanej sieci to 4424 metry, dzięki czemu podłączone do niej zostały 34 budynki. W Goleszowie Równi wykonano kanalizację ciśnieniową o średnicy 110 mm PE – 931,9 m oraz grawitacyjną o średnicy 200 mm PVC – 1 346,8 m i 160 mm PVC – 692,9 m. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w Goleszowie Równi wynosi więc 2 971,6 metrów. Podłączonych do niej zostało 28 budynków.	Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Goleszów - 46,9 km
Budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej na terenie całej gminy	Modernizacja systemu odwadniającego w Cisownicy przy ul. Modrzewiowej. W 2019 r. zostało wymienione urządzenie pomiarowe określające ilość wprowadzanych ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej Miasta Cieszyna.	-
Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie całej gminy	Dzięgielów, ul. Targoniny - wodociąg Ø110PE, etap II [rok 2017]	długość wodociągu 1420 m
	Goleszów, ul. Cieszyńska, ul. Robotnicza - wodociąg Ø160/Ø110mmPE [rok 2017]	długość wodociągu 289 m
	Wymiana przyłączy wodociągowych wykonanych przez Rejon Cieszyn, filia Goleszów [rok 2017]	długość przyłączy 399 m
	Wodociąg Ø 160 mm PE Kisielów ul. Główna – projekt [rok 2018]	-
	Wodociąg Ø 110 PE Dzięgielów, ul. Słoneczna [rok 2018]	długość wodociągu 997,39 m
	Wodociąg Ø 110 PE Dzięgielów, ul. Graniczna, Kamienna – projekt[rok 2018]	-
	Wodociąg Ø 90mm PE Goleszów, ul. 1 Maja - awaryjna wymiana wodociągu [rok 2018]	długość wodociągu 92 m
	Wymiana przyłączy wodociągowych wykonanych przez Rejon Cieszyn, filia Goleszów [rok 2018]	długość przyłączy 130 m
	Wodociąg Ø 90mm PE Dzięgielów, ul. Graniczna, Kamienna	długość wodociągu 1 553,39 m
	Godziszów, ul. Centralna - awaryjna wymiana wodociągu [rok 2019]	długość wodociągu 713,57 m
	Goleszów, ul. Pod Chełmem - awaryjna wymiana wodociągu [rok 2019]	długość wodociągu 500,60 m
	Wymiana przyłączy wodociągowych wykonanych przez Rejon Cieszyn, filia Goleszów [rok 2019]	długość przyłączy 260,00 m
	Dzięgielów, ul. Spacerowa – budowa wodociągu [rok 2019]	długość wodociągu 235 m
Budowa kanalizacji sanitarnej w Cisownicy do Pasiek – etap V”		wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 4377 m
Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Osiedlowej w Goleszowie Równi		wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 2972 m

Modernizacja oczyszczalni ścieków w Cisownicy	Zostały wykonane prace polegające na oczyszczeniu stalowych ścian komór zbiorników wraz z wykonaniem nowych powłok antykorozyjnych.	-
---	---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2014 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę 2013 rok)	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	% skanalizowania obszaru gminy	18,9%	23,7%
5.	% zwodociągowania obszaru gminy	67,2%	75,01%

Źródło: opracowanie własne

4.5.2. Opis stanu obecnego

4.5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie gminy Goleszów prowadzone jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu. Woda zasilająca gminę pochodzi z 4 ujęć. Są to:

- ujęcie wody Pogórze k/Skoczowa o charakterze infiltracyjnym, ujmuje wody poziomu czwartorzędowego, składa się z 24 czynnych studni (ujęcie, stacja uzdatniania wody - własność Wodociąg Ziemi Cieszyńskiej Spółka z o.o.) – udział zaopatrzenia gminy w wodę – 81%;
- ujęcie wody w Dzięgielowie składa się z ujęcia powierzchniowego wykonanego na potoku Biały Potok (ujęcie „Pod Salamandrą”) oraz ujętego źródła naturalnego – „Zimne Wody” (stacja uzdatniania wody - własność Wodociąg Ziemi Cieszyńskiej Spółka z o.o.) – udział zaopatrzenia gminy w wodę – 5%;
- ujęcie wody „Szworc” zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części Goleszowa, składa się z 2 studni (stacja uzdatniania wody - własność Wodociąg Ziemi Cieszyńskiej Spółka z o.o.) – udział zaopatrzenia gminy w wodę – 9%;
- zakup wody z Czech(dane przedsiębiorstwa: Severomoravske Vodovody) – udział zaopatrzenia gminy w wodę – 5%

Poniżej dokonano charakterystyki ujęć zaopatrujących w wodę gminę Goleszów:

Ujęcie wody w Dzięgielowie składa się z ujęcia powierzchniowego wykonanego na potoku Biały Potok (ujęcie „Pod Salamandrą”) oraz ujętego źródła naturalnego – „Zimne Wody”.

- Źródło „Pod Salamandrą” wypływa w dolinie Białego Potoku. Ujęcie powierzchniowe wykonane zostało poniżej źródła na cieku Biały Potok w formie przegrody piętrzącej. Ujęcie składa się z komory czerpalnej i kosza ssawnego. Woda surowa z komory czerpalnej sphywa grawitacyjnie na filtr otwarty znajdujący się poniżej ujęcia. W komorach filtracyjnych zostają zatrzymane zawiesiny, których ilość znacznie wzrasta przy wysokich stanach wód potoku (opady, roztopy). Przetworzona woda sphywa grawitacyjnie do zbiornika wody czystej, który znajduje się na terenie stacji w Dzięgielowie. Filtr otwarty płukany jest 2 razy w roku. Wody popłuczne (ścieki) odprowadzane są do Białego Potoku.
- Naturalne źródło „Zimne Wody” o głębokości 0 m (samowypływ) wypływa z kredowych wapieni cieszyńskich. Źródło posiada obudowę z kręgów betonowych pełnych i perforowanych Ø 140 mm. Kręgi betonowe obsypano żwirem, piaskiem i kamieniami. Wokół kręgów została wykonana 10 cm warstwa gliny, izolująca powierzchniowo. Woda pobierana jest z ujęcia rurociągiem czerpalnym i odprowadzana grawitacyjnie do zbiornika wody czystej na SUW Dzięgielów.

Woda pobierana z 2 ujęć kierowana jest na Stację Uzdatniania Wody (SUW) Dzięgielów. Teren, na którym znajduje się SUW Dzięgielów – ul. Zamkowa, 43-445 Dzięgielów (budynek technologiczny, pompownia, zbiornik wody czystej, armatura wodociągowa) należy do Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. Technologia uzdatniania wody stosowana na SUW Dzięgielów polega na dezynfekcji promieniami UV i podchlorynem sodu. Lampa UV zainstalowana jest w pompowni – dopływ do zbiornika. Natomiast podchloryn sodu dozowany jest do zbiornika wody czystej $V = 17 \text{ m}^3$. Ze zbiornika woda pompowana jest do zbiornika wyrównawczego na sieci, skąd grawitacyjnie rozprowadzana jest do sieci rozdzielczej. W zbiorniku wyrównawczym woda z ujęć lokalnych mieszana jest z wodą z wodociągu Severomoravske Vodovody. Mieszkańcom Dzięgielowa dostarczana jest woda mieszana. Połączenie wód o różnym składzie spowodowało zmiany wartości parametrów fizyko-chemicznych wody wodociągowej (badania laboratoryjne wykazują obniżenie twardości i przewodności). Ujęcia „Pod Salamandrą” i „Zimne Wody” zlokalizowane są na terenie należącym do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ustroń (umowa dzierżawy). Teren, na którym znajdują się ujęcia jest ogrodzony

i oznakowany. Ilość pobieranej wody z dwóch ujęć mierzona jest na stacji w Dziegielowie. Pomiary poboru wody wykonuje obsługa stacji. Obecnie stale pobierana jest woda z ujęcia „Zimne Wody”. Natomiast z ujęcia „Pod Salamandrą” woda pobierana jest bardzo rzadko.

Tabela 20 Charakterystyka ujęć wód na podstawie uzyskanego pozwolenia wodnoprawnego

Ujęcie	Q max	Lokalizacja ujęcia
„Zimne Wody”	4,2 m ³ /h	dz. nr 329/2
„Pod Salamandrą”	6 m ³ /h	dz. nr 310/1

Źródło: Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. dane udostępnione drogą elektroniczną

Ujęcie „Szworc” w Goleszowie eksploatowane jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Spółka z o.o. z siedzibą w Ustroniu, ul. Myśliwska 10. Ujęcie składa się z 2 studni, z których woda splywa na stację wodociągową w Goleszowie (SUW Szworc), ul. Źródlana 6. Stacja składa się z 2 pomieszczeń, w których odbywa się dezynfekcja podchlorynem sodu i promieniami UV oraz pompowanie wody uzdatnionej do sieci.

Ujęcie wody zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części miejscowości Goleszów. Źródła ujęcia „Szworc” ujęte są dwoma studniami położonymi na wysokości 385,0 m n.p.m. Studnia nr 1 jest studnią murowaną o głębokości 1,2 m i średnicy Ø 500 mm. Studnia znajduje się na działce 1800/4 - własność Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej. Studnia nr 2 o głębokości 0,9 m, również murowana, o wymiarach 1,2 x 1,4 m znajduje się wewnątrz zadaszonego budynku. Studnia zlokalizowana jest na parceli 1604/1 – własność prywatna (umowa dzierżawy). Z obu studni woda splywa grawitacyjnie rurociągiem do pompowni „Szworc”, której zbiornik spełnia rolę studni zbiorczej, skąd po uzdatnieniu (dezynfekcja podchlorynem sodu i promieniami UV) pompowana jest do zbiornika ciśnieniowego (wyrównawczego) położonego na wysokości 442 m n.p.m., a następnie rozprowadzana siecią wodociągową. Ujęcie „Szworc” eksploatowane jest ze zmienną wydajnością związaną z sezonowymi wahaniami wydajności studni. Wydajność ujęcia uzależniona jest od pory roku i warunków atmosferycznych. Ze względu na dobrą jakość wody surowej w zakresie parametrów fizyko-chemicznych, technologia uzdatniania wody oparta jest tylko na dezynfekcji wody. W okresach deszczowych obserwuje się pogorszenie parametrów bakteriologicznych wody surowej. Zmiany parametrów związane są z przedostawianiem się wód opadowych do warstwy wodonośnej. W okresach tych ograniczany jest pobór wody z ujęcia i zwiększana jest ilość pompowanej wody z SUW Pogórze do Goleszowa.

Tabela 21 Charakterystyka ujęć wód na podstawie uzyskanego pozwolenia wodnoprawnego

Ujęcie	Q max	Lokalizacja ujęcia
„Szworc”	7,2 m ³ /h	dz. nr 1800/4 oraz dz. nr 1604/1

Źródło: Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. dane udostępnione drogą elektroniczną

Ujęcie wody Pogórze k/Skoczowa o charakterze infiltracyjnym, ujmuje wody poziomu czwartorzędowego. Składa się z 24 czynnych studni, zlokalizowanych w 3 rejonach, położonych po obu stronach Wisły i jej dopływu Brennicy. Rejon I obejmuje 16 studni położonych na prawym brzegu Wisły, rejon III z 6 studniami zlokalizowanymi wzdłuż lewego brzegu Wisły oraz rejon II (2 studnie) położony w widłach rzek Wisły i Brennicy.

Ujęcie zostało wybudowane głównie na potrzeby miasta Cieszyna. W trakcie długoletniej eksploatacji, w powiecie nastąpiły zmiany społeczno-gospodarcze. W Cieszynie nie rozwinął się w takim stopniu przemysł, jak planowano w latach 80 ubiegłego wieku. Na przełomie 1990–2000 r. kilka znaczących zakładów produkcyjnych zamknęto, część zmniejszyło produkcję. Przemiany społeczno-ekonomiczne spowodowały znaczne zmniejszenie zapotrzebowania na wodę wodociągową dla miasta. Wodociągi posiadają nadwyżkę wody, dlatego rozpoczęły sprzedaż wody z ujęcia do sąsiadujących z nim miejscowości: Skoczów, Brenna, Dębowiec, Goleszów, Hażlach.

Aktualnie, ujęcie funkcjonuje w oparciu o pozwolenie wodnoprawne, które umożliwia pobór wody 24 studniami $Q_{\max} = 750 \text{ m}^3/\text{h}$. Część studni eksploatowanych jest w sposób ciągły, pozostałe eksploatowane są z przerwami w zależności od potrzeb. Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej ustanowiły strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla ujęcia. Jakość wód eksploatowanego poziomu wodonośnego jest kontrolowana na bieżąco przez laboratorium znajdujące się przy Stacji Uzdatniania Wody w Pogórze.

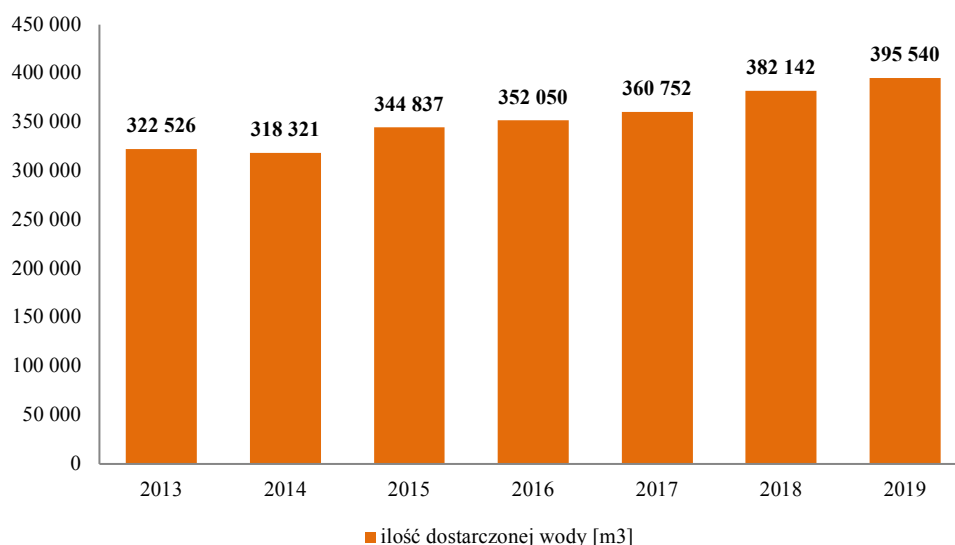
Ze względu na dobrą jakość wody surowej, technologia uzdatniania wody oparta jest tylko na dezynfekcji. Wodę ze studni do zbiornika wody czystej ($V = 350 \text{ m}^3$), który znajduje się na SUW Pogórze doprowadzają 3 rurociągi napływowe. Dezynfekcja wody odbywa się w dwukomorowym zbiorniku wody czystej. Na Stacji

Uzdatniania Wody Pogórze zamontowane są 2 chloratory firmy Prominent. Chloratory pracują na zmianę. Awaria jednego urządzenia (chloratora) nie spowoduje przerwy w dozowaniu podchlorynu sodu i nie wpłynie na pogorszenie parametrów wyprodukowanej wody. Zachlorowana woda kierowana jest rurociągiem Ø600 (przerzut do Cieszyna, Goleszowa, Hażłacha, Dębowa, Skoczowa) i Ø200 (przerzut do Pogórze i Górek Wielkich) do sieci. Teren, na którym znajdują się studnie jest ogrodzony i użytkowany przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o. o. w Ustroniu. Ujęcie obecnie jest modernizowane. Modernizacja ujęcia Pogórze polega na wymianie pomp i orurowania w 24 studniach, wprowadzeniu automatycznego sterowania pracą studni i całodobowego monitoringu ujęcia. Decyzja o modernizacji ujęcia została podjęta w związku z:

- wyeksploatowaniem większości istniejących pomp (wiek pomp 20-30 lat),
- konieczności poprawy niezawodności pracy ujęcia i ułatwienia jego stałej eksploatacji,
- złym doбором części pomp do układu ich pracy (część pomp jest dławionych zasuwą na rurociągu tłocznym),
- koniecznością przeprowadzenia modernizacji systemu zasilania i sterowania,
- wprowadzeniem monitoringu pracy ujęcia.

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa na terenie gminy Goleszów, wg stanu na rok 2019 posiada długość 120,4 km, a liczba przyłączy wynosi 2636. W 2019 roku na terenie gminy Goleszów dostarczono 395 540 m³ wody.

Rysunek 16 Ilość dostarczonej wody na terenie gminy Goleszów w latach 2013-2019

Źródło: Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. dane udostępnione drogą elektroniczną

Dla uzyskania właściwego ciśnienia wody w sieci utworzono zbiorniki wody z przepompowniami w:

1. Godziszowie, ul. Pod Chełmem,
2. Kisielowie, ul. Goleszowska,
3. Goleszowie, ul. Spółdzielcza,
4. Goleszowie, ul. Górska,
5. Goleszowie, ul. Zielona,
6. Cisownicy, ul. Ustrońska,
7. Cisownicy, ul. Cisowa – 2 szt.,
8. Lesznej Górnej, ul. Główna 54 – woda dostarczana z Republiki Czeskiej.

Stopień zwodociągowania poszczególnych sołectw jest zróżnicowany natomiast w ujęciu ogólnym podłączonych do sieci wodociągowej jest 75% istniejących budynków. Od 1996 roku sieć budowana jest z wykorzystaniem rur PVC oraz PE (Goleszów Równia, Kozakowice Górne i Dolne, Puńców, Cisownica, Leszna Górna, częściowo Dziegiewół oraz krótkie odcinki w innych sołectwach – były to inwestycje gminne). W pozostałych sołectwach są wodociągi stalowe, które ze względu na swój stan kwalifikują się do wymiany.

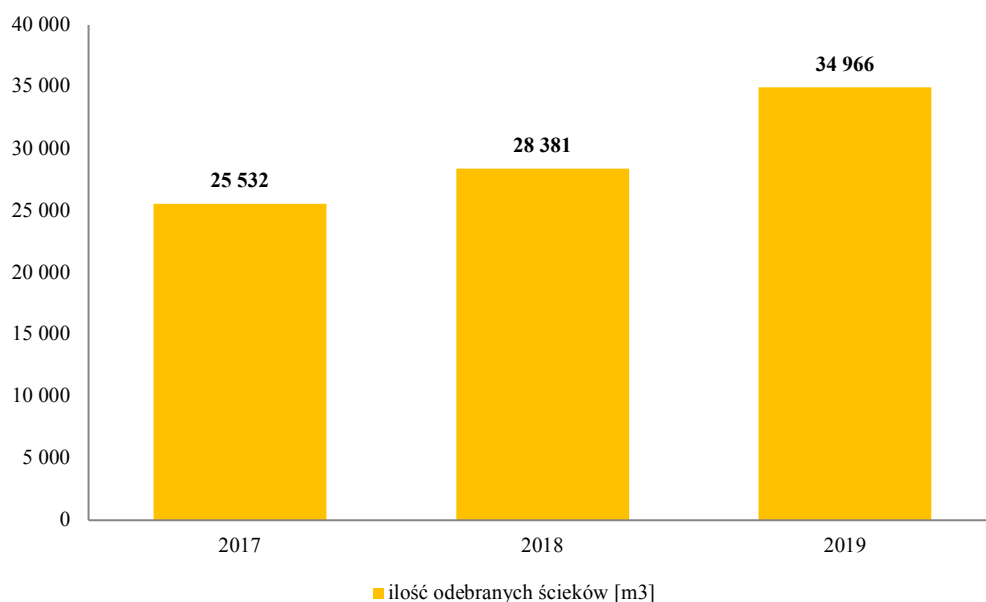
Występujące awarie usuwają Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej, które jednocześnie sukcesywnie dokonują wymiany sieci.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie gminy Goleszów

Nadzór nad jakością wody w gminie sprawuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Przed dostarczeniem odbiorcom woda musi spełniać warunki Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które określa m.in. dopuszczalne stężenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych oraz metodykę badań jakości wody. Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu w ramach kontroli wewnętrznej cyklicznie przeprowadza takie badania. Spółka prowadzi stały monitoring jakości wody. Na podstawie analiz można stwierdzić, że woda dostarczana mieszkańcom spełnia wszystkie wymogi sanitarne, nie zawiera chorobotwórczych bakterii.

4.5.2.2. Odbiór ścieków

Sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowana jest na terenie Puńcowa, Cisownicy i Goleszowa Równi. Na koniec 2018 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Goleszów wynosiła 46,90 km, w tym: 16 km w Cisownicy, 2,97 km w Goleszowie Równi i 27,93 km w Puńcowie. Do sieci podłączonych było 698 budynków, w tym: 293 w Cisownicy, 28 w Goleszowie Równi i 377 w Puńcowie. Sieć wykonana jest z rur PVC o średnicy 315, 250, 200 i 160 mm w przypadku sieci grawitacyjnej oraz 110, 90 i 63 mm PE w odniesieniu do sieci ciśnieniowej. W ramach sieci zostały zbudowane studnie tworzywowe oraz betonowe. Dodatkowo, w Puńcowie zainstalowano cztery przepompownie sieciowe, w Cisownicy dwie, a w Goleszowie Równi jedną. Nowe przepompownie w Cisownicy i Goleszowie Równi wyposażone są w agregaty prądotwórcze, kamery i lampy oświetleniowe. Wszystkie przepompownie są zaopatrzone w system monitoringu. Dane z monitoringu w Puńcowie przesyłane są do Urzędu Gminy w Goleszowie, a z monitoringu w Cisownicy i Goleszowie Równi do oczyszczalni w Ustroniu.

Rysunek 17 Ilość ścieków odebranych z terenu Cisownicy i Goleszowa Równi w latach 2017-2019

Źródło: Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. dane udostępnione drogą elektroniczną

Ścieki z obiektów podłączonych do sieci w Cisownicy i Goleszowie Równi odbierane są przez mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Cisownicy. Posiada ona rezerwy pozwalające na rozbudowę sieci kanalizacyjnej (obecnie oczyszczalnia w Cisownicy pracuje w oparciu o jedną z dwóch sekcji komór osadowych). Z kolei ścieki z Puńcowa są odprowadzane do kanalizacji sanitarnej miasta Cieszyn, by ostatecznie trafić do oczyszczalni ścieków w Cieszynie Boguszowicach. Oczyszczalnię w Cisownicy oraz sieć w Cisownicy i w Goleszowie Równi eksploatują Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej sp. z o.o. w Ustroniu, a sieć kanalizacji sanitarnej w Puńcowie jest użytkowana i eksploatowana przez Gminę.

W 2018 roku Gmina prowadziła ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Ewidencja ta jest na bieżąco aktualizowana. Zgodnie z ewidencją na koniec 2019 roku gmina posiadała 3080 zbiorników bezodpływowych, 69 oczyszczalni ścieków oraz 706 przyłączy kanalizacyjnych.

W ramach kontroli mieszkańców w zakresie odprowadzania ścieków, szczelności zbiorników oraz podłączeń do sieci w okresie 2017-2019 pracownicy Gminy Goleszów przeprowadzili 150 kontroli terenowych, z których tylko jedna ujawniła nieprawidłowości w postaci nieszczelnego zbiornika bezodpływowego.

Oczyszczalnia ścieków w Cisownicy

Średnia przepustowość oczyszczalni to 188 m³/d, dopuszczalna przepustowość roczna to 112 728 m³/rok. Średni rzeczywisty przepływ to ok. 180 m³/d. Wartość RLM oczyszczalni 776. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Radoń w km 5+830. Wprowadzane ścieki do wód podlegają oczyszczaniu w biologicznej oczyszczalni działającej w oparciu o zasadę niskoobciążonego osadu czynnego.

W trakcie oczyszczania ścieków zachodzą następujące procesy:

- w zakresie oczyszczania ścieków - zatrzymywanie większych zanieczyszczeń na kracie, denitryfikacja, nityfikacja, utlenianie związków organicznych, sedymentacja zawiesin osadu czynnego;
- w zakresie przeróbki osadu - zagęszczanie osadu w komorze stabilizacji tlenowej.

Badania ciek Radoń są przeprowadzane przed wprowadzeniem ścieków oczyszczonych, w miejscu wylotu z oczyszczalni, a także poniżej oczyszczalni, po wprowadzeniu ścieków. Wszystkie badania wykonane są przez laboratorium własne WZC Sp. z o.o. w Ustroniu.

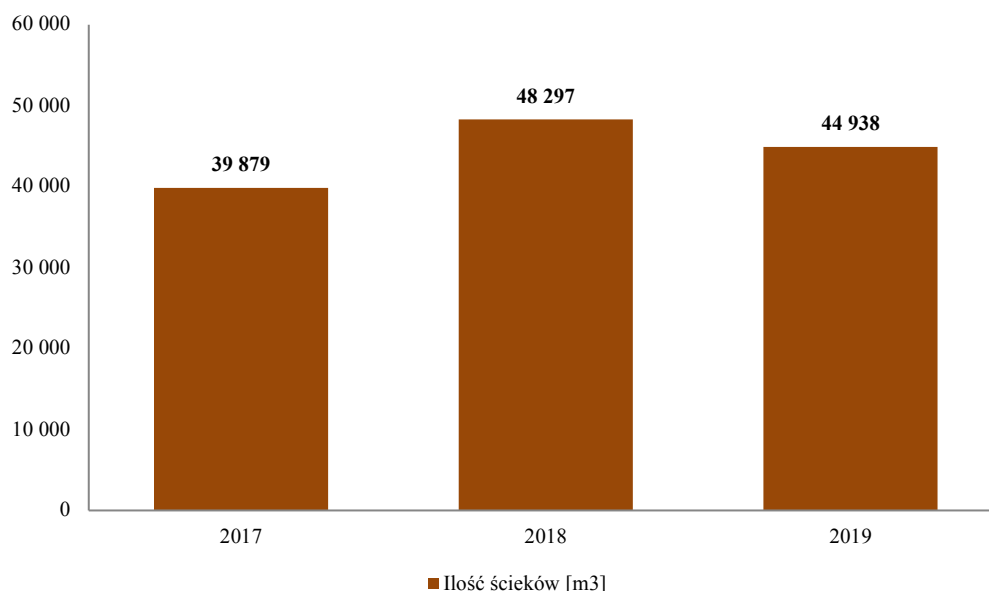
Tabela 22 Wyniki badań wód w ciek Radoń

Miejsce poboru	Parametr badany				
	BZT5 mg/l	ChZT mg/l	Zawiesina mg/l	Azot ogólny mg/l	Fosfor ogólny mg/l
potok Radoń przed wlotem ścieków	1,00	10,42	3,00	1,58	0,15
potok Radoń za wlotem ścieków	2,00	16,10	14,20	2,93	0,53

Źródło: Wodociąg Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. dane udostępnione drogą elektroniczną

Kanalizacja sanitarna

Wprowadzanie ścieków z terenu gminy Goleszów do urządzeń kanalizacyjnych eksploatowanych przez ZGK w Cieszynie odbywa się na podstawie umowy zawartej w pomiędzy ZGK w Cieszynie Sp. z o.o. a Gminą Goleszów w sprawie wprowadzania ścieków komunalnych do urządzeń kanalizacyjnych m. Cieszyna. Ilość odprowadzonych ścieków rozliczana jest na podstawie wskazań przepływomierza zainstalowanego w punkcie pomiarowym P1.

Rysunek 18 Ilość ścieków odprowadzanych z terenu Puńcowa do kanalizacji sanitarnej Miasta Cieszyn w latach 2017-2019

Źródło: dane ZGK w Cieszynie Sp. z o.o. (pismo z dnia 6.04.2020 r. znak: l.dz. ZGK-GS /300 /347 /2020)

Ścieki sanitarne poprzez sieć kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej m. Cieszyna trafiają do miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Cieszynie przy ul. Motokrosowej 27. Przedmiotowa instalacja jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z pogłębionym usuwaniem biogenów oraz przedłużonym napowietrzaniem. Dodatkowo jest wyposażona w instalację do chemicznego strącania fosforu. Oczyszczalnia przyjmuje i oczyszcza rocznie ok. 4 000 000 m³ ścieków. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Olza w jej km 32+797.

Wyznaczenie Aglomeracji Goleszów

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszarów i granic aglomeracji oraz z Wytycznymi do wyznaczania, zmiany lub likwidacji obszarów i granic aglomeracji, Warszawa, lipiec 2019 r. została przyjęta uchwała Nr 0007.63.2019 Rady Gminy Goleszów z dnia 31 października 2019 r. która, po spełnieniu niezbędnych wymagań, ujęta zostanie w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych będzie wyznaczała Aglomerację Goleszów.

Agglomeracja Goleszów po wyznaczeniu granic będzie miała 6224 RLM. Stopień skanalizowania po zrealizowaniu inwestycji budowy sieci kanalizacji sanitarnej do 2027 roku i podłączeniu 4744 mieszkańców oraz 18 osób czasowo przebywających w aglomeracji stopień skanalizowania wzrośnie do 100%.

Na terenie aglomeracji Goleszów zlokalizowano 30 działających oczyszczalni przydomowych (obsługujących 105 mieszkańców) oraz 1156 zbiorników bezodpływowych (4639 mieszkańców) objętych zewidencjonowanym systemem wywozu nieczystości ciekłych.

Plan Aglomeracji Goleszów o RLM wynoszącej 6224 spełnia postanowienia dyrektywy 91/271/EWG, tj. wydajność oczyszczalni, standardy oczyszczania ścieków oraz wyposażenie aglomeracji.

4.5.3. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
stale prowadzone działania inwestycyjne zmierzające; do wzrostu skanalizowania i zwodociągowania gminy	słabo rozwinięty system kanalizacji; niepełne zwodociągowanie gminy
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych; poprawa stanu wód wskutek rozbudowy systemu kanalizacji na terenie gminy	nieszczelne zbiorniki bezodpływowe; wysokie koszty inwestycyjne rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Źródło: opracowanie własne

4.6.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Zgodnie z wynikami prowadzonego monitoringu, wody powierzchniowe w rejonie gminy Goleszów są w przeważającej części w złym stanie. Jest to związane głównie z obciążeniem wód ładunkiem substancji zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych, w tym w wodach opadowych lub roztopowych pochodzących z terenów utwardzonych, dróg i chodników. Problemem jest spływ opadów deszczowych po powierzchni dróg i chodników, zawierające znaczne ilości m.in. zawieszin ogólnych, związków ropopochodnych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż poziom zwodociągowania gminy nie jest wystarczający. Istnieją miejsca, gdzie mieszkańcy mają problemy z dostępem do wody. Nie są to tylko obszary o charakterze peryferyjnym lub słabo zabudowane. Problem dotyczy także stref o znaczącym zagęszczeniu budynków, a nierzadko także centrów miejscowości. Znajduje to odzwierciedlenie we wnioskach mieszkańców kierowanych pod adresem gminnych władz samorządowych. Podjęcie działań w tym zakresie wydaje się koniecznością, by warunki życia wszystkich mieszkańców odpowiadały standardom współczesności. Rozbudowa sieci wodociągowej wymaga szerokich prac koncepcyjnych, planistycznych i budowlanych. Ściśle są one powiązane z wydatkami finansowymi. Niemniej jednak niepodjęcie odpowiednich działań oznaczać będzie wyłącznie odkładanie problemu, który z czasem zacznie coraz bardziej ciążyć mieszkańcom i władzom samorządowym.

Istotną kwestią jest też fakt, iż znaczna część obszaru gminy Goleszów nadal nie jest skanalizowana. Konieczne jest podjęcie szerokich prac planistycznych, zmierzających do wyznaczenia klarownych celów w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej. W tym kontekście konieczne jest przeprowadzenie dogłębnej analizy potrzeb i możliwości ich zaspokojenia. Wydaje się, że część sołectw (zwłaszcza położonych peryferyjnie) mogłaby zostać

podłączona do sieci administrowanej przez okoliczne gminy (np. Skoczów, Ustroń). Z kolei budowa sieci kanalizacyjnej na terenie sołectw usytuowanych centralnie w układzie administracyjnym gminy Goleszów może wymagać powstania kolejnej oczyszczalni ścieków.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 43, 44, 45.

4.6. Zasoby geologiczne

4.6.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy: Ochrona zasobów geologicznych występujących na terenie gminy Goleszów		
Cel krótkookresowy: Ochrona i uwzględnienie złóż surowców naturalnych w dokumentach planistycznych		
Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	W ostatnich latach Rada Gminy Goleszów przyjęła dwie uchwały: - nr 0007.11.2019 z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Goleszów - etap I. - nr 0007.41.2018 z 27 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Leszna Górna III. W planie dla terenu Leszna Górna III widnieją zapisy: „W zakresie terenów górniczych: cały obszar objęty planem zawiera się w granicach terenu górniczego „Leszna Górna II” ustanowionego dla eksploatacji złoża kamieni drogowych i budowlanych „Leszna Górna” – prowadzenie działalności inwestycyjnej w granicach terenu górniczego, wymaga uwzględnienia informacji o aktualnych czynnikach, dotyczących prognozowanych skutków eksploatacji górniczej.”	W MPZP ujęto zagadnienia eksploatacji górniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 23 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Liczba złóż surowców naturalnych	5	3

Źródło: opracowanie własne

4.6.2. Opis stanu obecnego

Gmina Goleszów jest zlokalizowana na obszarze Pogórza Cieszyńskiego, należącego do Karpat Zewnętrznych Zachodnich. Jest ono zbudowane z kredowych i trzeciorzędowych utworów fliszowych oraz utworów czwartorzędowych. Do utworów fliszowych można zaliczyć: łupki cieszyńskie, wapienie cieszyńskie oraz cieszyńskie (intruzje skał wulkanicznych w łupkach cieszyńskich górnych). Do utworów czwartorzędowych należą natomiast gliny, iły, piaski oraz żwiry związane z procesami akumulacji rzecznej oraz glacialnej.

4.6.2.1. Surowce naturalne

Złoża kopalin to naturalne skupienia minerałów, których wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej.

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1064 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciąży na sprawcy.

i do chwili obecnej (marzec 2020) nie stwierdzono przekroczeń. Jednocześnie dla ograniczenia hałasu i emisji pyłów ograniczony został czas pracy zakładu przerobczego, oraz wykonano jego modernizację.

KOSBUD sp. z o.o. posiada ustalony kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych odkrywkowego zakładu górniczego Kopalni Wapienia „Leszna Górna”. Podstawowy zakres prac rekultywacyjnych po zakończeniu eksploatacji ma objąć:

- Rekultywację przygotowawczą,
- Rekultywację techniczną - uporządkowanie i splantowanie terenów przyległych wzdłuż obrzeży wyrobiska, splantowanie zwałowiska wewnętrznych,
- Rekultywację biologiczną - zalesienie całości drzewami typowymi dla tych terenów.

W ramach przyszłej rekultywacji prowadzonej jest zwałowanie wewnętrzne mas ziemno-skalnych w powstałej pustce poeksploatacyjnej, ponadto w przyszłości planowane jest płukanie mas zwałowych w celu odzysku surowca jakim są wapienie cieszyńskie.¹⁸

Złoże Węgla Kamiennego - „Cieszyn” oraz złoże wapieni i margli przemysłu cementowego „Pod Chelmem Goleszów” zostały skreślone z bilansu.

W związku z prowadzonymi działalnościami dla terenu gminy zostały wydane decyzje rekultywacyjne wyrobiska margla w Goleszowie:

- Wójta Gminy Goleszów z dn. 15.10.1999 r., znak: RGZ 7626/1/99 dotycząca rekultywacji wyrobiska margla w Goleszowie z wykorzystaniem mas zwałowych z odlewni Żeliwa w Skoczowie oraz decyzja zmieniająca Starosty Cieszyńskiego z dn. 31.01.2007, znak: WS.6019-G-1/06/07,
- Dla Teksid Iron Poland Sp. z o.o. decyzja Starosty Cieszyńskiego z dn. 31.10.2014, znak: WS.6122.00004.2014 zobowiązująca do rekultywacji i zagospodarowania terenu byłego wyrobiska margla w Goleszowie – etap III o powierzchni 1,8 ha obejmującego działki o nr 1258/47 i 1258/48 położone przy ul. Łkowej w miejscowości Goleszów oraz określająca kierunek rekultywacji – jako leśny. Termin zakończenia rekultywacji określony decyzją to 31.10.2024 roku.

Aktualnie na terenie gminy Goleszów są prowadzone prace rekultywacyjne w zakresie III etapu byłego wyrobiska margla w Goleszowie w kierunku leśnym. Termin zakończenia rekultywacji określony decyzją to 31.10.2024 roku.

Według bazy terenów poprzemysłowych i zdegradowanych (OPI TPP) na terenie gminy zlokalizowane są tereny poprzemysłowe i zdegradowane. Są to :

- teren poprzemysłowy położony w Goleszowie przy ulicy Przemysłowej składający się z terenu zabudowanego istniejącymi budynkami poprodukcyjnymi i infrastrukturą techniczną, parkingami jest to teren byłych zakładów produkujących elektronarzędzia wraz z częściami zamiennymi i serwisem o powierzchni 5,13 ha. Obszar ten został wpisany do Bazy w 2006 roku i od tego czasu nie był aktualizowany.
- teren poprzemysłowy położony w Goleszowie pomiędzy ulicą Kolejową, a Zakładową o powierzchni 6,43 ha składający się z terenu zabudowanego istniejącymi budynkami poprodukcyjnymi i infrastrukturą techniczną, parkingami, jest to Teren byłej cementowni Goleszów. Teren ten nie wymaga interwencji. Obszar ten został wpisany do Bazy w 2008 roku i od tego czasu nie był aktualizowany,
- Wyrobisko margla o powierzchni 10,57 ha do celów produkcji cementu w Cementowni Goleszów, w części zrehabilitowane ok. 1/4 powierzchni całego wyrobiska. Obszar wymaga interwencji. występuje spadek terenu około 30%, nie na całej powierzchni terenu. Obszar ten został wpisany do Bazy w 2006 roku i od tego czasu nie był aktualizowany.¹⁹

Aktualnie wg Sprawozdania RRW-11 na koniec 2019 roku tereny zdegradowane wymagające rekultywacji na obszarze gminy Goleszów zajmują powierzchnię 32,9 ha z czego 26,8 ha to tereny górnictwa i kopalnictwa surowców energetycznych a 6,10 to tereny inne wymagające rekultywacji.

4.6.2.2. Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku jest realizowany projekt System Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce.

Od 2016 roku (zakończenie w 2023 roku) realizowany jest III etap Projektu. Etap ten polega na kartowaniu i wykonywaniu map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla obszaru karpat polskich (25% powierzchni) oraz monitorowaniu wybranych osuwisk w Karpatach.

¹⁸ pismo KOSBUD sp. z o.o. z dnia 30 marca 2020 r.

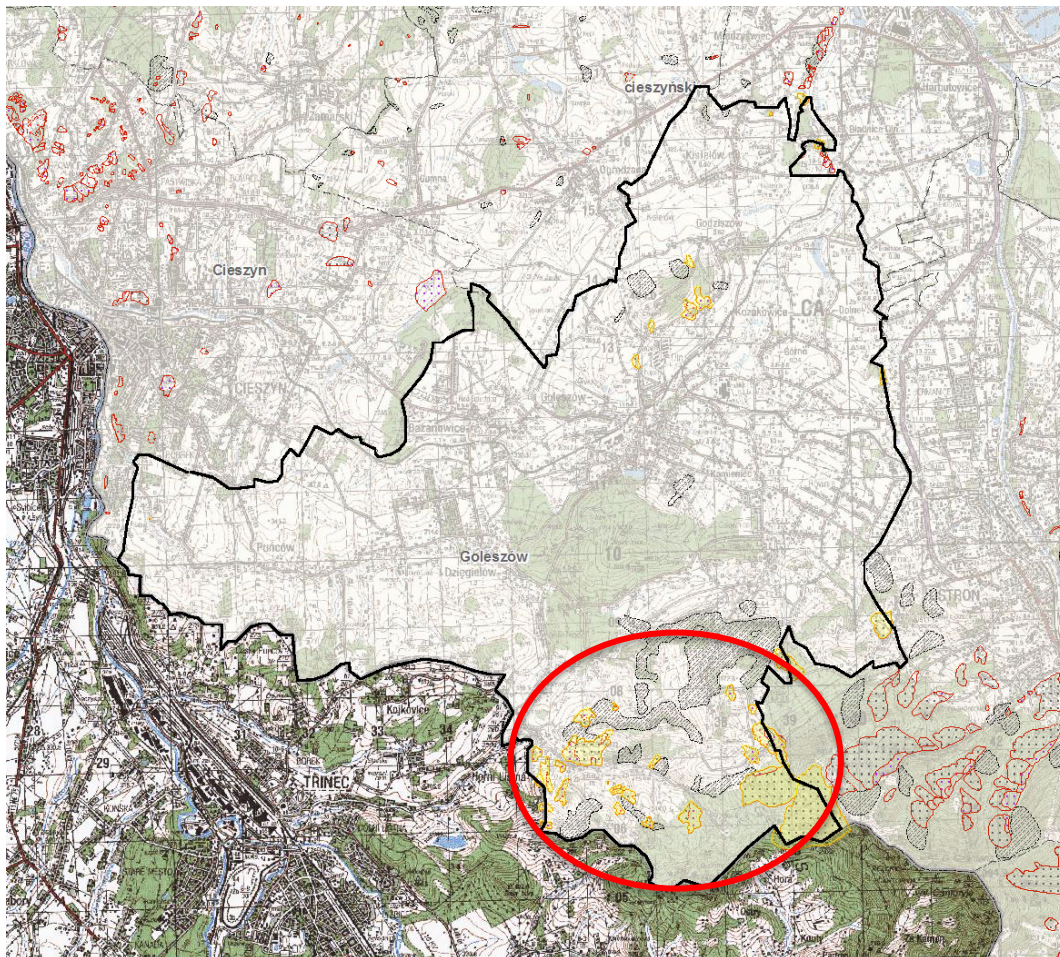
¹⁹ Na podstawie danych <https://opitpp.orsip.pl/imap/> (dostęp 10.05.2020 r.)

Przeprowadzone na terenie gminy Goleszów w roku 2009 prace kartograficzne wykazały, że występowanie ruchów masowych jest niskie, ale wyraźnie wzrasta w południowej części gminy.

Wykonane w 2010 roku “Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” wskazały na występowanie 29 osuwisk o łącznej powierzchni około 221,5 ha i 18 obszarów zagrożonych ruchami masowymi. Aktualnie według danych aplikacji SOPO na terenie gminy jest 35 lokalizacji terenów osuwiskowych.

W części południowej i środkowej obserwuje się niewielką ilość małych osuwisk. Natomiast część najbardziej południową, obejmująca głównie obszary Beskidu Śląskiego charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem osuwiskowości powierzchniowej, który dochodzi do około 20%, ponad sześciokrotnie przekraczając średnią wartość obliczoną dla całej powierzchni gminy Goleszów.

Lokalizacje tych obszarów zobrazowano na rysunku poniżej.

Rysunek 20 Lokalizacja osuwisk na terenie gminy Goleszów

Źródło: Leszek Jurys*, Tomasz Woźniak*, Anna Małka*, Władysława Rudeńska. Rejestr osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, skala 1:10 000, powiat cieszyński województwo śląskie <http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacja> (dostęp 5.05.2020r.)

Powierzchnie osuwisk na obszarze gminy mieszczą się w przedziale od 0,13 ha do 78 ha, przy czym sześć osuwisk ma powierzchnię powyżej 5 ha. Dwanaście osuwisk stwarza realne zagrożenie dla infrastruktury komunikacyjnej i zabudowy zaklasyfikowano do monitoringu ogólnego:

- cztery osuwiska w rejonie Godziszowa,
- jedno osuwisko na południe od Cisownicy,
- trzy osuwiska w rejonie Lesznej Górnej,
- dwa osuwiska na południe od Cisownicy w przysiółku Na Budzin,
- dwa osuwiska na południe od Lesznej Górnej.

Pozostałe osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi nie stwarzają potencjalnego zagrożenia dla budynków mieszkalnych, infrastruktury przesyłowej czy dróg.

Ponadto na obszarze badań wytypowano 18 terenów zagrożone ruchami masowymi, które przy udziale sprzyjających czynników mogą przerodzić się w osuwiska.²⁰

W ostatnich latach monitorowano tylko osuwisko w Lesznej Górnej. Wyniki prac monitoringowych osuwiska prowadzonych w latach 2016-2018 wskazywały, iż osuwisko w całości jest okresowo-aktywne. Natomiast w 2019 roku pomiary wykazały dużą niestabilność gdyż otwór został uszkodzony przez sprzęt rolniczy i został przebudowany oraz skrócony. Przyrost przemieszczenia jest silnie zróżnicowany do 4 mm i pomiary z 2019 r. posłużą za pomiar bazowy. Pomiary we wschodniej i północnej części osuwiska wartości wykazały w miarę jednolity wzrost przemieszczenia, który osiągnął wartości jednostkowe rzędu 6,5 mm. W związku z tym w 2019 roku osuwisko w całości uznano za aktywne.²¹ Monitoring prowadzony będzie w kolejnych latach w tej samej częstotliwości.

Zgodnie z art. 110. a ustawy Prawo ochrony środowiska Starosta Cieszyński prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach. Dla wszystkich gmin powiatu cieszyńskiego w prowadzonym Rejestrze osuwisk znajdują się mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi w skali 1:10 000, oraz karty rejestracyjne osuwisk.

W 2019 r. w związku z dwoma zgłoszeniami o zaistnieniu ruchów masowych ziemi w miejscowości Leszna Górna, gm. Goleszów tut. Powiat Cieszyński przeprowadził obserwacje, podczas których potwierdzono zaistnienie ruchów masowych ziemi. W poprzednich latach Powiat Cieszyński nie prowadził obserwacji na osuwiskach w gminie Goleszów.²²

Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wraz z bazą danych sytemu SOPO, umożliwia stworzenie jednego spójnego modelu występowania miejsc narażonych na ruchy masowe ziemi w gminie. Zawarte w niej informacje oraz dane w bazie SOPO pozwalają ograniczyć w znacznym stopniu szkody i zniszczenia wywołane rozwojem osuwisk poprzez wskazanie miejsc nienadających się do zabudowy, albo nadających się do zabudowy z zastrzeżeniem.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Goleszów dla terenów Leszna Górna III przyjętym do realizacji w 2018 roku wyszczególniono zgodnie z „Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi” opracowanej w ramach „Systemu Oslony Przeciwośuwiskowej” SOPO:

- obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- obszary osuwania się mas ziemnych:
 - aktywne okresowo,
 - nieaktywne,

na których jest zakaz lokalizowania budynków jedynie z dopuszczeniem rozbudowy i nadbudowy.²³

4.6.3. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie złóż mineralnych oraz kamieni budowlanych w eksploatacji brak szkód gómiczych wynikających z eksploatacji dobre uwarunkowania zabudowy w planie zagospodarowania przestrzennego	istnienie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
monitorowanie osuwisk zapobiegnie ewentualnym uszkodzeniom budynków lub infrastruktury	możliwość uaktywnienia się terenów osuwiskowych w wyniku deszczów lub niewłaściwego zagospodarowania

Źródło: opracowanie własne

²⁰ OBJAŚNIENIA DO MAPY OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH RUCHAMI MASOWYMI Skala 1:10000, PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Autorzy objaśnień: Tomasz Woźniak, Leszek Jurys, Anna Małka, Autorzy mapy: Leszek Jurys*, Tomasz Woźniak*, Anna Małka*, Władysława Rudeńska*

²¹ Raport z prac monitoringowych przeprowadzonych na osuwisku w Lesznej Górnej – 2019 dla tematu: "System Oslony Przeciwośuwiskowej SOPO etap III", Warszawa 2019

²² dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie dnia 18.06.2020 r.

²³ Uchwała Rady Gminy Goleszów nr 0007.41.2018 z 27 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Leszna Górna III.

4.7.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych

W ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2019, poz. 1862 z późn. zm.) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019, poz. 868 z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

Na obszarze gminy Goleszów zlokalizowane są trzy złoża surowców mineralnych w tym jedno złożo w eksploatacji przez KOSBUD sp. z o.o.

Aktualnie nie występują szkody wynikające z eksploatacji, a po zakończeniu eksploatacji są planowane prace rekultywacyjne w kierunku zalesieniowym.

Na obszarze gminy według danych Bazy terenów przemysłowych i zdegradowanych występują trzy tereny zdegradowane o łącznej powierzchni 22,13 ha. Aktualnie nie są prowadzone na tych obszarach żadne prace.

Od 2006 roku także na terenie powiatu cieszyńskiego jest realizowany projekt System Osłony Przeciwoświsowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Na terenie gminy Goleszów zarejestrowano ich 35. Dla gminy są aktualne "Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi". Mapy te są zamieszczane na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego oraz przekazywane są do Starostwa Powiatu Cieszyńskiego.

Na podstawie tych danych Powiat prowadzi rejestr zawierający informacje o tych terenach. W związku z tym harmonogramie realizacji zadań monitorowanych powiatu zapisano kontynuację prowadzenia rejestru o tych terenach oraz zadanie polegające na kontynuacji Systemu Osłony Przeciwoświsowej SOPO. Zadanie to realizowane będzie przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach środków budżetu państwa przyznanych na realizację tego działania.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 46, 47, 48.

4.6.4 Wpływ zmian klimatu na górnictwo, wrażliwość i adaptacja do zmian

Zakłady górnicze ze względu na zajmowaną powierzchnię, zróżnicowanie obiektów i urządzeń mogą być narażone na wpływ zmian klimatu, a przede wszystkim na związane z nimi działania niekorzystnych zjawisk klimatycznych takich jak silne wiatry i intensywne opady.

Ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne lub długotrwałe deszcze i porywiste wiatry) już aktualnie sprawiają mniejsze lub większe problemy na obszarach zakładów wydobywczych. Służby odpowiedzialne za poszczególne obszary funkcjonowania przedsiębiorstwa muszą zmagać się z likwidacją ich skutków. Jeśli prognozy zmian klimatu będą się potwierdzać, to problem będzie narastać, a z utrudnieniami spowodowanymi nawalnymi deszczami lub huraganowymi wiatrami służby zakładowe zmagać się będą coraz częściej.

Można wytypować szereg prostych działań technicznych i organizacyjnych, które można wdrażać w celu likwidacji utrudnień związanych z omawianymi zjawiskami. Istotnym elementem adaptacji zakładów górniczych do zmian klimatu jest dostosowanie infrastruktury technicznej do przewidywanego niekorzystnego oddziaływania intensywnych zjawisk pogodowych. W tym zakresie zadania związane z adaptacją powinny polegać na usprawnieniu funkcjonowania infrastruktury, z uwzględnieniem danego czynnika oraz jednoczesnym wytypowaniem działań alternatywnych i awaryjnych. Działania adaptacyjne powinny uwzględniać planowane inwestycje (budowę nowych obiektów i rozbudowę już funkcjonujących).

Ze względu na zróżnicowaną infrastrukturę i trudności w jej inwentaryzacji przez podmioty zewnętrzne, zakłady górnicze we własnym zakresie mogą opracować plany działań adaptacyjnych, uwzględniając najistotniejsze zagrożenia. Ponieważ sektor górnictwa jest związany z innymi sektorami i strukturami (gmina, powiat), zadania adaptacyjne mogłyby zostać podzielone na zadania własne i koordynowane (udział w finansowaniu). Wiele inicjatyw podejmowanych przez zakłady wydobywcze oraz gminy górnicze, pomimo że nie miały na celu adaptacji do zmian klimatycznych, w rzeczywistości są przykładem przedsięwzięć noszących znamiona takich działań.

Przykładem może być rekultywacja zwałowisk odpadów powydobywczych, podczas której wykonuje się zabezpieczenia skarp przed erozją wodną i wietrzną, reguluje gospodarkę wodno-ściekową na obiekcie oraz wykonuje utwardzenia dróg technicznych.

4.7. Gleby

4.7.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska Cel średniookresowy Ochrona gleb przed degradacją na terenie gminy Goleszów Cel krótkookresowy Poprawa stanu jakości gleb na terenie gminy Goleszów		
Planowane zadania	Planowane zadania	Planowane zadania
Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym	W 2014 roku została wydana decyzja Starosty cieszyńskiego z dn. 31.10.2014, znak: WS.6122.00004.2014 zobowiązująca Teksid Iron Poland Sp. z o.o. do rekultywacji i zagospodarowania terenu byłego wyrobiska margla w Goleszowie – etap III o powierzchni 1,8 ha obejmującego działki o nr 1258/47 i 1258/48 położone przy ul. Łąkowej w miejscowości Goleszów oraz określająca kierunek rekultywacji jako leśny. Termin zakończenia rekultywacji określony decyzją to 31.10.2024 roku.	Rekultywacja jest prowadzona.
Prowadzenie monitoringu jakości gleb	W ramach Monitoringu chemizmu gleb Polski nie wykonywano badań gleb na terenie gminy Goleszów, najbliższy położony punkt mieścił się w Cieszynie.	Brak badań gleb na terenie gminy w PMŚ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 24 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony gleb

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Powierzchnia terenów zdegradowanych	22,13	22,14*
2.	Klasa bonitacyjna gleb	I-VI	I-VI

Źródło: opracowanie własne

*dane bazy terenów poprzemysłowych i zdegradowanych

4.7.2. Opis stanu obecnego

4.7.2.1. Gleby

Na obszarze gminy niewielkie obszary w sołectwie Kisielów zajmują gleby bielcowe i brunatne wylugowane. Są to gleby mało urodzajne, zbyt przewiewne i suche, kwaśne, wykorzystywane pod uprawę żytnio - ziemniaczaną. Zaliczone zostały do klas IV a i V gruntów ornych.

W Puńcowie i Dzięgielowie (dolina Puńcówki) oraz w Godziszowie i Kisielowie występują gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane, wytworzone z glin. Są to gleby dobre, o wszechstronnym użytkowaniu rolniczym, zaliczane do klas IIIa i IIIb.

Duże obszary w centrum Goleszowa, a także fragmentarycznie w Puńcowie, Dzięgielowie i Lesznej występują gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane. Są to gleby dość ciężkie do uprawy, ale zasobne w składniki pokarmowe dla roślin. Najlepsze z tej grupy gleby należą do klasy III b.

W dwóch kompleksach - Goleszów Równia, Kozakowice Górne i Dolne oraz centrum Bażanowic występują gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane wytworzone z pyłów. Są to gleby średnio ciężkie do uprawy, o klasie bonitacyjnej III a, III b, a miejscami klasy II.

W Puńcowie, Dzięgielowie i na górze Chełm występują rędziny, są to gleby raczej ciężkie, a ich wartość rolnicza zależy od głębokości gleby, składu mechanicznego, zawartości próchnicy, rzeźby terenu, stosunków wodnych. Bonitowane są w klasach III, IV, a nawet V. Nadają się pod uprawy pszenno-buraczane.

W części górzystej Lesznej i w Cisownicy zalegają gleby brunatne kwaśne, przeważnie płytkie, czasami średnio-głębokie. Wartość rolnicza determinuje użytkowanie leśne, pastwiskowe, a mniejszym stopniu jako grunty orne.²⁴

4.7.2.2. Struktura użytkowania terenu

Powierzchnia gminy Goleszów wynosi 6587 ha, z czego użytki rolne mają powierzchnię 4675 ha. Grunty orne mają powierzchnię 2818 ha, sady 114 ha, łąki to 165 ha, pastwiska użytkowane są na powierzchni 1430 ha,

²⁴ na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Goleszów, 2015

natomiast lasy i grunty leśne rozciągają się na powierzchni 1249 ha. Szczegółowe zestawienie powierzchni zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 25 Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni gminy Goleszów

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
powierzchnia ogółem	6587	100,00
powierzchnia lądowa	6549	99,42
użytki rolne razem	4675	70,97
użytki rolne - grunty orne	2818	60,28
użytki rolne - sady	114	2,44
użytki rolne - łąki trwałe	165	3,53
użytki rolne - pastwiska trwałe	1430	30,59
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	137	2,93
użytki rolne - grunty pod stawami	11	0,24
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1278	27,34
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	1249	97,73
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	29	2,27
grunty pod wodami razem	38	0,81
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	35	92,11
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	3	7,89
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	512	7,77
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	252	49,22
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	18	3,52
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	18	3,52
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	2	0,39
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	5	0,98
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	179	34,96
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	38	7,42
użytki ekologiczne	7	0,11
grunty rolne - nieużytki	10	0,15
tereny różne	67	1,02

Źródło: stat.gov.pl (dostęp 5.06.2020)

Analizując przedstawione powyżej dane można stwierdzić iż nieznacznie zmniejszyła się przez ostatnie 10 lat struktura terenów wykorzystywanych rolniczo na korzyść terenów zurbanizowanych i zabudowanych.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w sprawozdaniach RRW-11 wyłączono z produkcji rolniczej tereny o powierzchni:

- w 2017 roku - 2,27 ha,
- w 2018 roku - 2,79 ha,
- w 2019 roku - 2,43 ha.²⁵

Jednakże powierzchnia wskazana w decyzjach Starosty nie świadczy o faktycznie wyłączonej powierzchni gruntów z produkcji rolniczej.

²⁵ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie 18.06.2020 r

4.7.2.3. Rolnictwo

Ostatni Spis Rolny został przeprowadzony w 2010 roku. Aktualnie w 2020 roku planowany jest nowy spis. Niemniej jednak w chwili obecnej najnowsze dostępne dane obejmują rok 2010.

Według danych ze Spisu Rolnego z 2010 roku zarejestrowane były 943 gospodarstwa rolne, natomiast Departament Płatności Bezpośrednich ARiMR, poinformował, iż w liczba zarejestrowanych w latach 2017-2019 producentów rolnych na terenie gminy wynosiła od 395 - w 2017 roku do 389 w 2019 roku.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Departament Ewidencji Producentów i Rejestracji Zwierząt Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o ilości hodowanych na terenie gminy Goleszów zwierząt na koniec 2019 roku według zgłoszeń składanych w biurach powiatowych przez posiadaczy zwierząt na terenie gminy hodowanych było:

- 3514 sztuk bydła - dla porównania w 2010 roku 2781 sztuki,
- 979 sztuki owiec - w 2010 roku nie hodowano owiec,
- 16 sztuk kóz - w 2010 roku nie hodowano kóz,
- 550 sztuk trzody chlewnej - dla porównania w 2010 roku 1237 sztuk.

Dane zamieszczone powyżej wskazują iż na przestrzeni 10 lat rolnicy zwiększają produkcję zwierzęcą.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Gliwicach oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne. Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszyńsku udzielał indywidualnych porad rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich z realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie na terenie powiatu cieszyńskiego prowadził szkolenia, doradztwo oraz udzielał informacji w zakresie:

- praktyk zapobiegających i przeciwdziałających utracie substancji organicznej,
- ograniczania erozji na gruntach rolnych,
- utrzymania minimalnej pokrywy glebowej,
- wprowadzania do gleb substancji szczególnie szkodliwych,
- rolniczego wykorzystania ścieków i osadów ściekowych,
- doboru roślin poplonowych w ramach ochrony gleb,
- produkcji metodami ekologicznymi
- zasad integrowanej produkcji.

Porady dotyczą głównie wypełniania wniosków obszarowych oraz wniosków o dofinansowania unijne. Część z tych usług realizowana jest bezpłatnie, natomiast wnioski o dofinansowanie pochodzące ze środków unijnych są płatne.

Na terenie gminy realizowany jest Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus. Celem Programu „Owca Plus” jest zahamowanie procesów, które doprowadziłyby do całkowitego zaniku na terenie Beskidów tego archaicznego sposobu wypasu owiec na stokach gór i halach, co spowodowałoby ogromne straty, zwłaszcza w przyrodzie.

Zachęca społeczności lokalne Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej do podejmowania inicjatyw służących podnoszeniu świadomości ekologicznej i zaangażowaniu na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.²⁶ W ramach Programu Owca Plus, na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzono działania związane z czynną ochroną przyrody i krajobrazu tj. wypas owiec. Na terenie gminy Goleszów Program realizowany jest na Górze Tuł. Jednocześnie w ramach Programu na terenie Beskidów w tym także na terenie gminy Goleszów odbywają się imprezy pokazujące tradycje i zwyczaje związane z pasterstwem i kulturą regionu Beskidów.

W 2017 roku przyjęto do dofinansowania zadanie z kwotą dofinansowania wynoszącą 421 000,00 zł, z kolei w 2018 roku przyjęto do dofinansowania zadanie z kwotą dofinansowania wynoszącą 440 000,00 zł. W 2019 roku samorząd województwa śląskiego przekazał także ponad 420 tys. zł na dalsze działania w zakresie programu Owca Plus w tym na wsparcie hodowli owiec i kóz na terenie Beskidów oraz Jury Krakowsko- Częstochowskiej.

W ramach programu rolno-środowiskowego dla rolników z terenu gminy Goleszów zrealizowano płatności rolno - środowiskowe i rolno-środowiskowo-klimatyczne, o czym poinformował Departament Płatności Bezpośrednich. Zestawienie zrealizowanych płatności zestawiono w tabeli poniżej.

²⁶ <http://www.owcaplus.pl/przykladowa-strona-owca/owce-w-beskidach/>

Tabela 26 Zestawienie zrealizowanych płatności rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych

Rok	Typ płatności	Wariant	Liczba złożonych/wypłaconych wniosków
2017	Płatność rolnośrodowiskowa 713	Wariant 3.1.2-Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach na obszarach Natura 2000	2
2017	Płatność rolnośrodowiskowa 713	Wariant 4.1-Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1
2017	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 4.5-Półnaturalne łąki świeże	6
2017	Płatność rolnośrodowiskowa 713	Wariant 5.1-Ochrona siedlisk lęgowych ptaków - NATURA 2000	1
2017	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 5.5-Półnaturalne łąki świeże	2
2017	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 6.2-Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1
2017	Płatność rolnośrodowiskowa 713	Wariant 6.4-Sady tradycyjne	2
2018	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 3.1-Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1
2018	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 4.5-Półnaturalne łąki świeże	7
2018	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 5.5-Półnaturalne łąki świeże	4
2018	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 6.2-Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1
2019	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 3.1-Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1
2019	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 4.5-Półnaturalne łąki świeże	6
2019	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 5.5-Półnaturalne łąki świeże	4
2019	Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 6.2-Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1

Źródło: dane ARIMR pismo nr StIP12.0163.20.2020.LZ z dnia 3 kwietnia 2020 r.

Płatności obejmowały tereny o łącznej powierzchni 242,69 ha. W sumie rolnicy otrzymali w okresie 2017-2019 płatności o łącznej wartości 451,53 tys. złotych.

Na terenie gminy Goleszów Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie corocznie prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów kwarantannowych. W latach 2017 - 2019 WIORIN na terenie gminy przeprowadził:

- 14 kontroli materiału siewnego i szkółkarskiego nie stwierdzając nieprawidłowości,
- 29 kontroli stosowania środków ochrony roślin - w 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości polegające na braku aktualnych szkoleń oraz stosowania niezgodnego z etykietą, a także jeden przypadek niezachowanie odpowiedniej odległości od pasieki,
- 64 obserwacje pod kątem występowania organizmów nie kwarantannowych - wykryto mączniaka prawdziwego zbóż, rdzę brunatną, septoriozę plew, fruzariozę kłosów, mszycę czeremchowo-zbożową,

mszycę zbożową, śnieć cuchnącą pszenicy, sporysz zbóż i traw - porażenie do 15%, suchą zgniliznę kapustnych na rzepaku, chowacza podobnika, słodyszka rzepakowego, chowacza czterozębnego oraz przyszcarka kapustnika w ilości 10-15% porażenia.

Wyniki badań i obserwacji wskazują, iż nie ma znaczących przypadków patogenów i szkodników roślin uprawnych, co w powiązaniu z brakiem nieprawidłowości w materiale siewnym i szkółkarskim, znikomymi przypadkami niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin gleb sprawia że uprawy na terenie gminy prowadzone są w sposób prawidłowy.²⁷

4.7.2.1. Badania gleb

Rolnicy mają możliwość zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

W okresie 2017-2019 Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach wykonała badania 245 próbek glebowych pochodzących z 23 gospodarstw zlokalizowanych na terenie gminy w tym:

- z Cisownicy 5 próbek pochodzące z 1 gospodarstwa,
- z terenu Dębowca 3 próbki pochodzące z 1 gospodarstwa,
- z terenu Godziszowa 66 próbek pochodzące z 12 gospodarstw,
- z terenu Goleszowa 125 próbek pochodzących z 5 gospodarstw,
- z terenu Kisielowa 35 próbki pochodzące z 5 gospodarstw,
- z terenu Kozakowic Dolnych 5 próbek pochodzących z 2 gospodarstw,
- z terenu Kozakowic Górnych 1 próbka z 1 gospodarstwa,
- z terenu Puńcowa 5 próbek z 2 gospodarstw.

Wyniki badań wskazują, iż 92% badanych gleb należy do klasy agronomicznej ciężkiej. Około połowa gleb wykazuje odczyn kwaśny, lekko kwaśny i bardzo kwaśny - jest to 55% badanych próbek glebowych. Z powodu takich wyników potrzeby wapnowania badanych gleb określono jako:

- 27% konieczne,
- 10% potrzebne,
- 14% wskazane,
- 19% ograniczone,
- 30% zbędne.

W ramach badań gleb określono także zasobność gleb w fosfor, potas i magnez. Fosfor poprawia ukorzenianie się roślin i aktywność biologiczną gleby, powodując lepsze wykorzystanie innych składników.²⁸ Badane gleby na obszarze gminy Goleszów wykazywały w 43% wysoką i bardzo wysoką zawartość fosforu.

Jedną z kluczowych funkcji potasu jest jego odpowiedzialność za gospodarkę wodną rośliny.²⁹ W badanych próbach glebowych wyniki wskazywały iż 72% gleb to niska i średnia zawartość potasu, a 10% badanych gleb miało wysoką i bardzo wysoką zawartość potasu.

Magnez pobudza rozwój systemu korzeniowego i aktywuje procesy odpowiedzialne za pobieranie składników mineralnych z gleby. Ponadto, jego zawartość wpływa w istotny sposób na kondycję, odporność i rozwój roślin.³⁰ Gleby pobrane na terenie analizowanej gminy miały w 52% średnią zawartość magnezu.³¹

Badania gleb wykonywane są także ogólnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu, jednocześnie rolnicy we własnym zakresie zlecają głównie pod kątem ustalania dawek nawożenia badania gleb na pH i zawartość składników mineralnych.

Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów

²⁷ dane WIORIN w Katowicach, oddział Gliwice, pismo nr OCi.1331.2.2020 z dnia 25 marca 2020

²⁸ <https://nawozy.eu/grunt-to-wiedza/baza-wiedzy-gtw/odczyn-ph/zawartosc-przyswajalnego-magnezu-i-ph-gleb.html> (dostęp 10.04.2020)

²⁹ <https://nawozy.eu/grunt-to-wiedza/baza-wiedzy-gtw/odczyn-ph/zawartosc-przyswajalnego-magnezu-i-ph-gleb.html> (dostęp 10.04.2020)

³⁰ artykuł ze strony: Niedobór magnezu u roślin – sprawdź nawozy magnezowe | POLIFOSKA (<https://polifoska.pl/porady/177>) (dostęp 6.05.2020)

³¹ wyniki badań gleb w zakresie odczynu i zasobności gleb w mikroelementy udostępnione przez SCH-R w Gliwicach, 2020

kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypadła na rok 2015, a szósta na 2017 rok. Na terenie gminy Goleszów nie badano gleb. Najbliższy badany punkt mieścił się na terenie Cieszyna.

Wyniki badań prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, wskazały naturalną zawartość metali ciężkich, niską zawartością siarki siarczanowej i naturalną zawartością wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). W porównaniu do lat 1995-2000 wzrósł poziom metali ciężkich w glebach natomiast zmniejszył się poziom węglowodorów wielopierścieniowych aromatycznych. Przyczynami takiego stanu rzeczy jest zanieczyszczenie powietrza oraz brak wapnowania gleb.

Zasadnym rozwiązaniem z punktu rolniczego jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH. Natomiast z punktu ochrony powietrza cennym działaniem, które jest realizowane na terenie gminy jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.3. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobrej jakości gleby II i III klasy dobra zawartość fosforu, potasu i magnezu w glebach brak dużych ilości patogenów i szkodników realizacja Programu OWCA-PLUA	brak badań gleb całej gminy brak aktualnych danych dotyczących rolnictwa
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
nowy Spis Rolny w 2020 roku da obraz stanu rolnictwa gminy możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR uzupełnianie zainteresowania rolnictwem działalnością agroturystyczną	zmniejszające się znaczenie rolnictwa na terenie gminy na korzyść turystyki i agroturystyki zwiększający się poziom metali ciężkich w glebach

Źródło: opracowanie własne

4.7.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych. W 2018 roku Rada Gminy Goleszów przyjęła uchwałę nr 0007.41.2018 z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Leszna Górna III, w której zawarto zapis dotyczący zakazu realizacji budynków na terenach rolniczych, trwałych użytków zielonych, zieleni oraz lasów. Zatem działania takie są realizowane.

Czynnikami, które znacznie różnicują jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie i sugerują zmianę wykorzystania obszarów obecnie rolniczych jest ukształtowanie terenu w tym aktywność osuwiskowa oraz zainteresowanie turystyczne tym obszarem. W ostatnich latach 2017-2019 wyłączono z produkcji rolniczej 7,49 ha terenów.

Na terenie gminy okresowo prowadzone są kontrole dotyczące materiału siewnego i szkółkarskiego, stosowania środków ochrony roślin, a także pod kątem występowania organizmów kwarantannowych. W związku z tym w harmonogramach zadań zapisano iż Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie w kolejnych latach w dalszym ciągu prowadził kontrole, a Zespół Doradztwa Rolniczego będzie prowadził prace związane z promocją rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz prowadził konsultacje i akcje doradcze dla rolników.

W ramach działalności kontrolnej w dalszym ciągu Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadził będzie jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wykonywał będzie kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORIN.

Cennym działaniem, przyczyniającym się do zwiększenia świadomości ekologicznej i rolniczej, jest organizacja spotkań informacyjnych, konkursów, szkoleń i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do ekologicznych i agroturystycznych. Działania przy współudziale z powiatem przeprowadzane przez Zespół Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 49, 50, 51.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska Cel średniookresowy „Minimalizacja ilości powstających odpadów na terenie gminy Goleszów” Cel krótkookresowy „Rozwój selektywnej zbiórki odpadów”		
Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych – odbiór odpadów komunalnych	Gmina Goleszów sprawny i poprawny sposób prowadzi odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy. Okresowo w miarę potrzeb system jest usprawniany i doskonalony. Od lipca 2019 roku Gmina przejęła PSZOK, który mieści się w Goleszowie przy ulicy Zakładowej.	System działa poprawnie
Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci	W ostatnich latach 2018-2019 na terenie gminy zewidencjonowano 45 dzikich wysypisk. W ciągu tych lat kilka lokalizacji się powtarzało. Z tych terenów wywieziono ponad 130 m ³ odpadów.	w 2018 roku 33 lokalizacji w 2019 roku 12 lokalizacji
Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	W ostatnich latach kontrole gospodarki odpadami prowadzonej przez mieszkańców Gminy Goleszów prowadziła tylko na zasadzie kontroli składanych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (m.in. po narodzinach, zgonach, nowych meldunkach). Kontrolowano także przypadku braku złożonej deklaracji. W latach 2018-2019 przeprowadzono odpowiednio 74 i 128 kontroli. Nie nakładano mandatów.	Kontrole deklaracji w latach 2018-2019 wykonano 202 kontrole
Opracowanie aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Goleszów”	W okresie wiosennym 2017 roku na terenie gminy Goleszów przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest, na jej podstawie opracowano i przyjęto uchwałą Rady Gminy Goleszów nr 0007.42.2017 z dnia 20 września 2017 roku „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Goleszów na lata 2017-2032”. W czasie inwentaryzacji zidentyfikowano 814,54 Mg wyrobów zawierających azbest.	W 2017 roku opracowano PUA
Realizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Goleszów”	Do końca 2019 roku usunięto 495,943 Mg wyrobów w tym 263,803 Mg z terenów prywatnych i 232,140 Mg z terenów należących do osób prawnych. Zgodnie z danymi Bazy Azbestowej do usunięcia zostało jeszcze 1.049,055 Mg.	Usunięto: 2018 - 30,84 Mg 2019 27,18 Mg

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 27 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Masa odebranych odpadów komunalnych	2.936,35	4.274,94
2.	Ilość usuniętych dzikich składowisk odpadów	b.d.	12
3.	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Goleszów	814,54**	1.049,055 Mg

Źródło: opracowanie własne

*2018 rok

**dane z 2017 roku z inwentaryzacji

4.8.2. Opis stanu obecnego

Na terenie gminy Goleszów źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- ulice i place,

- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zaobserwowany rozwój społeczny, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną. Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Gminy Goleszów zamieszczone w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania odpadami za lata 2017-2018 (opracowanie sprawozdania za 2019 rok zostało przeniesione na okres jesienny 2020) oraz danych GUS.

Gospodarka odpadami w gminie Goleszów oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 (uchwała Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2022 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, m. in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

Odbiór odpadów komunalnych w gminie odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Goleszów uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Przyjęto zasadę, w której wszystkie nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe objęte są gminnym systemem odbioru i zagospodarowania odpadów.

Podmiotem odbierającym odpady jest wykonawca wybrany zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych.

Realizuje on zamówienie publiczne na rzecz Gminy stosując zasady określone w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku oraz szczegółowe zasady świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Regulamin określa rodzaje odbieranych odpadów, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzono Harmonogram Odbioru Odpadów Komunalnych precyzujący terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości.

Ponadto mieszkańcy gminy mogą oddawać wszystkie rodzaje odpadów segregowanych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się w Goleszowie przy ulicy Zakładowej 11.

4.8.2.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy

Usługę odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych wykonuje podmiot wybrany w drodze przetargowej. Aktualnie jest to Zakład Oczyszczania Miasta „TROS – EKO” Spółka z o.o., z siedzibą w Ustroniu ul. Bażantów 17,

Obecnie (czerwiec 2020) obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Goleszów przyjęty uchwałą nr 0007.33.2020 Rady Gminy Goleszów z dnia 20 maja 2020 roku.

Do końca czerwca 2020 roku obowiązuje jeszcze stawka 17,50 za segregację oraz 35 złotych za mieszkańca niesegregującego odpady. Od 1 lipca 2020 r. wprowadzana zostanie stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 24 zł miesięcznie od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość. W przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, ustalona została podwyższona stawka opłaty w wysokości 96 zł miesięcznie od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość.

W prowadzono także ryczałtową stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób selektywny w wysokości 180,00 zł za rok od nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz opłatę podwyższoną za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 720,00 zł za rok, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

Dla zbiórki selektywnej mieszkańcy gromadzą odpady z podziałem na następujące frakcje:

- papier,
- szkło,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- bioodpady,
- popiół z palenisk domowych,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- odpady niebezpieczne, przeterminowane leki, chemikalia, farby, środki ochrony roślin,
- zużyte baterie i akumulatory,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- odpady tekstyliów i odzieży.

Pozostałe niewyselekcjonowane odpady stanowią odpady niesegregowane.

Do potrzeb zbiórki odpadów komunalnych stosuje się worki lub pojemniki w następującej kolorystyce:

- kolor zielony - przeznaczone do zbierania szkła z napisem „szkło”,
- kolor żółty - przeznaczone do zbierania odpadów wielomateriałowych, tworzywa sztucznego i metalu z napisem „metale i tworzywa sztuczne”,
- kolor niebieski - przeznaczone do zbierania papieru, tektury z napisem „papier”,
- kolor szary - do zbierania popiołu z palenisk domowych z napisem „popiół”,
- worek brązowy - przeznaczone na odpady biodegradowalne z napisem „bio”,
- worek czarny - przeznaczone na odpady niesegregowane.

Mieszkańcy mają obowiązek zakupu i wyposażenia nieruchomości w pojemniki, które opisują numerem porządkowym budynku. Worki selektywnej zbiórki odpadów właściciele nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości letniskowych otrzymają nieodpłatnie.

Odpady odbierane są z częstotliwością:

- odpady niesegregowane od października do kwietnia dla nieruchomości o zabudowie jednorodzinnej co najmniej dwa razy w miesiącu,
- odpady niesegregowane oraz bioodpady od kwietnia do października:
 - dla budynków wielolokalowych - nie rzadziej niż raz na tydzień,

- dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych i nieruchomości letniskowych - nie rzadziej niż co dwa tygodnie,
- popiół z palenisk domowych nie rzadziej niż dwa razy w miesiącu w okresie od października do kwietnia,
- odpady zbierane selektywnie z nieruchomości niezamieszkałych - nie rzadziej niż raz w miesiącu.

Od mieszkańców odbierane są także meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony raz w roku w czasie tzw. „zbiórki wielkogabarytów”.

Pozostałe odpady takie jak:

- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpad komunalny mieszkańcy mogą dowozić własnym transportem do PSZOK,
- przeterminowane leki mieszkańcy wrzucają do pojemników umieszczonych w dwóch aptekach w Goleszowie (Goleszów Dolny, ul. 1 Maja 12, Goleszów Dolny, ul. Cieszyńska 16) oraz w punkcie aptecznym w Puńcowie (Puńców, ul. Sportowa 4).
- użyte baterie mieszkańcy przynoszą do pojemników znajdujących się w Urzędzie Gminy, Gminnym Ośrodku Kultury, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz sklepach spożywczych w Goleszowie, Bażanowicach, Dzięgielowie, Cisownicy, Kozakowicach Kisielowie Puńcowie i Lesznej Górnej.

Jednocześnie wszystkie te odpady za wyjątkiem popiołu odbierane są w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

W związku z tym, że Gmina zgodnie z ustawą musi wprowadzić ulgę dla mieszkańców za kompostowanie, w najbliższych latach nie przewiduje dofinansowania na pojemniki czy kompostowniki. Działanie to zostanie rozważone w przyszłości.

Na terenach nieskanalizowanych nieczystości ciekłe należy usuwać ze zbiornika bezodpływowego w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiornika, zwłaszcza wynikający z jego przepełnienia, a także zanieczyszczenia gleby i wód podziemnych. Właściciel jest zobowiązany do systematycznego usuwania nieczystości ciekłych stosownie do potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Wśród mieszkańców gminy Goleszów w ostatnich latach prowadzone były kontrole w zakresie składanych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w sumie przeprowadzono ponad 200 kontroli czego wynikiem było uzupełnienie zaległych deklaracji przez mieszkańców.

Problemem mieszkańców gminy Goleszów, mimo braku ograniczeń i limitów w ilości oddawanych odpadów jest wyrzucanie odpadów wzdłuż dróg, szczególnie na odcinkach bez zabudowy, w kompleksach leśnych gdzie niezauważenie można wyrzucać odpady.

W 2018 roku zostały zlikwidowane 33 dzikie wysypiska, a w 2019 roku. zostało zlikwidowanych 12, łącznie usunięto ponad 130 m³ odpadów. Spośród zewidencjonowanych 45 wysypisk usuniętych w ostatnich latach kilka lokalizacji się powtórzyło, były to ulica Spółdzielcza, Grabowa, Lotnicza w Goleszowie oraz ulica Jury Gajdzicy w Cisownicy.

Corocznie kilka razy w roku mieszkańcy sami zgłaszają do Urzędu Gminy fakt zauważenia porzuconych odpadów, czego efektem są kontrole w terenie i ewidencja powstałych wysypisk. Wszystkie tereny z porzuconymi odpadami do chwili obecnej były terenami publicznymi i gminnymi, dlatego w stosunku do żadnego mieszkańca nie toczono postępowań wyjaśniających. Po rozpoznaniu sprawy Gmina zlecała sprzątnięcie terenów publicznych i gminnych gdzie zalegały porzucone odpady.

Pracownicy Urzędu Gminy Goleszów przeprowadzali także w ostatnich latach kontrole palenisk w budynkach mieszkalnych, których celem – poza stwierdzeniem korzystania z paliw odpowiedniej jakości – było edukowanie społeczeństwa poprzez wskazywanie zagrożeń wynikających ze spalania odpadów.

Gmina okresowo prowadzi edukację ekologiczną dla mieszkańców poprzez:

- publikację artykułów w „Panoramie Goleszowskiej” oraz na stronie internetowej Gminy dotyczących funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami i prawidłowej ich segregacji, jak również tekstów poświęconych ochronie powietrza.
- ulotki dotyczące korzyści płynących z segregacji odpadów i niebezpieczeństw związanych ze spalaniem śmieci w piecach węglowych,
- zajęcia edukacyjne z zakresu prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w przedszkolach oraz szkołach podstawowych. W ich trakcie poruszana była problematyka wytwarzania śmieci oraz sposoby ograniczania ich ilości w życiu codziennym człowieka,
- gadżety promujące segregację odpadów takie jak: torby ekologiczne, drewniane zwierzątka, czy kosze do segregacji śmieci w salach lekcyjnych szkół i przedszkoli,
- organizację Gminnego Konkursu Matematyczno-Ekologicznego.

Jednocześnie gmina Goleszów okresowo bierze udział w ogólnopolskich akcjach takich jak:

- Czysta Gmina,
- Sprzątanie świata,
- Dzień Ziemi.

Największą ilość akcji edukacyjnych organizują szkoły i przedszkola.

Nadleśnictwo Ustroń prowadzi także działalność edukacyjną na terenie całego nadleśnictwa i rocznie w działaniach edukacyjnych biorą udział osoby odwiedzające nadleśnictwo oraz grupy młodzieży biorące udział w piknikach i imprezach edukacyjnych.

4.8.2.2. Ilości zebranych odpadów

Na terenie gminy Goleszów na koniec 2018 roku systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, według deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, objętych jest 11492 mieszkańców. Liczba mieszkańców (wg danych z ewidencji na koniec ludności 2018 roku) to 12806 osób. Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych, a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika głównie z faktu, że część osób pracuje i zamieszkuje za granicą albo też studiuje i mieszka poza terenem gminy (aktualnie - 2018 rok złożone są deklaracje na 3907 nieruchomości, dla porównania na koniec 2015 roku zorganizowany wywóz odpadów obejmował 3602 posesji).

Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów na zasadzie u źródła, a także jako wystawki w trakcie okazjonalnych zbiórek oraz zbiórka w PSZOK-u. Z terenu gminy Goleszów w ostatnich latach odebrano i zebrano:

- w 2015 r. – 2.936,35 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 735 Mg,
- w 2016 r. – 3 055,91 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 632 Mg,
- w 2017 r. – 3 874,57 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 615,93 Mg,
- w 2018 r. – 4.083,43 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 614,62 Mg,
- w 2019 r. – 4.274,95 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 759,40 Mg.

Liczby te pokazują, iż ilość odpadów zebranych z terenu gminy corocznie się zwiększa, oznacza to, że powinna się zmniejszyć ilość odpadów podrzucanych w lasach i zagajnikach, a te nadal występują na terenie gminy, w 2018 roku 33 lokalizacje, a w 2019 roku 12 lokalizacji.

Ilości odpadów odebranych od mieszkańców corocznie się zwiększa, ale także jednocześnie zwiększa się poziom selektywnych zbiórek odpadów.

Porównując ilości odpadów selektywnie zbieranych i odbieranych od mieszkańców od 2015 roku można stwierdzić, iż ilość odpadów w 2019 roku zwiększyła się w stosunku do 2015 roku o 45,5% natomiast ilość odpadów selektywnie gromadzonych o około 58%. Istotnym elementem jest fakt, iż ilość odpadów zmieszanych w 2018 roku zmniejszyła się o około 61% od 2015 roku.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412), określa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Poziom, który musiał zostać osiągnięty w roku 2018 wynosi PR=40%.

Jeżeli osiągnięty w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest równy bądź mniejszy ($TR = PR$ lub $TR < PR$) niż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynikający z załącznika do ww. rozporządzenia, to poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zostanie osiągnięty.

Gmina Goleszów osiągnęła poziom ograniczenia (TR) w wysokości $TR = 27,9\%$, zatem osiągnięty poziom spełniał wymagów rozporządzenia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, dla 2018 roku powinien wynosić minimum 30%. Gmina Goleszów osiągnęła poziom 39,0%.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami

innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, dla 2018 roku powinien wynosić minimum 50%. Gmina Goleszów osiągnęła poziom 100%.

4.8.2.3. Odpady inne niż komunalne

Na terenie gminy Goleszów zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego w 2018 roku wśród odpadów z grup 1-19 zostało:

- wytworzonych odpadów innych niż niebezpiecznych 2 088,7472 Mg,
- zebranych innych niż niebezpiecznych 35,8 Mg,
- wytworzonych odpadów niebezpiecznych 30,232 Mg.³²

Aktualnie 13 podmiotów posiada aktualne decyzje Starosty Cieszyńskiego udzielające pozwolenia na wytworzenia odpadów w wyniku eksploatacji instalacji, są to decyzje wydane:

- w 2011 roku wydano 3 decyzje,
- w 2012 roku wydano 3 decyzje,
- w 2013 roku wydano 1 decyzję,
- w 2014 roku wydano 2 decyzje,
- w 2016 roku wydano 1 decyzję,
- w 2017 r roku wydano 1 decyzję,
- w 2019 roku wydano 2 decyzje.³³

Jednocześnie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska corocznie prowadzi kontrole przedsiębiorców także w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami. W okresie 2017-2019 na terenie gminy Goleszów Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska przeprowadził 37 kontroli. W toku działań kontrolnych zidentyfikowano naruszenia obowiązujących przepisów w dziewięciu przypadkach. Naruszenia te zostały usunięte i przedsiębiorstwa po powtórnych kontrolach prowadziły już działalność zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.8.2.4. Azbest

Od 2012 roku Gmina Goleszów prowadzi usuwanie wyrobów zawierających azbest wspomagając w tym finansowo mieszkańców. W owym czasie mieszkańcy otrzymywali kwotę 2 tysiące złotych, lecz nie więcej niż 75% kosztów usuwania azbestu.

W okresie wiosennym 2017 roku na terenie gminy Goleszów przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest, na jej podstawie opracowano i przyjęto uchwałą Rady Gminy Goleszów nr 0007.42.2017 z dnia 20 września 2017 roku „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Goleszów na lata 2017-2032”. W czasie inwentaryzacji zidentyfikowano 814,54 Mg wyrobów zawierających azbest.

Natomiast zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy pierwotnie było zinwentaryzowanych 1.544,988 Mg wyrobów zawierających azbest.

W 2018 roku z terenu gminy usunięto 30,84 ton wyrobów azbestowych za kwotę 21 332,00 zł.

W 2019 roku Rada Gminy Goleszów przyjęła uchwałę nr 0007.12.2019 z dnia 27 lutego 2019 roku w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Goleszów. Zgodnie z uchwałą kwota dotacji stanowi 100% poniesionych kosztów, jednak nie więcej niż:

- 800,00 zł za 1 Mg odpadu zawierającego azbest, jeżeli na inwestycję składają się: demontaż, zbieranie, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest;
- 600,00 zł za 1 Mg zawierającego azbest, jeżeli na inwestycję składają się: zbieranie, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest.

Od 2019 roku Gmina Goleszów korzysta z dofinansowania WFOŚ na realizację zadania polegającego na usuwaniu azbestu z obszaru gminy.

W 2019 roku terenu gminy usunięto 27,18 ton wyrobów azbestowych za kwotę 38 510,81 zł, z czego środki własne gminy to 18 832,21 zł, a kwotę 19 678,60 zł stanowiła dotacja z WFOŚiGW.

W 2019 roku Baza Azbestowa zmieniła przeliczniki, z 11 kg/m² na 15 kg/m² co spowodowało, iż ilości azbestu na terenie kraju zwiększyły się o około 30%.

³² pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego nr OS-OW-AU.706.51.2020 oraz OS-OW-AU.KW-00092/20 z dnia 20 kwietnia 2020 r.

³³ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie 18 czerwca 2020 r.

A do końca 2019 roku usunięto 495,943 Mg wyrobów w tym 263,803 Mg z terenów prywatnych i 232,140 Mg z terenów należących do osób prawnych.

Zgodnie z danymi Bazy Azbestowej do usunięcia zostało jeszcze 1.049,055 Mg w tym:

- 715,209 Mg na terenie należącym do osób fizycznych,
- 333,846 Mg na terenie należącym do osób prawnych.

Biorąc pod uwagę pierwotne ilości wyrobów zawierających azbest zalegających na terenie gminy można stwierdzić, iż do końca 2019 roku usunięto około 32,1% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest.

W kolejnych latach Gmina w dalszym ciągu planuje pozyskiwać środki na usuwanie azbestu z terenów mieszkańców.

Gmina cyklicznie przypomina mieszkańcom na których zabudowane są wyroby zawierające azbest, że są zobowiązani są do składania „informacji o wyrobach zawierających azbest”, w terminie do 31 stycznia każdego roku za rok poprzedni, do czasu ich całkowitego usunięcia z nieruchomości. Informacje te mieszkańcy przedkładają Wójtowi Gminy Goleszów.

4.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
system gospodarowania odpadami poprawnie działający wiele możliwości oddawania odpadów (zbiórki, PSZOK, pojemniki na terenie gminy) terminowo wykonywane sprawozdania i analizy gospodarki odpadami	wyrzucanie odpadów wzdłuż dróg bez zabudowy oraz w kompleksach leśnych powstawanie dzikich wysypisk niski stopień usuwania azbestu
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
stale usprawniany system prowadzona cyklicznie edukacja na poziomie gminnym oraz w szkołach i przedszkolach	zagrożenie powstawania dzikich wysypisk przywożenie odpadów na teren gminy

Źródło: opracowanie własne

4.8.4. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami zapobiegania powstawaniu odpadów

Gmina Goleszów prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji przez gminę Goleszów w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko.

Dla realizacji tego celu do harmonogramu realizacji zadań wpisano działania polegające na usprawnianiu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w oparciu o akcje edukacyjne i szkoleniowe szczególnie dla dzieci i młodzieży.

Istotne jest także zwiększenie skuteczności zbiórek odpadów wielkogabarytowych oraz zbiórek odpadów niebezpiecznych. Aktualnie mieszkańcy mogą wszystkie odpady poza popiołem wywozić na PSZOK, a odpady w postaci leków i baterii oddawać dodatkowo w wyznaczonych punktach.

Gmina w kolejnych latach planuje dofinansowania dla mieszkańców na usuwanie azbestu z udziałem środków WFOŚ w Katowicach. Zwiększy to skuteczność zbiórek i przyczyni się do usunięcia w 2032 roku większości tych wyrobów z terenu gminy.

Ważnym elementem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie zagospodarowania odpadów. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w sferze konsumpcji, a także postępowania z odpadami. W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa wymaga ciągłego doskonalenia, dlatego też konieczna jest kontynuacja prowadzonych już w gminie działań w postaci ulotek, artykułów w lokalnej prasie czy konkursów i akcji edukacyjnych.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 52, 53.

4.9. Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne

4.9.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie gminy Goleszów		
Cel krótkookresowy: Podejmowanie działań z zakresu ochrony przyrody		
Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody	W 2017 r. został uchwalony Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Bażanowic (uchwała nr 0007.43.2017 Rady Gminy Goleszów z dnia 20 września 2017 r.), a w 2018 r. radni gminy przyjęli Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Goleszowa (uchwała nr 0007.11.2019 z dnia 27 lutego 2019 r.). Obydwa dokumenty planistyczne uwzględniają formy ochrony przyrody i sposób ich ochrony. W dniu 3 sierpnia 2018 r. Minister Środowiska zatwierdził przedłożony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Ustroń na lata 2018-2027. Plan reguluje czynności ochronne lasów na terenie Nadleśnictwa – m.in. na obszarach leśnych gminy Goleszów.	Ilość opracowanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniających formy ochrony przyrody: 2 Przyjęcie i realizacja Planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Ustroń na okres 01.01.2018 – 31.12.2027
Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	Zadanie ochronne mające na celu ochronę najwartościowszych, nieprzekształconych zespołów i fragmentów krajobrazów oraz cennych przyrodniczo siedlisk na obszarach Natura 2000 realizowane było przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach poprzez opracowywanie i realizację planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Gmina Goleszów prowadzi okresowo w miarę potrzeb pielęgnację pomników przyrody w ostatnich latach w 2017 roku prowadzono prace pielęgnacyjne na pomnikach przyrody: • w Goleszowie: na dwóch jesionach wyniosłych, • w Cisownicy: na dwóch lipach drobnolistnych.	Realizacja Planu zadań ochronnych dla obszarów NATURA2000 oraz dla pozostałych form ochrony przyrody Okresowa pielęgnacja pomników - 4 szt.
Edukacja ekologiczna w zakresie form ochrony przyrody i terenów leśnych	Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie ochrony form przyrody i terenów leśnych organizowane były sukcesywnie przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. ZPKWŚ realizuje te zadania zgodnie z wymaganiami ustawowymi i statusowymi poprzez organizację wydarzeń, konkursów, warsztatów terenowych, warsztatów socjalnych oraz akcje ekologiczne i pogadanki.	Organizacja szkoleń, konkursów i wydarzeń edukacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 28 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych i zasobów leśnych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Powierzchnia zieleni urządzonej (powierzchnia bez lasów prywatnych)	12,44 ha	9,50 ha
2.	Powierzchnia form ochrony przyrody	637,2 ha	637,2 ha

Źródło: opracowanie własne

4.9.2. Opis stanu obecnego

4.9.2.1. Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska

Środowisko przyrodnicze gminy Goleszów charakteryzuje się występowaniem w wielu miejscach obszarów leśnych wraz z niektórymi rodzajami roślinności nieleśnej. Obszar gminy porastają różnego typu lasy liściaste piętra pogórza i regla dolnego (grądy, żyzna buczyna karpacka, kwaśna buczyna górską, olszyna karpacka, łęg jesionowo - wiązowy, łęg jesionowo - olszowy, podgórski łęg jesionowy). Część z nich, jako cenne siedliska

przyrodnicze z wieloma rzadkimi gatunkami roślinności leży w granicach projektowanych i proponowanych rezerwatów przyrody oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Goleszów wynosi 1229 ha, co stanowi ok. 18,8% jej powierzchni. Największe kompleksy leśne to:

- "Pazuchy" w Cisownicy,
- "Grabicz" w Dzięgielowie i Goleszowie,
- "Bielowiec" w Bażanowicach,
- "Chełm" w Godziszowie
- kompleks na stoku Ostrego i Małej Czantorii.

Aktualnie, w ostatnich latach trwa proces odtwarzania naturalnego charakteru tych obszarów leśnych, polegający na zastępowaniu obumierających świerczyn uprawami liściastymi tj. bukiem, jesionem, jaworem, a w niższych partiach modrzewiem. Sadzony jest także świerk oraz jodła, której kondycja zdrowotna niegdyś słaba, teraz uległa poprawie.

W Krajowym Programie Zwiększenia Lesistości została określona potencjalna podaż gruntów rolnych do zalesienia. Ilość takich gruntów ustala się dla poszczególnych gmin, powiatów i województw. Kryteriami wyboru obszarów przewidzianych do zalesień są przede wszystkim:

- konieczność podjęcia walki z erozją wodną gleb, w której zalesienia odgrywać powinny rolę wiodącą,
- sukcesywny wzrost arealu gruntów nieekonomicznych w uprawie,
- sygnalizowane przez prywatnych użytkowników gruntów dodatkowe potrzeby.

Gmina Goleszów nie została zaliczona do gmin o szczególnie wysokich preferencjach zalesieniowych, ani do gmin o wysokich preferencjach zalesieniowych.

Na obszarze gminy występuje duże bogactwo florystyczne. Na kilku stanowiskach rośnie charakterystyczna dla Ziemi Cieszyńskiej cieszyńnianka wiosenna. Ponadto licznie występują storczykowate. Pod tym kątem szczególne cenne, aczkolwiek niestety nieobjęte ochroną są południowe zbocza góry Jasieniowa w Dzięgielowie ze stanowiskiem kruszczyka drobnolistnego i żłobika koralowatego rosnących w buczynie storczykowej. Co więcej, zachodnie fragmenty wierzchowiny góry Kowalok w Cisownicy to jedyne na Pogórzu Śląskim stanowiska storczyka drobnokwiatowego i kukułki białej, a w Lesznej Górnej znajdują się liczne grupy storczyków białych i męskich.

Fauna gminy Goleszów jest równie bogata. Oprócz pospolitych i często spotykanych w lasach zwierząt jak sarna, jeleni czy dzik, występuje również szereg chronionych gatunków. Wśród chronionych ssaków sporą grupę stanowią nietoperze oraz pilchowate. Obserwuje się także bogactwo ptactwa i herpetofauny – pośród nich głównie traszka górska i karpaczka w okolicy zbiorników wodnych na górze Jasieniowa oraz gniewosz plamisty z siedliskami w okolicach skoczni narciarskich. Cenne siedliska to także dawne kamieniołomy na górze Jasieniowa, łąki w obrębie gór Tuł i Kowalok, gdzie można spotkać liczne motyle, czy chrząszcze.

Gmina Goleszów położona jest na obszarze układu Europejskiej Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET. Celem jej utworzenia było umożliwienie migracji organizmów żywych oraz utrzymanie lub odtworzenie spójności przestrzennej i funkcjonalnej obszarów, głównie objętych formami ochrony przyrody. W obrębie gminy wskazano na następujące elementy systemu powiązań przyrodniczych:

- międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych "Olza-Odra" – przemieszczanie się organizmów występujących w bioregionach Karpat Zachodnich i Wyżyn Środkowopolskich,
- obszar węzłowy korytarzy ekologicznych dla ssaków kopytnych "Beskid Śląski",
- obszar węzłowy korytarzy ekologicznych ssaków drapieżnych, występujących w bioregionach Niżu Środkowoeuropejskiego i Wyżyn Środkowopolskich,
- ponadregionalny korytarz migracji ptaków "Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego".

Na obszarze gminy okresowo pojawiają się miejsca występowania Barszczu Sosnowskiego.

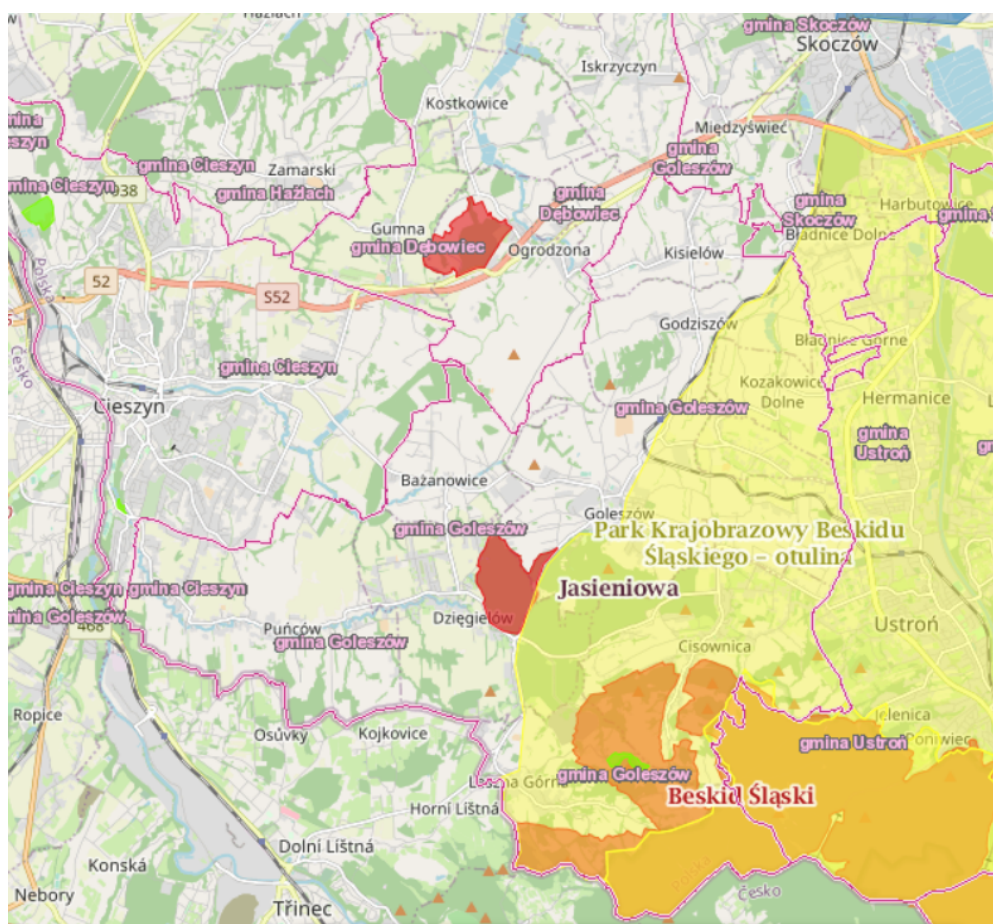
Jest to agresywna roślina inwazyjna, niezwykle trudna do zwalczania która od lat 50 do 70 XX wieku wprowadzana była do uprawy w różnych krajach bloku wschodniego jako roślina pastewna. Po niedługim czasie, z powodu problemów z uprawą i zbiorem, głównie ze względu na zagrożenie dla zdrowia, uprawy były porzucane. Gatunek okazał się przybylszym bardzo kłopotliwym, gdyż w szybkim tempie zaczął się rozprzestrzeniać spontanicznie.

Na terenie gminy Goleszów w latach 2012-2015 siedliska barszczu występowały głównie na granicy dużych użytków rolniczych SKR lub RKS, wzdłuż torów kolejowych. Jest on systematycznie niszczonej przez właścicieli nieruchomości, niemniej jednak stale wyrastają nowe rośliny. W ostatnich latach Gmina prowadziła mechaniczne oraz chemiczne usuwanie barszczu z pasa drogowego o powierzchni ok. 10 arów.

4.9.2.2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów

Na terenie gminy Goleszów znajdują się formy ochrony przyrody określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zmianami):

- rezerwat przyrody „Zadni Gaj”,
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- pomniki przyrody (ożywionej – jest to łącznie 13 drzew),
- stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa”,
- użytek ekologiczny „Góra Tuł”,
- obszar chronionego krajobrazu Cieszyńskie Pogórze,
- obszary Natura 2000: Cieszyńskie Źródła Tufowe i Beskid Śląski,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Rysunek 21 Formy ochrony przyrody na obszarze gminy Goleszów

Źródło: Geoserwis GIOŚ (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>, dostęp: 22.05.2020 r.)

Rezerwat „Zadni Gaj” został utworzony 30 sierpnia 1957 roku na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (Monitor Polski Nr 75, poz. 463 z dnia 20.09.1957 r.). Rezerwat posiada powierzchnię 6,39 ha i jest położony niedaleko Cisownicy na stokach wzgórza Zagaj (512 m n.p.m.), na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”. Przedmiotem ochrony jest w „Zadnim Gaju” naturalne stanowisko cisa pospolitego – w 1995 roku inwentaryzacja przyrodnicza wykazała istnienie 42 okazów tego drzewa. Najstarsze cisy mają ponad 200 lat i wysokość do 13 metrów. Las w rezerwacie to przekształcona (zdegradowana) buczyna karpacza w formie podgórskiej z wyraźnym udziałem świerka oraz z domieszką jodły, jesionu, modrzewia, dębu szypułkowego, klonu pospolitego i jaworu. W rezerwacie spotkać można wiele ciekawych, nieraz rzadkich gatunków roślin, w tym objętych ochroną gatunkową: cieszyńianka wiosenna, wawrzynek wilczelyko, bluszcz pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, pierwiosnka wyniosła, zimowit jesienny, podkolan biały, kruszczyk szerokolistny, kruszczyk siny i listera jajowata.

Park Krajobrazowy Beskidu śląskiego wraz z otuliną utworzony został Rozporządzeniem nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998r. (Dz. U. Województwa Bielskiego z 1998r. nr 9). Powierzchnia ogólna parku wraz z otuliną wynosi 60 905 ha, w tym powierzchnia samego parku 36 820 ha, z czego 3549 ha (łącznie z otuliną) znajduje się na terenie gminy Goleszów w podziale:

- powierzchnia parku krajobrazowego – 280 ha,
- powierzchnia otuliny parku – 3269 ha.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego zlokalizowany jest wzdłuż górnego biegu Wisły wraz z terenami źródłkowymi, w tym obejmuje także okoliczne pasma Beskidu Śląskiego. Lasy parku są pod silnymi wpływami antropogenicznymi i są niestety w znacznym stopniu przekształcone przez człowieka. Siedliska przyrodnicze o statusie naturalnym lub tylko nieznacznie przekształcone przez działalność człowieka zostały uznane za rezerwat przyrody i zajmują zaledwie 1% całkowitej powierzchni parku. Takim rezerwatem jest między innymi omówiony wyżej „Zadni Gaj” o powierzchni 6,39 ha. Aktualnie występujące na terenie parku krajobrazowego piętro pogórza (wysokość około 500 m n.p.m.) w większości przekształcone jest w pola uprawne oraz tereny zurbanizowane, a pozostałe niewielkie fragmenty łągów i grądów stanowią nikły procent powierzchni. Z kolei w reglu dolnym (wysokość 500-1000 m n.p.m.) dominującą biocenozą jest buczyna z domieszką świerka, jodły i jawora.

Na terenie gminy Goleszów aktualnie objętych ochroną jest 11 pomników przyrody, z których

- pomnik przyrody „Cis pospolity” w Goleszowie - ustanowiony orzeczeniem o uznaniu za pomnik przyrody Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (dalej: PWRN) w Katowicach z dnia 23 kwietnia 1954 r. nr RL.13b/10/54,
- pomnik przyrody „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach - ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 19 listopada 1955 r. nr RL.13b/44/55,
- pomnik przyrody „Cis pospolity” w Cisownicy (na Górze Tuł) - ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 27 czerwca 1957 r. nr L.O.13b/23/57,
- pomnik przyrody „Klon polny” w Cisownicy - ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 6 lipca 1962 r. nr RL/OP/b/20/62,
- pomnik przyrody „Miłorząb japoński” w Bażanowicach - ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Bielskiego z dnia 1 września 1998 r nr 12/98,
- pomnik przyrody „Modrzew europejski” w Godziszowie - ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 25 lutego 2004 r. nr 7/2004,
- pomnik przyrody „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – lipa drobnolistna” w Cisownicy - ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 16 marca 2004 r. nr 12/2004,
- pomnik przyrody „Dąb szypułkowy” w Dzięgielowie - ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 26 marca 2004 r. nr 13/2004,
- pomnik przyrody „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie - ustanowiony uchwałą Rady Gminy z dnia 30 maja 2006 r nr 18/2004,
- pomnik przyrody „Buk zwyczajny” w Cisownicy - ustanowiony uchwałą Rady Gminy Nr XLIII/370/06,
- pomnik przyrody „Cis pospolity” w Cisownicy - ustanowiony uchwałą Rady Gminy Nr XLIII/370/06.

Stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa” zostało utworzone Rozporządzeniem nr 5/09 Wojewody Śląskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego pod nazwą „Jasieniowa” w gminie Goleszów (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2009 r., nr 57, poz. 1261). Stanowisko przyrody nieożywionej „Jasieniowa” ma powierzchnię 5,50 ha, a celem jego ustanowienia było zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych unikatowych odsłoneń fliszu karpackiego, w tym wapieni cieszyńskich, a także stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Użytek ekologiczny „Góra Tuł” to teren nieleśny o powierzchni 6,93 ha, którego przedmiotem ochrony jest górska łąka kośna. Utworzony został Rozporządzeniem Nr 41/07 Wojewody Śląskiego z dnia 31 lipca 2007 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Góra Tuł” w obrębie ewidencyjnym Leszna Górna, w gminie Goleszów (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2007 r. nr 128, poz. 2506). Celem ustanowienia użytku było zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łąk storczykowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Przez obszar gminy Goleszów przebiega granica dwóch obszarów chronionych NATURA2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) Cieszyńskie Źródła Tufowe i specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) Beskid Śląski.

Obszar NATURA2000 Cieszyńskie Źródła Tufowe położony jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego na terenach leśnych i rolniczych. Wzgórza tworzące obszar porośnięte są lasami liściastymi i mieszanymi, wśród których znajdują się źródła tworzące stałe lub okresowe strumienie. Odkładają się w tych miejscach martwice

wapienne, zwane tufami i trawertynami, których powstawaniu sprzyja udział mchów brunatnych i glonów (biologiczna depozycja martwic) lub progów w korycie cieków (fizyczna depozycja martwic). Występuje tutaj 9 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (w tym siedlisko kamieniejących źródeł z formacją tufów wapiennych uznane przez Dyrektywę Siedliskową jako priorytetowe), 2 gatunki płazów z załącznika II tej dyrektywy oraz jeden gatunek ptaka z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto ostoja stanowi siedlisko dla salamandry plamistej oraz 22 rzadkich gatunków roślin, wśród których 15 znajduje się pod ochroną.

Obszar NATURA2000 Beskid Śląski o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Występuje tu wiele różnorodnych form skalnych, takich jak: progów i wodospadów w dolinach potoków czy też powierzchniowe i podziemne formy osuwiskowe. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, ale występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym jednymi z najcenniejszych są zachowane fragmenty lasu jodłowo-bukowo-świerkowego o charakterze naturalnym, dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy, bór na torfie oraz murawy kserotermiczne na górze Tuł. Na terenie ostoi zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, w tym szczególnie interesujące - jedno z 4 stanowisk w Polsce tojadu morawskiego czy jedno z 4 regionów występowania tocji karpackiej.

W celu ochrony walorów przyrodniczych na obszarze gminy oraz za jej granicami gmina zrealizowała projekt transgraniczny projekt Goleszowa i Wędryni pn. „Przyroda nie zna granic / Příroda nezná hranic”, w ramach którego przeprowadzono takie działania jak:

- wyznaczenie ścieżki przyrodniczej na odcinku Goleszów – Wędrynia (łącznie ok. 15 km),
- wydanie wspólnej, dwujęzycznej książki i ulotki „Przyroda nie zna granic / Příroda nezná hranic”,
- ustawienie 15 dwujęzycznych tablic informacyjnych opisujących między innymi dziedzictwo przyrodnicze i religijne obu gmin,
- wykonanie miejsc postojowych w Lesznej Górnej ułatwiających dostęp do dziedzictwa opisywanego w projekcie,
- odnowieni miejsca kultu religijnego - renowacja krzyża na granicy polsko – czeskiej,
- wykonanie na granicy polsko - czeskiej miejsca wspólnych spotkań i odpoczynku.

4.9.2.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Zaledwie 18,8% powierzchni gminy zajmują lasy. Uwarunkowane jest to dużym udziałem gleb żyznych w ogólnej ilości gleb. Na podłożu łupkowym i marglistym utworzyły się gleby brunatne i dosyć żyzne bielice, na wapieniach – żyzne rędziny, a w dolinach rzek – mady typu redlinowego, które są najlepszymi glebami na tym terenie. Lasy pozostały jedynie na zboczach o dużym nachyleniu oraz w ich szczytowych partiach. Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (aktualizacja 2003) wskaźnik zalesienia w 2020 r. powinien wynosić 30 %, a po 2050 r. 33 %. Gmina przy stopniu zalesienia 18% nie spełnia wskaźnika zalesienia przewidzianego na 2020 r. Stopniowe zwiększanie zalesiania i stopnia lesistości gminy jest więc wysoce wskazane.

Łączna powierzchnia lasów wynosi 1229 ha (2018 rok), z czego:

- lasy Skarbu Państwa 780 ha (w tym lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – 776 ha, lasy publiczne w zasobie Własności Rolnej SP – 2 ha, inne – 2 ha),
- lasy gminy Goleszów 6 ha,
- lasy prywatne 443 ha.

Tabela 29 Powierzchnia lasów na terenie gminy Goleszów (ha)

Typ własności leśnictwa	Powierzchnia lasów w kolejnych latach (ha)		
	2016	2017	2018
las publiczne Skarbu Państwa	779	779	780
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	775	775	776
las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	2	2	2
las publiczne gminne	6	6	6
las prywatne	443	443	443

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (dostęp: 29.05.2020 r.)

Pierwotną roślinnością na przedmiotowym obszarze były lasy łąkowe, których drzewostan tworzyły głównie graby pospolite, lipy drobnolistne i dęby szypułkowe. Obecnie w lasach poza wymienionymi drzewami powszechnie występują też: buki, jesiony, sosny, modrzewie oraz sztucznie wprowadzone świerki. Sporadycznie można spotkać cisy i jodły.

Dla terenów gminy Goleszów opracowano na zlecenie Starosty Cieszyńskiego następujące, aktualnie obowiązujące, uproszczone plany urządzenia lasu (dalej: UPUL) obejmujące lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa, należące do osób fizycznych i wspólnot gruntowych:

- UPUL obrębu ewidencyjnego 1 (Bażanowice) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 2 (Dzięgielów) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 3 (Cisownica) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 4 (Godziszów) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 5 (Goleszów) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 6 (Kisielów) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 7 (Kozakowice Dolne) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 8 (Kozakowice Górne) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 9 (Leszna Górna) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o.;
- UPUL obrębu ewidencyjnego 10 (Puńców) gminy Goleszów na okres od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2022 roku, sporządzony przez Krameko Sp. z o.o..

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach przedstawiła Ministrowi Środowiska wykonany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej oddział w Krakowie Plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Ustroń, który to został zatwierdzony przez Ministra w dniu 3 sierpnia 2018 r. Plan urządzenia lasu obejmuje okres gospodarczy od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2027r. i określa m.in. podstawowe zadania z zakresu ochrony siedlisk leśnych i cennych biocenoz. W lasach na terenie gminy Goleszów zadania te obejmują:

- prowadzenie prac leśnych w sposób wykluczający możliwość fizycznego niszczenia siedliska, wspomaganie procesu biodepozycji martwicy wapiennej poprzez instalację fizycznych przeszkód spowalniających spływ wód, przerzedzenie drzewostanu w wybranych miejscach, zainstalowanie zabudowy przeciwerozrywnej, zwalczanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych,
- kształtowanie i utrzymanie złożonej struktury pionowej i poziomej drzewostanów, preferowanie odnowienia naturalnego, prowadzenie prac zrębowych i zrywkowych w okresie zimowym, rekultywację nowopowstałych szlaków zrywkowych, pozostawianie martwego drewna,
- przebudowę drzewostanów w kierunku doprowadzenia do zgodności z siedliskiem,
- wyznaczenie jako pododdziały i wyłączenie z użytkowania płatów podgórskiego łągu jesionowego.

Ponadto, poszczególne formy ochrony przyrody na obszarze Goleszowa posiadają określone zadania ochronne w ramach zarządzeń organów ustanawiających te formy. Wobec tego, przewidziane są działania ochronne (w tym dla obszarów leśnych) dla:

- rezerwatu przyrody „Zadni Gaj” - posiada on plan zadań ochronnych obowiązujący od 8 listopada 2018 r. na mocy Zarządzenia nr 23/2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Zadania ochronne obejmują głównie:
 - stworzenie naturalnych barier blokujących ruch pojazdów motorowych,
 - utrzymanie dolnego ogrodzenia rezerwatu od strony pastwiska poprzez jego bieżące naprawy i konserwację,
 - utrzymanie ogrodzenia odnowienia cisów poprzez jego bieżące naprawy i konserwację,
 - usuwanie podrostów drzew i krzewów oraz wykaszanie runa leśnego wraz z wyniesieniem powstałej biomasy poza obszar rezerwatu,
 - ścinanie martwych drzew zagrażających cisom.

- Obszaru NATURA2000 Cieszyńskie Źródła Tufowe – obszar posiada zatwierdzony Plan zadań ochronnych (Zarządzenie nr 38/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 grudnia 2013 r.) obejmujący dla gminy Goleszów głównie:
 - stosowanie dawek nawozowych zgodnie z opracowywanymi wskazaniami,
 - prowadzenie prac leśnych w sposób wykluczający możliwość fizycznego niszczenia siedliska, wspomaganie procesu biodepozycji martwicy wapiennej poprzez instalację fizycznych przeszkód spowalniających spływ wód, przerzedzenie drzewostanu w wybranych miejscach, zainstalowanie zabudowy przeciwerozyjnej, zwalczanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych,
 - kształtowanie i utrzymanie złożonej struktury pionowej i poziomej drzewostanów, preferowanie odnowienia naturalnego, prowadzenie prac zrębowych i zrywkowych w okresie zimowym, rekultywację nowopowstałych szlaków zrywkowych, pozostawianie martwego drewna,
 - instalacja w korytach cieków drewnianych kłód,
 - monitorowanie obecności dzików i ewentualnych szkód przez nie wyrządzonych,
 - monitoring działań ochronnych, kontrola terenowa i analiza dokumentacji w celu potwierdzenia wykonania działań ochronnych związanych z ochroną czynną oraz z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.

Dla obszaru NATURA2000 Beskid Śląski Plan zadań ochronnych jest w toku realizacji.

4.9.3. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak występowania obszarów klęsk żywiołowych i zagrożeń ekologicznych bogactwo form ochrony przyrody bogactwo gatunkowe, w tym gatunków chronionych	niska lesistość w stosunku do lesistości kraju oddziaływanie zanieczyszczeń w powietrzu na stan roślinności
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zalesianie, nasadzenia bezpieczeństwo pożarowe utrzymanie form ochrony przyrody w dobrej kondycji prace konserwujące i ochronne wynikające z przyjętych uchwał dla poszczególnych form ochrony lokalne ograniczenia emisji do powietrza (tzw. niskiej emisji) edukacja przyrodnicza	zanieczyszczenie środowiska (powietrza, gleb, wód) wzmógłony ruch motocykli na trasach przyrodniczych i szlakach; klusownictwo wzmoczone zainteresowanie i ruch turystów brak lub niewystarczająca realizacja zadań ochronnych brak środków finansowych na realizację zadań ochronnych lasów i form ochrony przyrody emisje transgraniczne wpływające na kondycję drzewostanów obce, inwazyjne gatunki w rodzimej florze i faunie

Źródło: opracowanie własne

4.9.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Utrzymanie i funkcjonowanie istniejących form ochrony przyrody jest ważnym elementem realizacji celów ochrony przyrody w gminie Goleszów. Formy ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o prawo ochrony przyrody oraz odrębne zarządzenia jednostek odpowiedzialnych. Położenie geograficzne gminy Goleszów sprzyja różnego rodzaju formom ochrony przyrody – pagórkowaty, górzysty teren to siedlisko cennych i rzadkich gatunków flory i fauny, a także ciekawych biocenoz i ekosystemów. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Analiza SWOT wskazuje, iż najważniejszym problemem ochrony przyrody jest obecnie wzmógłony ruch turystyczny, w tym pojazdów motocyklowych i quadów, który zagraża naturalnym, cennym przyrodniczo siedliskom. Ponadto na kondycję przyrody ma wpływ zanieczyszczenie powietrza (w tym możliwe oddziaływanie transgranicznych emisji na kondycję drzew) oraz zanieczyszczenia (zaśmiecanie) lasów. Dodatkowo obszar gminy wykazuje się stosunkowo niską lesistością w odniesieniu do krajowego stopnia zalesienia. Mimo to, gmina charakteryzuje się dużą ilością form ochrony przyrody oraz bogactwem flory i fauny. W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowano przede wszystkim: uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, kontynuację działań z zakresu edukacji ekologicznej, tworzenie

nowych ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych i wdrażanie oraz kontynuację działań ochronnych dla poszczególnych form ochrony. W dokumentach planistycznych powinny być nadal uwzględniane wszystkie formy ochrony przyrody, tak, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk. Zaplanowane działania będą realizowane przez gminę Goleszów, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, Nadleśnictwo Ustroń w ramach własnych budżetów lub projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 54, 55, 56.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

4.10.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele zapisane w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska		
Cel średniookresowy „Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków”		
Cel krótkookresowy „Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych”		
Zadania	Planowane zadania	Planowane zadania
Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR).	Na terenie gminy Goleszów nie ma zakładów kwalifikujących się do zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.	Rejestr prowadzony jest przez Państwową Straż Pożarną w Katowicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Goleszów

Tabela 30 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2019 (w przypadku braku danych wzięto pod uwagę rok 2018)
1.	Liczba odnotowanych poważnych awarii	0	0

Źródło: opracowanie własne

4.10.2. Opis stanu obecnego

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23. ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.). Rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Ponadto Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Zakłady takie zazwyczaj przynoszą wiele korzyści dla lokalnej społeczności, zapewniają zatrudnienie, utrzymanie, są motorem rozwoju i wspierają inicjatywy społeczne. Jednakże z uwagi na charakter prowadzonej działalności, są także źródłem potencjalnego zagrożenia.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie gminy Goleszów nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Najbliżej położony zakład o ryzyku poważnej awarii PPG Polifarb Cieszyń S.A. zlokalizowany w Cieszynie przy ulicy Chemików 16. Firma oferuje swoim klientom telefoniczną usługę reakcji alarmowej. Usługa ta umożliwia szybkie uzyskanie odpowiednich informacji medycznych oraz informacji dotyczących czynności, które należy podjąć w razie niespodziewanego wycieku na autostradach, kolei, pokładach samolotów itp.

Firma projektuje, buduje i obsługuje swoje obiekty w sposób, który nie wpływa negatywnie na stan zdrowia mieszkańców oraz środowisko. Firma oszczędza energię, wodę oraz surowce, zintegruje ochronę przed skażeniami oraz wnosi pozytywny wkład w otaczającą społeczność oraz całe społeczeństwo.³⁴ Aktualnie zakład ten w żaden sposób nie oddziałuje na teren gminy Goleszów.

Przedsiębiorstwa prowadzące działalność na obszarze gminy nie wykazują uciążliwości, dowodem na dbałość o stan środowiska są corocznie wydawane decyzje środowiskowe. W okresie 2017-2019 Wójt Gminy Goleszów wydał:

³⁴ <http://www.ppgindustrialcoatings.com/Safety.aspx> (dostęp 13 maja 2020 r.)

- w 2017 roku - 3 decyzje środowiskowe,
- w 2018 roku - 4 decyzje środowiskowe,
- w 2019 roku - 8 decyzji środowiskowych.

W systemie bezpieczeństwa dla mieszkańców gminy Goleszów kluczowe role odgrywają Policja i Straż Pożarna. Gmina Goleszów leży w obrębie działania Komisariatu Policji w Ustroniu.

Na terenie gminy zanotowano w 2019 roku 257 zdarzeń, a więc o 55 więcej niż w roku 2018 (wzrost o ponad 27%). Najwięcej zdarzeń było związanych z intensywnymi opadami deszczu (63 interwencje), przybojem wód (61 akcji) i silnym wiatrem (39 interwencji).

W 2019 roku było 27 pożarów (o 8 więcej niż 2018 roku. W 2019 roku zginęły w nich dwie osoby, a dwadzieścia trzy zostały ranne.

Nadzór nad transportem w tym nad ładunkami przewożonymi pojazdami samochodowymi sprawuje Policja i kontroluje je w sposób wyrywkowy, nie są prowadzone statystyki dla poszczególnych gmin.

W opinii Policji gmina Goleszów w 2019 roku przestępczość utrzymywała się na poziomie zbliżonym do tego z 2018 roku. Zmniejszyła liczba najcięższych przestępstw, ale zatrzymano więcej nietrzeźwych kierujących.³⁵

Kolejnym elementem bezpieczeństwa mieszkańców jest ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa. Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań czy podtopień zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej.

Na terenie gminy działa dziewięć ochotniczych straży pożarnych wyposażone w jeden lub dwa pojazdy. Trzy jednostki są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, co wiąże się z koniecznością spełniania przez nie dodatkowych wymogów organizacyjnych, sprzętowych oraz w zakresie wyszkolenia. Pozostałe jednostki spełniają ustawowe wymogi do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

Jednostki te są corocznie doposażane w niezbędny sprzęt do ochrony zdrowia, życia i mienia mieszkańców. Wśród innych zadań zrealizowanych w ostatnich latach warto zwrócić uwagę na zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bażanowicach.

Na terenie gminy nie ma mogiłników, które mogłyby być znaczącym źródłem zanieczyszczeń dla chemizmu wód i gleb. Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Kontrole w tym zakresie prowadzone są przez WIORIN. W ostatnich latach nie zanotowano naruszeń w magazynowaniu i obrocie środkami ochrony roślin, uchybienia wykryto w stosowaniu środków ochrony roślin. Działania kontrolne będą prowadzone w cyklach rocznych przez WIORIN Oddział w Cieszynie. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Według informacji zamieszczonych w prowadzonym przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin w Katowicach „Rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub ich konfekcjonowania” na terenie gminy Goleszów nie punkty sprzedaży środków ochrony roślin. Niemniej jednak środki ochrony roślin w niskich klasach toksyczności są dostępne w większości sklepów ogrodniczych i kwiatarskich rozproszonych po całej gminie.

Na stronie internetowej gminy Goleszów oraz w lokalnej prasie „Panorama Goleszowska” okresowo zamieszczane są informacje oraz poradniki w zakresie postępowania w sytuacjach zagrożeń, zamieszczane są także szczegółowe i dokładne informacje dla mieszkańców o sposobach zachowania się w sytuacjach różnorodnych zagrożeń i niebezpieczeństw wraz z instrukcjami postępowania i poradami.

Ważnym aspektem kształtowania bezpieczeństwa są działania na rzecz budowy świadomości społecznej. W odniesieniu do ochotniczych straży pożarnych wiąże się to z prowadzeniem młodzieżowych drużyn pożarniczych, zrzeszających młodych mieszkańców, którzy nabywają pierwsze umiejętności z zakresu ratownictwa. Ważnym wydarzeniem edukacyjnym była zorganizowana na parkingu przy Urzędzie Gminy w Goleszowie impreza pn. „Ze strażą pożarną bezpiecznie”. W jej trakcie rywalizowały ze sobą drużyny z poszczególnych szkół.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż gmina Goleszów nie jest zagrożona ryzykiem występowania awarii i zagrożeń przemysłowych.

³⁵ Raport o stanie gminy Goleszów w 2018 i 2019 roku

4.10.3. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak większych zakładów brak większych zagrożeń stanu czystości wód i gleb prawidłowe funkcjonowanie dziewięciu jednostek OSP będących w razie potrzeby w stałej gotowości	zły stan niektórych dróg
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
bardzo mała prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia przemysłowego poprawa bezpieczeństwa dla użytkowników dróg w wyniku remontów modernizacji dróg oraz budowy chodników i oświetlenia	możliwość wystąpienia zagrożenia drogowego (wypadki) związanego ze stanem dróg

Źródło: opracowanie własne

4.10.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary, powodzie i zalania.

Zagrożenia chemiczne i pożarowe wynikają głównie z gęstości zaludnienia, charakteru zabudowy i stopnia uprzemysłowienia – takiego zagrożenia w gminie Goleszów nie ma.

Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. Analiza SWOT jako mocną stronę gminy wskazała na fakt, iż na terenie sołectw zlokalizowane są jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które w razie potrzeby są zawsze gotowe do działania.

W związku z tym jednym z zadań własnych Gminy jest wsparcie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi. Zadanie to finansowane może być ze środków własnych Gminy oraz środków zewnętrznych, takich jak Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Zapobieganie awariom drogowym prowadzone jest poprzez stałe remonty i modernizację dróg oraz doraźne kontrole przez Policję w Ustroniu transportów z ładunkami niebezpiecznymi, a także w razie potrzeby wyznaczanie tras przewozu materiałów niebezpiecznych. Istotne jest kierowanie transportów z substancjami niebezpiecznymi wyznaczonymi trasami (jeśli takie są), a także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki. W sytuacji, kiedy dochodzi do zanieczyszczenia środowiska podmiotem odpowiedzialnym za usunięcie skutków awarii w środowisku jest sprawca awarii.

Istotnym zadaniem realizowanym przez samorząd gminy jest kontynuowanie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi. Działania te realizowane są poprzez akcje edukacyjno-szkoleniowe, a dla dzieci poprzez zabawę. Gmina także zadania realizuje także poprzez zamieszczanie na stronach internetowych czy na łamach lokalnej prasy poradników jak mieszkańcy powinni zachować się w sytuacji zagrożenia czy katastrofy.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w tabelach 57, 58, 59.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu
- nadzwyczajne zagrożenia
- edukacja ekologiczna
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Szczególnie ważne jest także to, że w każdej dziedzinie środowiskowej jest prowadzona edukacja ekologiczna. Nadzwyczajne zagrożenia lub awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska przyrodniczego, co oznacza, że w celu kontroli stanu środowiska i podjęcia szybkich i skutecznych działań interwencyjnych niezbędny jest bieżący monitoring i stała kontrola stanu środowiska.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.³⁶

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

³⁶ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.³⁷

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów i hydrotechnicznych, itp. Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy Goleszów przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy KPP w Cieszynie pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2027 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej gminy Goleszów odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, gimnazjalną i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak

³⁷ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

W zakresie działalności edukacyjnej w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie gminy stale i na bieżąco powinno się organizować:

- akcje,
- spotkania,
- konkursy,
- warsztaty,
- imprezy plenerowe.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, ale także dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak, ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie gminy realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami temat ten został w tej części potraktowany najszerzej.

5.4. *Monitoring środowiska*

Monitoring środowiska prowadzony jest corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. WIOŚ mając na względzie jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń, realizując politykę państwa, dba o zapewnienie dobrego stanu środowiska i racjonalne korzystanie z jego zasobów. Zadania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na działalności inspekcyjnej oraz monitoringu środowiska.

Działalność inspekcyjna polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa z zakresu ochrony środowiska. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania wystawiane są mandaty karne.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz zanieczyszczenia i skażenia gleby i ziemi (na poziomie krajowym). Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.³⁸

W związku z tym zagadnienia te są wzięte pod uwagę i ich założenia będą realizowane na obszarze gminy Golezów w ramach niniejszego „Programu...”.

³⁸ opracowanie na podstawie dokumentu „ogólnie kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020 (z perspektywą do 2025 r.)”, Warszawa, listopad 2015

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 31 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba aktualizacji PGN źródło danych: Gmina Goleszów	1	2	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Goleszów"	Zadanie własne: Gmina Goleszów	zmiana w przepisach prawnych dotyczących dokumentów
			Liczba kotłów węglowych spełniających wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC źródło danych: Gmina Goleszów Aktualizacja PGN	14	78		Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły węglowe spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC)	Zadanie monitorowane: mieszkańcy gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba kotłów gazowych źródło danych: Gmina Goleszów Aktualizacja PGN	60	100		Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły gazowe)	Zadanie monitorowane: mieszkańcy gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba kotłów na biomasę spełniających wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC źródło danych: Gmina Goleszów Aktualizacja PGN	8	10		Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły na biomasę spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC)	Zadanie monitorowane: mieszkańcy gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba termomodernizacji budynków	16	196		Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa	Zadanie monitorowane:	brak środków finansowych

			źródło danych: Gmina Goleszów				energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym	mieszkańcy gminy Goleszów	
			Liczba nowych przyłączy gazowych w budynkach komunalnych gminy źródło danych: Gmina Goleszów	-	w zależności od potrzeb inwestycyjnych		Projekt i budowa przyłączy gazowych w budynkach komunalnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba zmodernizowanych instalacji c.o. w budynkach komunalnych gminy źródło danych: Gmina Goleszów	13	70		Zmiana sposobu ogrzewania w blokach komunalnych na terenie gminy: Wymiana pieców kaflowych na kotły gazowe	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba termomodernizacji budynków użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Goleszów Aktualizacja PGN	0	10		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba termomodernizacji obiektów w zasobie komunalnym gminy źródło danych: Gmina Goleszów	0	4		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków w zasobie komunalnym gminy	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba i moc instalacji odnawialnych źródeł energii zamontowanych na budynkach użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Goleszów	0	2		Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej w gminie Goleszów (mikroinstalacje)	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba przeprowadzonych kampanii	3	5-10		Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych

			źródło danych: Gmina Goleszów				wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach		
			Ilość budynków objętych monitoringiem źródło danych: Gmina Goleszów	0%	100%		Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba kontroli zakładów w ciągu roku źródło danych: WIOŚ	10	w zależności od potrzeb i zgłoszeń mieszkańców		Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych
			Liczba i długość odcinków dróg budowanych, przebudowywanych i modernizowanych źródło danych: Gmina Goleszów PZDP w Cieszynie	27 odcinków dróg gminnych (dł. 8,098 km) 5 odcinków dróg powiatowych (dł. 3,4 km)	wg potrzeb inwestycyjnych	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: PZDP w Cieszynie	brak środków finansowych
			Liczba i długość tras pieszko-rowerowych (km) Źródło danych: Gmina Goleszów	15	wg potrzeb inwestycyjnych		Budowa i wyznaczenie tras pieszko-rowerowych na terenie gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych

Tabela 32 Harmonogram zadań własnych w zakresie klimatu i jakości powietrza

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	do 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Goleszów "	Gmina Goleszów			30			30		60	środki Gminy Goleszów, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	aktualizacja co 3 lata

		Liczba nowych przyłączy gazowych w budynkach komunalnych gminy	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020	
		Zmiana sposobu ogrzewania w blokach komunalnych na terenie gminy: Wymiana pieców kaflowych na kotły gazowe	Gmina Goleszów	928							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020	
		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Gmina Goleszów	2 624,3							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020	
		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków w zasobie komunalnym gminy	Gmina Goleszów	1 451,4	1 626,4	1 520,5	100	1 100		5 798,3	środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020, WFOŚiGW/NFOŚiGW	
		Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej w gminie Goleszów (mikroinstalacje)	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020, WFOŚiGW/NFOŚiGW	
		Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej na potrzeby sprawozdań z POP i PGN	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb							środki Gminy Goleszów	
		Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach	Gmina Goleszów	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	14-21	środki Gminy Goleszów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych gminnych	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Budowa i wyznaczenie tras pieszo-rowerowych na terenie gminy Goleszów	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb							środki Gminy Goleszów, POiŚ/RPO 2014-2020, NFOŚiGW/WFOŚiGW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów także szacunków własnych

Tabela 33 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym	mieszkańcy	2 232	środki mieszkańców, POiŚ/RPO 2014-2020, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym	mieszkańcy	3 920	środki mieszkańców, POiŚ/RPO 2014-2020, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ	w zależności od potrzeb i zgłoszeń mieszkańców	środki WIOŚ	działanie jest realizowane co roku i będzie kontynuowane
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych powiatowych	PZD w Cieszynie	wg potrzeb	środki powiatu cieszyńskiego, POiŚ/RPO 2014-2020	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. POWIETRZA:

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska

WIOS – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

PWIS – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela 34 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba przedsiębiorstw badanych pod kątem emisji hałasu źródło danych: WIOŚ	2	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane: WIOŚ	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
			Czy wprowadzono do PZP zapisy dot. ograniczenia emisji hałasu źródło danych: Gmina Goleszów	tak	tak		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak możliwości zmian w planach w tym zakresie
			Wynik badań hałasu kolejowego źródło danych: WIOŚ	brak badań	brak przekroczeń		Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów – Goleszów – Cieszyn/Wisła Głębce	Zadanie monitorowane: PKP PLK S.A.	brak środków finansowych na realizację zadania
			Ilość akcji edukacyjnych dotyczących hałasu źródło danych: Gmina SGoleszów	kilka	kilka		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak zainteresowania mieszkańców
			Ilość punktów pomiaru hałasu drogowego na terenie Gminy źródło danych: WIOŚ	0	1	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania
			Ilość wydawanych rocznie decyzji administracyjnych źródło danych: Powiat Cieszyński	0	wg potrzeb		Działania administracyjne mające na celu ograniczenia hałasu z zakładów	Zadanie monitorowane: Powiat Cieszyński	zadanie będzie realizowane w razie wystąpienia potrzeby

Tabela 35 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Ochrona przed hałasem	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Gmina Goleszów	Koszty administracyjne								środki własne Gminy Goleszów	w ramach aktualizacji PZP
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Goleszów	Koszty zależne od skali i zakresu działań (5-20 tys /rok)								środki własne Gminy Goleszów środki zewnętrzne WFOŚiGW	możliwość szukania sponsorów

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 36 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ	koszty prowadzenia działań kontrolnych	środki WIOŚ	ilość przedsiębiorstw do kontroli ustalana jest przez WIOŚ
		Działania administracyjne mające na celu ograniczenie hałasu z zakładów	Powiat Cieszyński	koszty administracyjne	środki Powiatu Cieszyńskiego	poprzez wydawanie decyzji
		Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów – Goleszów – Cieszyn/Wisła Głębce	PKP PLK S.A.	Zgodnie z dokumentacją kosztorysową - w trakcie opracowania	środki PKP PLK S.A.	
		Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	WIOŚ	w zależności od ilości pomiarów	środki WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 37 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: WIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Zadanie własne: Gmina Goleszów	ryzyko sprzeciwu mieszkańców
							Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie monitorowane: Powiat Cieszyński	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	wzrost liczby źródeł promieniowania

Tabela 38 Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	L	M
1.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Goleszów	koszty administracyjne (uzgodnienia realizowane w ramach obowiązków służbowych)								środki Gminy Goleszów	zadanie realizowane w trakcie planowania lokalizacji instalacji

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 39 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Katowicach	w zależności od lokalizacji punktów	środki WIOŚ	realizacja w sytuacji rozwoju ilości punktów monitoringowych
		Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Powiat Cieszyński	koszty administracyjne wynikające z prowadzenia ewidencji (w ramach obowiązków służbowych)	środki Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 40 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu	Ocena JCWP źródło danych: WIOŚ	wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	Zadanie monitorowane: WIOŚ, PiG	brak
			Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie źródło danych: Gmina Goleszów	2 rocznie	2 rocznie		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: PGWWP	brak zainteresowania mieszkańców Gminy
			Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie koryt cieków źródło danych: PGWWP	5 inwestycji na ciekach zlokalizowanych na terenie gminy Goleszów (Bobrówka, Glinik, Leśnica, Puńcówka) koszt całkowity: 297 000,00 zł	dalsza konserwacja i utrzymanie cieków		Utrzymanie i bieżące remonty cieków: - konserwacja rzeki Bobrówki w km 1+300 – 5+300 i 8+100 – 10+100; - konserwacja cieków Glinik w km 1+400 - 2+100; - konserwacja cieków Leśnica; - zabudowa wyryw oraz naprawa umocnień na rzece Puńcówce w km 1+600 – 1+650 i 9+650-850; - zabudowa wyryw na cieku Leśnica.	Zadanie własne: Gmina Goleszów tylko jako współpraca z administratorami cieków Zadanie monitorowane: PGWWP	niewystarczające środki finansowe

Tabela 41 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1	Gospodarowanie wodami	Utrzymanie i bieżące remonty cieków	Gmina Goleszów tylko jako współpraca z administratorami cieków wodnych	297								środki PGWWP	zadanie realizowane jako kontynuacja
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb								środki Gminy oraz zewnętrzne źródła finansowania (np. WFOŚiGW)	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 42 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	WIOŚ, PiG	w zależności od ilości punktów monitoringowych	środki WIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	PGWWP	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych	środki PGWWP	zadanie ciągle
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków	PGWWP Zarząd Zlewni w Katowicach i Gliwicach	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych	środki PGWWP	realizacja jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. GOSPODAROWANIA WODAMI:

PGW WP - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska

WIOS – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

PWIS – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

WFOSiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

RPO WŚ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

Tabela 43 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: Gmina Goleszów	46,9 km	48 km	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów (Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.)	brak środków finansowych
			Skanalizowanie Gminy źródło danych: Gmina Goleszów	23,7 %	25%				
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: Gmina Goleszów	1	1		Kisielów ul. Główna - wymiana sieci wodociągowej około 3100 mb	Zadanie własne: Gmina Goleszów (Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.)	brak środków finansowych
			Zwodociągowanie Gminy źródło danych: Gmina Goleszów	75%	77%				
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: Gmina Goleszów	120,4 km	123,4 km				
			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/ źródło danych: Gmina Goleszów	2	2	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak zainteresowania mieszkańców Gminy
			Liczba przydomowych oczyszczalni źródło danych: Gmina Goleszów	69	100		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak kadr i przeszkolonych pracowników

			Liczba kontroli na posesjach źródło danych: Gmina Goleszów	40/rok	45/rok	jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak kadr i przeszkolonych pracowników
			Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi źródło danych: WIOŚ	1/rok	2/rok		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych

Tabela 44 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

lp .	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Gospodarka wodnościekowa	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Goleszów	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb i możliwości uzyskania wsparcia z zewnętrznych źródeł finansowania								środki Gminy Goleszów, środki WFOŚiGW	
		Kisielów ul. Główna - wymiana sieci wodociągowej około 3100 mb	Gmina Goleszów	1 020									
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Goleszów	2	2	2	2	2	2	2	4	środki Gminy Goleszów ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/ NFOŚiGW	

		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Goleszów	koszty administracyjne					środki Gminy Goleszów	
		Wsparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków	Gmina Goleszów	wg kosztorysów inwestycji					środki Gminy Goleszów, ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	poziom dofinansowani a zależny od środków finansowych
		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Goleszów	20	20	20	20	40	środki Gminy Goleszów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 45 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	realizowane jako kontynuacja
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	5	środki Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ:

PGW WP - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska

WIOS – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

RPO WŚ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

Tabela 46 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych	Ilość terenów osuwiskowych źródło danych: Powiat Cieszyński	29	33	Zabezpieczenie terenów osuwiskowych na terenie Gminy	Obserwacja i monitoring terenów zagrożonych osuwaniem oraz prowadzenie ich rejestru	Zadanie monitorowane: Powiat Cieszyński, PIG	
			Liczba złóż surowców naturalnych źródło danych: Gmina Goleszów	5	3	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie monitorowane: Organy administracji geologicznej szczebla wojewódzkiego, Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego, Starosta	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Ujęcie występowania strategicznych złóż kopalin w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego	aktualnie brak strategicznych złóż – realizacja w razie potrzeby

Tabela 47 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ujęcie występowania strategicznych złóż kopalin w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów	koszty administracyjne (uzgodnienie zapisów w PZP)								środki Gminy Goleszów	aktualnie brak strategicznych złóż – realizacja w razie potrzeby w trakcie aktualizacji PZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 48 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Obserwacja i monitoring terenów zagrożonych osuwaniem oraz prowadzenie ich rejestru	Zadanie monitorowane: Starosta Cieszyński, PIG	10	środki własne: Powiatu Cieszyńskiego i PIG	
		Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż	Zadanie monitorowane: Organy administracji geologicznej szczebla wojewódzkiego, Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego, Starosta	koszty administracyjne	środki budżetu Państwa	realizacja w razie potrzeby
		Ujęcie występowania strategicznych złóż w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego	koszty administracyjne (uzgodnienie zapisów w MPZP)	środki Województwa Śląskiego	aktualnie brak strategicznych złóż - realizacja w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH:

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PZD – Powiatowy zarząd Dróg

ZDW – Zarząd Dróg Wojewódzkich

Tabela 49 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie ochrony gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona gleb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość działań promocyjnych źródło danych: PZDR , placówki edukacyjne	4/rok	4/rok	Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb	Organizacja akcji ekologicznych dla dzieci i młodzieży oraz porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane: Placówki edukacyjne Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszyńie	małe zainteresowanie rolników
			Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WIORIN	22	wg potrzeb	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane: WIORIN	
			Ilość punktów pomiarowych źródło danych: GIOŚ	245 próbek glebowych pochodzących z 23 gospodarstw	wg zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gliwicach	badania na zlecenie rolników
			Ilość złożonych wniosków do Programów rolno-środowiskowych źródło danych: ARiMR	rok 2017-2019 42	wg potrzeb		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	Zadanie monitorowane: ARiMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników
			Powierzchnia terenów wyłączonych z produkcji rolniczej źródło danych: Powiat Cieszyński	2017-2019 7,49 ha	wg potrzeb	Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb	Przeznaczenie terenów zgodnie z ich uwarunkowaniami przyrodniczymi	Zadanie monitorowane: rolnicy, właściciele terenów	presja na nowe tereny pod budownictwo mieszkaniowe

Tabela 50 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Ochrona gleb	Organizacja akcji ekologicznych dla dzieci i młodzieży oraz porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Placówki edukacyjne	w zależności od zakresu								środki Gminy Goleszów	

Tabela 51 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona gleb	Organizacja akcji ekologicznych dla dzieci i młodzieży oraz porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszyńie	w zależności od zakresu	środki Zespołu Doradztwa Rolniczego w Cieszyńie	
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORiN	w zależności od ilości kontroli	środki własne WIORiN	
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gliwicach	koszty administracyjne	środki i własne rolników	w zależności od zainteresowania
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i Programu rolno-środowiskowo - klimatycznych	rolnicy	100	środki ARiMR	w zależności od potrzeb
		Przeznaczenie terenów zgodnie z ich uwarunkowaniami przyrodniczymi	rolnicy, właściciele terenów	koszty administracyjne	środki własne rolników	w zależności od zainteresowania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. OCHRONY GLEB:

ZDR – Zespół Doradztwa Rolniczego

OSCHR – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

WIORIN – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Tabela 52 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania odpadami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość rocznie wykonywanych sprawozdań źródło danych: Gmina Goleszów	1	1	Prawidłowe funkcjonowanie i rozwój gospodarowania odpadami oraz zgodna z przepisami prawa sprawozdawczość	Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak
			Osiągnięcie wskaźników dotyczących poziomu odzysku odpadów źródło danych: Gmina Goleszów	2018 bio 27,9% Papier, metal - 39,0% Rozbiórkowe - 100%	Zgodnie z rozporządzeniem		Doskonalenie i rozwijanie systemu selektywnej zbiórki wszystkich rodzajów odpadów komunalnych	Zadanie własne: Gmina Goleszów	
			Ilość usuniętych dzikich wysypisk rocznie źródło danych: Gmina Goleszów	12-33	tyle ile zostanie zewidencjonowanych		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Zadanie własne: Gmina Goleszów	
			Ilość działań rocznie w tym zakresie źródło danych: Gmina Goleszów	kilkanaście	kilkanaście		Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami na obszarze Gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów, placówki oświatowe	
		Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest do końca 2019 źródło danych: Gmina Goleszów	do końca 2019 roku 495,943 Mg	do końca 2026 roku dodatkowe 500 Mg		Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Goleszów	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych na usuwanie azbestu
			Czy Gmina aktualizuje okresowo PUA źródło danych: Gmina Goleszów	opracowano w 2017	tak		Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Zadanie własne: Gmina Goleszów	realizowane w miarę posiadania środków finansowych

Tabela 53 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania odpadami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Gmina Goleszów	koszty administracyjne								środki własne Gminy Goleszów	jako działania doskonalące istniejący system
		Doskonalenie i rozwijanie systemu selektywnej zbiórki wszystkich rodzajów odpadów komunalnych	Gmina Goleszów		50		50			50		środki własne Gminy Goleszów	
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Gmina Goleszów		5	5	5	2	2	2		środki własne Gminy Goleszów	
		Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	Gmina Goleszów	w zależności od zakresu i możliwości								środki własne Gminy Goleszów	
		Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Goleszów	Gmina Goleszów		30	40	30	40	40	40		środki własne Gminy Goleszów, WFOŚiGW	w zależności od zainteresowania mieszkańców
		Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina Goleszów		-	-	15	-	-	15		środki własne Gminy Goleszów Ministerstwo Rozwoju (80%)	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. ODPADÓW:

WIOS – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Tabela 54 Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Liczba działań/akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów ZPKWŚ O/Żywiec	10 rocznie	10 rocznie	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: ZPKWŚ O/Żywiec	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew źródło danych: Gmina Goleszów PZDP Cieszyn	8305/129 (Gmina Goleszów) 28/293 (PZDP)	w zależności od potrzeby		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: PZDP Cieszyn	brak środków finansowych
			Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania źródło danych: Gmina Goleszów	0	w zależności od potrzeby		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie własne: Gmina Goleszów	przedłużający się okres uchwalenia planów
			Długość ścieżek/tras rowerowych/piesznych (km) źródło danych: Gmina Goleszów	15	wg potrzeb		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	Zadanie własne: Gmina Goleszów	
			Liczba planów zadań ochronnych dla obszaru NATURA2000 źródło danych: RDOŚ Katowice	1	2		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	Zadanie monitorowane: RDOŚ Katowice	
			Liczba oznakowanych form ochrony przyrody źródło danych:	18	18	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych

			RDOŚ Katowice			przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPKWŚ O/Żywiec	
			Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych źródło danych: ZPKWŚ O/Żywiec	0	w zależności od potrzeb	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu walorów przyrodniczych i krajobrazu poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych	Zadanie monitorowane: ZPKWŚ O/Żywiec	brak środków finansowych
			Ilość zrealizowanych wniosków na programy rolnośrodowiskowe źródło danych: ARIMR	42	w zależności od potrzeb		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	Zadanie monitorowane: rolnicy, ARIMR	brak środków finansowych
		Zwiększenie lesistości	Powierzchnia zalesień na rok (ha) źródło danych: GUS	0	w zależności od potrzeb	Zrównoważony rozwój lasów	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Zadanie monitorowane: właściciele gruntów, Nadleśnictwo Ustroń	brak zainteresowania zalesieniami

Tabela 55 Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Goleszów	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	środki Gminy Goleszów (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb								środki Gminy Goleszów	
		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb								środki Gminy Goleszów	

		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb	środki Gminy Goleszów (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW), POIiŚ/RPO 2014-2020	
		Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb	środki Gminy Goleszów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 56 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2020-2027 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Ustroń, ZPKWŚ O/Żywiec	10-15/rok	środki Nadleśnictwa, ZPKWŚ O/Żywiec, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	PZDP Cieszyn	10-20/rok	środki PZDP	
		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	RDOŚ Katowice	ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki RDOŚ, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	RDOŚ Katowice	ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki RDOŚ, ZPKWŚ O/Żywiec, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu walorów przyrodniczych i krajobrazu poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych	ZPKWŚ O/Żywiec	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki ZPKWŚ O/Żywiec	

		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	rolnicy	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki ODR, WFOŚiGW	
		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	właściciele gruntów	10-20/rok	środki właścicieli terenów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. OCHRONY PRZYRODY;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska ,

ORSIP - Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej,

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska ,

PWIS – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny ,

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ,

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ,

UPUL – Uproszczony Plan Urządzania Lasów

Tabela 57 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Ilość kontroli i naruszeń źródło danych: WIOŚ	0/0	0/0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	Zadanie monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa	w zależności od potrzeb
			Ilość jednostek otrzymujących wsparcie źródło danych: Gmina Goleszów	9	9		Wsparcie OSP w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Zadanie własne: Gmina Goleszów	brak środków finansowych
		Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska	Ilość PA na terenie Gminy Goleszów źródło danych: WIOŚ	0	0		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii	zadanie będzie realizowane tylko w razie potrzeby
							Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Zadanie monitorowane: Wojewoda, Marszałek Woj. Śląskiego, Straż Pożarna, WIOŚ i organy administracji	
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów	2/rok	2/rok	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne: Gmina Goleszów Zadanie monitorowane: Policja, KP PSP, WIOŚ	brak zaangażowania mieszkańców

Tabela 58 Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)								Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie OSP w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Gmina Goleszów	w zależności od możliwości i potrzeb 30-50 tys. rocznie								środki Gminy Goleszów	w ramach posiadanych środków wsparcie może być większe
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi	Gmina Goleszów	wg potrzeb								środki Gminy Goleszów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

Tabela 59 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badanie przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty administracyjne	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie jako kontynuacja
		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii	w zależności od skali awarii	środki sprawcy awarii	w razie potrzeb
		Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Wojewoda, Marszałek Woj. Śląskiego, Straż Pożarna, WIOŚ i organy administracji	w zależności od skali awarii	środki własne organów ochrony środowiska	
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Policja, KPPSP, WIOŚ	w zależności od skali	środki Policji, Policji, KPPSP, WIOŚ	zadanie realizowane w szkołach i przedszkolach

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Goleszów, a także szacunków własnych

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TABELACH DOT. POWAŻNYCH AWARII:

RDOS – Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska

WIOS – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WFOSiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 1295, z późn. zm.). Wynikają one z obowiązków i kompetencji gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy Gminy, instytucji i organizacji działających na jej terenie.

Wszystkie te działania przyczyniają się do większej skuteczności i efektywności wdrażania zapisów zawartych w Programie. Z tej przyczyny procedura wdrażania i realizacji Programu powinna zostać jasno i czytelnie przedstawiona, tak by instytucje i organizacje działające w szeroko pojętej ochronie środowiska miały możliwość weryfikacji realizacji zestawionych w Programie celów i zadań środowiskowych.

Niezbędne jest by w procesie wdrażania Programu Ochrony Środowiska wzięły udział przedsiębiorstwa i instytucje różnych profili gospodarki oraz różnych sfer życia społecznego, wynikiem, czego możliwa będzie realizacja Programu, a także zachowanie ładu gospodarczego, społecznego i ekologicznego.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy akcja ekologiczna).

Zasadne jest ze względu na wiele obowiązków i zadań pojawiających się na każdym etapie wdrażania Programu określenie możliwości rozłożenia środków i obowiązków na poszczególnych wykonawców Programu.

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Gminy Goleszów oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki świadome własnej roli we wdrażaniu i odpowiedzialne za swoje uczestnictwo w Programie. Najważniejsza i główna odpowiedzialność za prawidłowe wdrożenia spoczywa na Wójcie Gminy Goleszów, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania Programu. Wójt współdziała z organami administracji samorządowej powiatowej, które dysponują narzędziami wynikającym z ich kompetencji.

Okresowo na poziomie gminy odbywają się posiedzenia komisji tematycznych, na których prezentowane są sprawozdania z działalności w zakresie ochrony środowiska, leśnictwa, edukacji, inwestycji czy promocji na terenie gminy.

Ponadto Wójt Gminy oraz Rada Gminy współdziała z instytucjami administracji specjalnej, w dyspozycji, których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu.

Tabela 60 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2019-2025	Instytucje uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Goleszów
		Opracowanie Programu ochrony środowiska i okresowa jego aktualizacja	Wójt Gminy Goleszów
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Gminy, Zarząd Powiatu Cieszyńskiego, Zarząd Województwa, WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Goleszów, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	WIOŚ, WSSE, RZGW, Gmina Goleszów – w razie potrzeby

Elementem polityki ekologicznej Gminy Goleszów jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.), jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku oraz zmiany prawne. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2015 z obecnym według informacji z 2018 i 2019 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2017 oraz 2016 roku). Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca natomiast uwagę (art. 17), by opracowanie uwzględniało pewne dokumenty określone w art. 14, tj. strategię rozwoju, programy i dokumenty programowe, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1295, z późn. zm.), co zostało w dokumencie uwzględnione.

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Goleszów zawiera takie elementy jak:

Wstęp i rozdział pierwszy - zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o gminie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy. Konieczne było wskazanie uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich i powiatowych).

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Na stan powietrza i środowiska w gminie Goleszów wpływa głównie emisja zanieczyszczeń pochodzących z jednorodzinnej i wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej oraz transport. W szczególności zabudowa mieszkalna położona w dolinach rzek i potoków może być narażona na niekorzystne warunki klimatyczne związane z gromadzeniem się zanieczyszczeń wraz ze spływem zimnego powietrza i znaczną wilgotnością powietrza. Takie warunki wywierają niekorzystny wpływ na zdrowie mieszkańców gminy Goleszów.

Znaczący wpływ ma także geograficzne położenie gminy i bliskość granicy państwa z Republiką Czeską. Transgraniczne zanieczyszczenie powietrza stanowi problem gmin i miast znajdujących w bezpośredniej strefie przygranicznej. Goleszów niewątpliwie należy do takich gmin. Wpływ na pogorszenie się jakości powietrza w gminie ma również napływ zanieczyszczeń z sąsiadujących gmin i miast, które cechują się wyższym stopniem urbanizacji i rozwoju przemysłu.

Na terenie gminy Goleszów w latach 2017-2019 przeprowadzono 16 termomodernizacji budynków, 82 zadania polegające na wymianie źródła ciepła, w tym 60 na kocioł gazowy, 14 kotłów węglowych 5 klasy oraz 8 kotłów na biomasę, zamontowano 13 gazowych instalacji c.o. w zasobie komunalnym w Cisownicy.

Największe zużycie energii obserwuje się w sektorze obiektów mieszkalnych oraz w transporcie – łącznie te dwa sektory są odpowiedzialne w 88% za powstawanie tzw. niskiej emisji.

Gmina Goleszów jest zgazetyfikowana w 55%. W latach 2017-2019 zwiększeniu uległa liczba instalacji gazowych na terenie gminy o 5%, co jest pozytywnym trendem pod kątem działań związanych z ochroną środowiska w gminie.

Gmina Goleszów jest dobrze zelektryfikowana. Na terenie gminy Goleszów spotyka się jedynie sporadyczne instalacje fotowoltaiczne zamontowane w budynkach jednorodzinnych, czyli tzw. mikroinstalacje o mocach do 10 kW. Na terenach i obiektach pozostających w zasobie komunalnym gminy nie zamontowano dotychczas instalacji fotowoltaicznych ani kolektorów słonecznych.

Aktualnie 3 przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie gminy Goleszów posiadają decyzję Starosty Cieszyńskiego określającą dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska.

Stan techniczny dróg gminnych zgodnie z przeprowadzonymi w 2018 i 2019 oględzinami wymaga naprawy licznych spęknięć oraz uszkodzeń krawędzi jezdni, występują również liczne ubytki kruszywa, rowy występujące w pasie drogowym wymagają czyszczenia i udrożnienia. Około 20% dróg publicznych wymaga nałożenia nowej nakładki z masy bitumicznej. Władze Gminy podejmują corocznie prace polegające na remontach i modernizacjach. W ostatnich latach każdego roku wykonywano modernizacje, remonty a także doraźne prace na kilkudziesięciu odcinkach dróg gminnych.

Wzdłuż dróg gminnych jak i wzdłuż dróg powiatowych nie przeprowadzano oceny hałasowej, w związku z tym nie ma informacji czy poziom hałasu przekracza dopuszczalne poziomy. Z informacji Urzędu Gminy Goleszów

i Starostwa Powiatowego w Cieszynie wynika, iż mieszkańcy w ostatnich latach nie zgłaszali uciążliwości hałasowych, raczej zgłoszenia dotyczyły podejrzenia spalania odpadów, które po kontrolach zostały wyjaśnione.

Aktualnie hałas kolejowy nie stanowi źródła hałasu na obszarze gminy Goleszów. Być może po rewitalizacji i zwiększeniu ilości kursów pociągów sytuacja ulegnie zmianie i konieczne będzie zastosowanie zabezpieczeń akustycznych niemniej jednak na chwilę obecną nie ma takiej potrzeby.

W ostatnich latach 2017-2018³⁹ w cyklach trzyletnich prowadzono badania w okolicy gminy Goleszów w Wiśle, Koniakowie, Cieszynie, Brennej, Skoczowie Ustroni i Zebrzydowicach. W żadnym punkcie uzyskane wartości nie przekroczyły wartości dopuszczalnych który wynosi 7 V/m i wahały się w granicach 0,04 - 0,3 V/m⁴⁰.

Niemniej jednak zauważalny jest nieznaczny wzrost poziomów promieniowania na terenach bardziej zurbanizowanych – co za kilka-kilkanaście lat może skutkować przekroczeniem dopuszczalnych poziomów.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż ogólny stan JCWP występujących na analizowanym terenie jest zły. Potencjał ekologiczny określany jest jako dobry (Bobrowka) oraz umiarkowany (Bładnica). Puńcówka charakteryzowała się umiarkowanym stanem ekologicznym. Krępica charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym. Natomiast pod względem stanu chemicznego, monitoring był prowadzony dla Olzy od Ropiczanki do granicy, a wody charakteryzowały się stanem chemicznym poniżej dobrego.

Na podstawie przeprowadzonych badań stan chemiczny JCWPd nr 155 oraz 162 został określony jako dobry.

Na terenie gminy Goleszów nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Według Starostwa Powiatowego w Cieszynie zagrożenie istnieje jedynie przy występowaniu deszczów nawalnych w rejonie rzeki Puńcówki i potoku Radoń⁴¹.

Jednym z największych wyzwań stojących przed Gminą Goleszów jest realizacja zadań z zakresu melioracji.

Bezpośrednio zajmuje się tym Gminna Spółka Wodna, a Gmina dofinansowuje jej działalność.

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie gminy Goleszów prowadzone jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroni. Sieć wodociągowa na terenie gminy Goleszów, wg stanu na rok 2019 posiada długość 120,4 km, a liczba przyłączy wynosi 2636. W 2019 roku na terenie gminy Goleszów dostarczono 395 540 m³ wody.

Sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowana jest na terenie Puńcowa, Cisownicy i Goleszowa Równi. Na koniec 2018 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Goleszów wynosiła 46,90 km, w tym: 16 km w Cisownicy, 2,97 km w Goleszowie Równi i 27,93 km w Puńcowie. Do sieci podłączonych było 698 budynków, w tym: 293 w Cisownicy, 28 w Goleszowie Równi i 377 w Puńcowie.

Na obszarze gminy została wyznaczona Aglomeracja Goleszów. Na terenie aglomeracji Goleszów zlokalizowano 30 działających oczyszczalni przydomowych (obsługujących 105 mieszkańców) oraz 1156 zbiorników bezodpływowych (4639 mieszkańców) objętych zewidencjonowanym systemem wywozu nieczystości ciekłych.

Plan Aglomeracji Goleszów o RLM wynoszącej 6224 spełnia postanowienia dyrektywy 91/271/EWG, tj. wydajność oczyszczalni, standardy oczyszczania ścieków oraz wyposażenie aglomeracji.

W 2019 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn.: „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2018 roku”.

Według danych zamieszczonych Bilansie złóż zasobów kopalin w Polsce (stan na koniec 2018 roku) na terenie Gminy Goleszów⁴² zalegają udokumentowane złoża kopalin:

- złoża wapieni i margli przemysłu cementowego - Cisownica
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej - Kozakowice
- złoża kamieni drogowych i budowlanych - Leszna Górna w trakcie eksploatacji przez formę KOSBUD sp. z o.o. na podstawie koncesji Marszałka Województwa Śląskiego nr 1449/2010 z dnia 21 kwietnia 2010 r. z terminem ważności do 31 grudnia 2030 roku.

KOSBUD sp. z o.o. posiada ustalony kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych odkrywkowego zakładu górniczego Kopalni Wapienia „Leszna Górna”. Aktualnie z terminem zakończenia 31 października 2024 roku trwa III etap rekultywacji wyrobiska margla w kierunku leśnym.

Wykonane w 2010 roku “Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” wskazały na występowanie 29 osuwisk o łącznej powierzchni około 221,5 ha i 18 obszarów zagrożonych ruchami masowymi. Aktualnie według danych aplikacji SOPO na terenie gminy jest 35 lokalizacji terenów osuwiskowych.

³⁹ dane za 2019 rok nie są jeszcze dostępne

⁴⁰ dane WIOŚ www.wios.katowice.gov.pl (dostęp 5.05.2020)

⁴¹ źródło: Uchwała nr 0007.33.2016 z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju gminy Goleszów na lata 2016-2026

⁴² Baza Danych MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego, według danych z 31 grudnia 2019 roku

W 2019 r. w związku z dwoma zgłoszeniami o zaistnieniu ruchów masowych ziemi w miejscowości Leszna Górna, gm. Goleszów tut. Powiat Cieszyński przeprowadził obserwacje, podczas których potwierdzono zaistnienie ruchów masowych ziemi.⁴³

Powierzchnia gminy Goleszów wynosi 6587 ha, z czego użytki rolne mają powierzchnię 4675 ha. Grunty orne mają powierzchnię 2818 ha, sady 114 ha, łąki to 165 ha, pastwiska użytkowane są na powierzchni 1430 ha, natomiast lasy i grunty leśne rozciągają się na powierzchni 1249 ha.

Analizując przedstawione powyżej dane można stwierdzić iż nieznacznie zmniejszyła się przez ostatnie 10 lat struktura terenów wykorzystywanych rolniczo na korzyść terenów zurbanizowanych i zabudowanych.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w sprawozdaniach RRW-11 wyłączono z produkcji rolniczej tereny o powierzchni 7,49 ha.⁴⁴

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Gliwicach oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne.

Na terenie gminy Goleszów Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie corocznie prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów kwarantannowych.

Na terenie gminy realizowany jest Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus. Celem Programu „Owca Plus” jest zahamowanie procesów, które doprowadziłyby do całkowitego zaniku na terenie Beskidów tego archaicznego sposobu wypasu owiec na stokach gór i halach, co spowodowałoby ogromne straty, zwłaszcza w przyrodzie.

W okresie 2017-2019 Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach wykonała badania 245 próbek glebowych pochodzących z 23 gospodarstw. Wyniki badań wskazują, iż 92% badanych gleb należy do klasy agronomicznej ciężkiej. Około połowa gleb wykazuje odczyn kwaśny, lekko kwaśny i bardzo kwaśny - jest to 55% badanych próbek glebowych.

Gospodarka odpadami w gminie Goleszów oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 (uchwała Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2022 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Odbiór odpadów komunalnych w gminie odbywa się na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o przepisy powyższej ustawy Rada Gminy Goleszów uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Przyjęto zasadę, w której wszystkie nieruchomości zamieszkałe objęte są gminnym systemem odbioru i zagospodarowania odpadów.

Podmiotem odbierającym odpady jest wykonawca wybrany zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych.

Realizuje on zamówienie publiczne na rzecz Gminy stosując zasady określone w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku oraz szczegółowe zasady świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Regulamin określa rodzaje odbieranych odpadów, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzono Harmonogram Odbioru Odpadów Komunalnych precyzujący terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości.

Ponadto mieszkańcy gminy mogą oddawać wszystkie rodzaje odpadów segregowanych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się w Goleszowie przy ulicy Zakładowej 11.

Ilości odpadów zmieszanych są na podobnym poziomie od 2016 roku, natomiast zwiększa się poziom selektywnych zbiorów odpadów.

A do końca 2019 roku usunięto 495,943 Mg wyrobów w tym 263,803 Mg z terenów prywatnych i 232,140 Mg z terenów należących do osób prawnych.

Zgodnie z danymi Bazy Azbestowej do usunięcia zostało jeszcze 1.049,055 Mg.

Na terenie gminy Goleszów znajdują się formy ochrony przyrody określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zmianami):

- rezerwat przyrody „Zadni Gaj”,
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- pomniki przyrody (ożywionej – jest to łącznie 13 drzew),

⁴³ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie dnia 18.06.2020 r.

⁴⁴ dane Powiatu Cieszyńskiego udostępnione elektronicznie 18.06.2020 r

- stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa”,
- użytek ekologiczny „Góra Tuł”,
- obszar chronionego krajobrazu Cieszyńskie Pogórze,
- obszary Natura 2000: Cieszyńskie Źródła Tufowe i Beskid Śląski,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie gminy Goleszów nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Najbliżej położony zakład o ryzyku poważnej awarii PPG Polifarb Cieszyn S.A. zlokalizowany w Cieszynie przy ulicy Chemików 16. Aktualnie zakład ten w żaden sposób nie oddziałuje na teren gminy Goleszów.

Na terenie gminy działa dziewięć ochotniczych straży pożarnych wyposażone w jeden lub dwa pojazdy. Trzy jednostki są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, co wiąże się z koniecznością spełniania przez nie dodatkowych wymogów organizacyjnych, sprzętowych oraz w zakresie wyszkolenia. Pozostałe jednostki spełniają ustawowe wymogi do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

Na ochronę przeciwpożarową i funkcjonowanie ochotniczych straży pożarnych w 2019 roku przeznaczono w 2018 roku 250 tys. zł, a w 2019 roku już prawie 500 tys. złotych.

Jednostki te są corocznie doposażane w niezbędny sprzęt do ochrony zdrowia, życia i mienia mieszkańców. Wśród innych zadań zrealizowanych w ostatnich latach warto zwrócić uwagę na zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bażanowicach.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – gminnych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne.

Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2019 lub 2018 oraz wartością do osiągnięcia w 2027 roku.

Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania.

Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji „**Programu ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**”.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego W trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 283 z późn. zm.). Po podjęciu uchwały Rady Gminy Program zostanie przyjęty do realizacji.

Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie. Okresowo opracowywana będzie aktualizacja Programu.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy instytucji i organizacji działających na terenie gminy. W rozdziale dziewiątym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń „**Programu ochrony środowiska dla gminy Goleszów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027**”.

Jednocześnie w związku z tym, iż co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie w celach (w rozdziale 6) stworzono pomocne narzędzie monitorujące stan realizacji Programu. Dla każdego zadania zapisanego w Programie określono wskaźniki realizacji ze stanem bazowym na 2018 rok oraz stanem docelowym na 2027 rok. Porównanie

tych wskaźników pozwoli na ponowną ocenę stanu środowiska na terenie gminy.

Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji POŚ oraz harmonogramu jego realizacji wskazuje się osoby na stanowisku do spraw ochrony środowiska w Urzędzie Gminy Goleszów.

Realizacja zadań zaproponowanych w Programie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności Gminy, polepszenia warunków życia i zdrowia mieszkańców, a także poprawy jakości walorów środowiskowych